

วารสาร วนัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์

Journal of Buddhist Studies Vanam Dongrak

ISSN: 2465-3683 (Print)

ISSN: 2730-3098 (Online)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

Vol.10. No.2 July - December 2023

- **กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ**

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

- **วัตถุประสงค์**

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารวณัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์ (Journal of Buddhist Studies Vanam Dongrak) บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เป็นวารสารวิชาการ ราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) คือ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน, ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม เป็นวารสารมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเน้นองค์ความรู้ในมิติศาสนา ปรัชญา การศึกษา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และมนุษยวิทยา แก่ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- **ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่านต่อบทความ**

- **ทรงสนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารวณัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ถือเป็นการรับผิดชอบของผู้เขียนบทความเท่านั้น และไม่ถือเป็นทรงสนะของผู้รับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารวณัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์**

คณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisors)

พระธรรมวชิรบัณฑิต, ศ.ดร.

พระพรหมวชิรโมลี, ดร.

พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.

อธิการบดี

รองอธิการบดี วิทยาเขตสุรินทร์

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

บรรณาธิการ (Chief Editor)

รศ.ดร.ทวิศักดิ์ ทองทิพย์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ (Assistant Editor)

ผศ.บรรจง โสดาดี

ดร.ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม

ดร.ภักษ์วัชร สุขเสน

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

หน่วยงานภายใน

พระครูใบฎีกาเวียง กิตติวัฒน์, ผศ.ดร.

ผศ.ดร.ธนู ศรีทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หน่วยงานภายนอก

รศ.ดร.อำนาจ ยอดทอง

ผศ.ดร.บัญญัติ สาลี

ผศ.ดร.ชาญณรงค์ บุญหนุน

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม

รศ.ดร.อัศวิน หนีไม้หอม

ผศ.ดร.สุชาติ บุญชัยยานนท์

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ (Peer Reviewer)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.

พระครูศรีปัญญาภิรม, ผศ.ดร.

พระครูอรุณสุตาลังการ, รศ.ดร.

พระมหาวิศิต ธีรวิโส, ผศ.ดร.

พระครูปริยัติปัญญาโสภณ, ผศ.ดร.

พระปลัดสุระ ญาณธโร, ผศ.ดร.

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง
รศ.ดร.เอกฉัตร จารุเมธีชน
ผศ.ดร.ธนู ศรีทอง
ผศ.ดร.วิเศษ ชินวงศ์
ดร.ชูชัย ประดับสุข
ดร.สถาพร ภาคพรหม
ดร.วิรัตน์ ภูทองเงิน
ดร.กิตติธัช นาชัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ผศ.ดร.วัชร งามวิจิตรเจริญ
รศ.ดร.สุนันท์ เสนารัตน์
ผศ.ดร.วีระชัย ยศโสธร
รศ.ดร.อักรพนธ์ เนื่อไม้หอม
ดร.มนูญ สอนโพนงาม
รศ. ประชัน คະเนวัน
พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.
ดร.สงวน หล้าโพนทัน
รศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์
รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา
ผศ.ดร.สุชาติ บุษย์ชญาณนท์
รศ.ดร.อำนาจ ยอดทอง
รศ.ดร.จิรายุ ททรัพย์สิน
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม
ผศ.ดร.พีรวัส อินทวิ
ดร.วิโรจน์ ทองปลิว
ผศ.ดร.ชาญณรงค์ บุญหนุน
ผศ.ดร.บัญญัติ สาลี
ดร.พิสุทธิพงษ์ เอ็นดู

ผศ.ดร.อภิญาวัฒน์ โพธิ์सान
ผศ.ดร.ธีรพงษ์ มีไธสง
ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์
ผศ.ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน
ผศ.ดร.ศุภชนกฤษ ยอดสละ
รศ.ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรารณ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
วิทยาเขตสุรินทร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.ศิราณี จุฑาปะมา
ผศ.ดร.สาคร อัมจักร
รศ.ดร.มารุต พัฒนา
ดร.ปองเอก เพ็งลุน
ดร.ประทวน วันนิจ
ผศ.ดร.สมัย วรรณอุดร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บันทึกข้อมูลและพิสูจน์อักษร: นางสาวจิรารัตน์ พิมพ์ประเสริฐ และพระมหามานะ ปิยภาณี(สายคร)

ออกแบบปก: นางสาวลัดดาวัลย์ คงดวงดี

พิมพ์ที่: บริษัท ไอพริ้นท์แอนด์ เทคโนโลยี (ไทยแลนด์) จำกัด
433/8-9 ถนนจิระ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

บทบรรณาธิการ

สำหรับ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ของวารสารวนัมกองแหกรพุทธศาสตรปริทรรศน์ (Journal of Buddhist Studies Vanam Dongrak) ซึ่งเป็นวารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เน้นองค์ความรู้มิติ ศาสนา ปรัชญา การศึกษา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และมานุษยวิทยา องค์ความรู้ดังกล่าวเป็นวัตถุประสงค์หลักของวารสาร บทความที่ได้รับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ได้ผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงจากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเข้มงวด พิถีพิถัน เพื่อให้ได้บทความถูกต้อง ครบถ้วน ได้มาตรฐานวิชาการ มีความน่าสนใจ มีคุณค่าต่อการพัฒนาวิชาการและภูมิปัญญา โดยวารสารได้ดำเนินการตีพิมพ์บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) ที่มีคุณภาพ ทั้งได้นำข้อสังเกตและเสนอแนะจากผู้อ่านผู้ติดตามวารสารมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สำหรับผลงานที่ถูกเลือกนำตีพิมพ์เผยแพร่ภายในเล่มฉบับนี้ 15 บทความ ดังนี้

บทความวิจัย ได้แก่ การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ด้านการบริหาร และปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง, การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร, การบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร, การศึกษาประวัติศาสตร์และกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์, ผลของโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น, ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย, ผลของโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อการรอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5, ผลของโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา *บทความวิชาการ* ได้แก่ การส่งเสริมจิตสาธารณะให้นักเรียนเพื่อเป็นพลเมืองดีในอนาคต, ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา, การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้านพุทธศาสนศิลป์ในศตวรรษที่ 21, พระธรรมเทศนามรรคคติคุณในคัมภีร์ไบเบิลอักษรขอมภาษาขแมร์: พระพุทธกิจเทศนาพระอิทธิธรรม 7 คัมภีร์แทนคุณพุทธมารดา และทิศทางการวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

สำหรับฉบับนี้ ก็เช่นเคยทางกองบรรณาธิการยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของวารสารวิชาการ ซึ่งบทความที่นำลงตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความล้วนผ่านการถ้อยแถลงจากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น เพื่อให้ได้บทความที่มีคุณภาพ แหลคม น่าสนใจ ถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาการ โดยทางกองบรรณาธิการมีความมุ่งหวังอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด หากท่านผู้อ่านมีข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงและพัฒนาวารสารทางกองบรรณาธิการยินดีน้อมรับทุกความเห็นด้วยความเต็มใจและยินดีนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้วารสารนี้มีคุณภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

รศ.ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	[ก]
สารบัญ	[ข]
บทความวิจัย : Research Article	
การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ด้านการบริหารและปฏิบัติการของผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง	1
ศิราพร สังข์สี และคณะ	
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สมุทรสาคร	13
สมยา แก้วสมบัติ และคณะ	
การบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัด สมุทรสาคร	25
พิชชาภา ต่อไพศาล และคณะ	
การศึกษาประวัติศาสตร์และกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์	37
พระปรัชญา ชยวุฒโท(ถิ่นแก้ว) และคณะ	
ผลของโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น	53
ศิรินิสา แสนบุตร และคณะ	
ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย	69
นวพรรษ พันธุ์สุข และคณะ	
ผลของโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	83
สุภามาศ ปาลศรี และคณะ	
ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อการอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5	99
กัญญกร เนาว์ขุนทด และคณะ	

ผลของโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	113
--	-----

สุภัทตรา แซมตะคุ และคณะ

การศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา	129
--	-----

จตุรินทร์ โตอัน และคณะ

บทความวิชาการ : Academic Article

การส่งเสริมจิตสาธารณะให้นักเรียนเพื่อเป็นพลเมืองดีในอนาคต	143
---	-----

รวีวรรณ วงศ์เดชาจันทร์

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	157
--	-----

บรรจง ลาวะลี

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้านพุทธศาสนศิลป์ในศตวรรษที่ 21	173
---	-----

พระครูใบฎีกาธนู ธนวฑฒโน (เนียมวงศ์)

พระธรรมเทศนามรรคตักขณในคัมภีร์ใบลานอักษรขอมภาษาขแมร์: พระพุทธกิจเทศนาพระ อภิธรรม 7 คัมภีร์แทนคุณพุทธมารดา	183
--	-----

พระปลัดกิตติ ยุตติธโร และคณะ

ทิศทางการวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	197
--	-----

ทิพย์ ชันแก้ว และคณะ

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการ (Publication Ethics)

การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ด้านการบริหารและ
ปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง

A STUDY OF DEVELOPMENT GUIDELINES ON TECHNOLOGICAL
LEADERSHIP ON THE MANAGEMENT AND OPERATION OF
ADMINISTRATORS TO ENHANCE EDUCATIONAL QUALITY
RATTANARANGSAN CAMPUS SCHOOL UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
PHANGNGA PHUKET RANONG

ศิริพร สังข์สี¹, สาริศา เจนเขว้า²

Siraporn sangsri¹, Sarisa Jenkwao²

วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม¹⁻²

Siam Technology College¹⁻²

E-Mail: 63008113002@siamtechno.ac.th

ได้รับบทความ: 7 มิถุนายน 2566; แก้ไขบทความ: 1 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 23 กันยายน 2566;

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหารและการปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครู กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 179 คน และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุน การบริหารและการปฏิบัติการ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหารและการปฏิบัติการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนเทคโนโลยีใช้ในสถานศึกษาให้เกิดปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งการบริหารงาน การปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษานำประโยชน์ของเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาปรับตัวให้เท่าทันต่อเทคโนโลยีใหม่ๆ ส่งเสริมยกระดับคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, แนวทางการพัฒนา, ยกระดับคุณภาพการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study technological leadership of school administrators 2) to study the development guidelines technological leadership of school administrators to raise the quality of education. The sample size was determined by opening the Krejcie and Morgan's table to sample 179 teachers and simple random. The instruments used were questionnaire and interview. The consistency index was 1.00 and the reliability was 0.96. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the research revealed that 1) Technology Leadership of School Administrators, Rattanakrongsin Interdisciplinary School, the overall. When considering each aspect, The aspects with the highest average values were leadership and vision and the areas with the lowest averages were support, administration and operations. 2) development guidelines technology and the operation of school administrators to raise the quality of education Rattanakrongsin Interdisciplinary School was found that Educational institution administrators should support technology used in educational institutions to enable them to work together. both the administration performance for convenience, speed and efficiency School administrators bring the benefits of technology to the management of all 4 departments and develop continuously. School administrators adapt to keep pace with new technologies. to raise the quality of education

Keyword: Technology Leadership, Development Approach, Improving the Quality of Education

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการศึกษาในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติหลักในการปฏิรูปการศึกษาของชาติในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ปรากฏอยู่ในหมวด 9 และกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค

และความเท่าเทียมทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 119) ภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีมีความจำเป็นและมีความสำคัญมากขึ้นในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีมีการขยายตัวอย่างกว้างขวาง มีความใกล้ชิดกับการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและผู้นำจะต้องทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย สอดคล้องกับ วรัญฐา จงปิตนา (2562: 3) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมองเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และการจัดการศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำในการส่งเสริมครู และบุคลากรให้นำเทคโนโลยีบูรณาการในการทำงานภายในสถานศึกษาได้ มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง นอกจากนั้นสอดคล้องกับ CASTLE ได้พัฒนากรอบแนวคิดของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการพัฒนาวิสัยทัศน์ การใช้เทคโนโลยีเผยแพร่วิสัยทัศน์อย่างกว้างขวาง และมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผลจากการวิเคราะห์จุดด้อยด้านคุณภาพทางการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ ประจำปีการศึกษา 2564 โดยได้รับบ่งชี้ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวมว่า ในสถานศึกษามีอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อความต้องการได้ทุกคน ขาดการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพยังไม่เท่าที่ควรตลอดทั้งความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมาย จรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขจัดปัญหาข้างต้น และยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง , 2564: 16)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหารและการปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถต่อยอดในการพัฒนาผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหารและการปฏิบัติการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในแบบสอบถาม

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ปีการศึกษา 2565 จาก 7 โรงเรียน มีจำนวน 317 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ปีการศึกษา 2565 จากการเปิดตารางของ Krejcie
and Morgan ได้ตัวอย่างจำนวน 179 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายเพื่อหาสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 คน
โดยมีคุณสมบัติคือ 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิทางการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท ขึ้น
ไป 2) เป็นผู้ที่ได้รับวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไปและ 3) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนาตร
ฐานสากล จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร โรงเรียนสตรีระนอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ชนิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 แบบสอบถาม เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

2.1.2 แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการ
บริหารและปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขต
รัตนรังสรรค์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 การสร้างเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถาม

1) ศึกษาทฤษฎีหลักการ แนวทาง แนวคิด เอกสาร ตำรา งานวิจัย
บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และสรุปประเด็นสำคัญที่ได้
จากการศึกษามาร่างประเด็นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มาพัฒนาทำเป็นแบบสอบถาม Rating Scale

2) สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่
กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นระดับปฏิบัติที่ต้องการวัดข้อความ เขียนคำถามที่
จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม

3) นำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและข้อความไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา
ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความที่ต้องการวัดและให้คำแนะนำปรับปรุงข้อความให้
ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

4) นำฉบับร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (conceptual Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบสอบถามลงความเห็นและให้คะแนน แล้ววิเคราะห์การหาความสัมพันธ์ความสอดคล้อง (IOC- Index of Item- Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

6) นำผลการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยภาพรวมได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

7) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนสตรีพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลจากการทดลองใช้เครื่องมือ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (C-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.967

8) นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 แบบสัมภาษณ์

2.3.1 ศึกษาการทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1) สร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหารและปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ตามกรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาของ CASTLE (2009)

2) นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบเครื่องมือ

3) นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน ในโรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม

3.1.1 ขอนหนังสือจากสำนักศึกษาทั่วไปถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 179 ฉบับ

3.1.2 ผู้วิจัยติดต่อขอรับแบบสอบถามคืนจากตัวอย่างด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์

3.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 179 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 แบบสัมภาษณ์

3.2.1 ขอนหนังสือจากสำนักศึกษาทั่วไปถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ท่าน

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ท่าน

3.2.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4.การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการดังนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 แบบสัมภาษณ์ โดยใช้ความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.34) รองลงมาได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.27) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านเทคโนโลยีของแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาสถานศึกษา หรือแผนการเรียนการสอนอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.36) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผน วิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.35) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและสามารถถ่ายทอดให้ครูและบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.30)

1.2 ด้านการเรียนการสอน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้งานสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น คลังสื่อออนไลน์, Youtube, DLIT, Website เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.42) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือครูในการใช้เทคโนโลยี วิเคราะห์ข้อมูล วัดผล และปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.35) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารจัดทำหรือเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติที่ดี ด้านการเรียนการสอน ให้กับครู ($\bar{X}$ = 4.11)

1.3 ด้านการผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.28$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงเพื่อนร่วมงาน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ($\bar{X}= 4.32$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ครูมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถเชิงวิชาชีพของครู และบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีช่วยเหลือในการปฏิบัติงานประจำ ($\bar{X}= 4.22$)

1.4 ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.22$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูและเจ้าหน้าที่ในการใช้ระบบเทคโนโลยีสำหรับการบริหารและปฏิบัติการ ($\bar{X}= 4.30$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณ จัดหาเงินทุนเพิ่มเติมในการสนับสนุนความต้องการด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.23$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารสอบถามความพึงพอใจของครูและเจ้าหน้าที่ ต่อการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และการปฏิบัติการ ($\bar{X}= 4.15$)

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.34$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีในการประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.26$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลนักเรียน ($\bar{X}= 4.23$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนของครู ($\bar{X}= 4.21$)

1.6 ด้านประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.27$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี เคารพกฎหมาย มีจรรยาบรรณ และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ($\bar{X}= 4.36$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินการให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรของเทคโนโลยี ($\bar{X}= 4.18$)

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหารและปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสทวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง ได้ 3 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนเทคโนโลยีใช้ในสถานศึกษาให้เกิดปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งการบริหารงาน การปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษานำประโยชน์ของเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาปรับตัวให้เท่าทันต่อการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีใหม่ ๆ สู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพบริบททางสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จนส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ในปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี สามารถนำไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ มีการจัดตั้งคณะกรรมการโดยศึกษานิเทศก์เพื่อลงพื้นที่นิเทศ กำกับ ติดตาม รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ผลักดันให้เกิดการจัดการศึกษาที่บูรณาการด้วยเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการศึกษา เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เกิดการพัฒนาตนเอง ด้านการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถนำเทคโนโลยีบูรณาการในการจัดการศึกษา นอกจากนั้นยังมีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ และรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรโชติ หล่ายไต้ ซึ่งได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 นั้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน (ธีรโชติ หล่ายไต้, 2560: 64) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก (เจษฎา ชวนะไพศาล, 2563: 16) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์, (2561: 97) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหารและการปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ มีแนวทางการ

พัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนเทคโนโลยีใช้ในสถานศึกษาให้เกิดปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งการบริหารงาน การปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา นำประโยชน์ของเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาปรับตัวให้เท่าทันต่อการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีใหม่ ๆ สู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป งานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อวางแผนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิด โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนและจัดการข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาให้เป็นระบบ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และการปฏิบัติการสะดวกต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุนันทา สมใจ ได้กล่าวว่า “บริหารต้องมีความสามารถในการชักนำโน้มน้าว และส่งเสริมบูรณาการเทคโนโลยีในการบริหารงานโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถจัดการให้เกิดความเข้ากันได้หรือผสมกลมกลืนระหว่างเทคโนโลยีและนโยบาย (สุนันทา สมใจ, 2561: 357)

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการบริหาร และการปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและสามารถถ่ายทอดให้ครูและบุคลากร ตลอดจนทั้งผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาให้ชัดเจน ศึกษานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และหลักการบริหารใหม่ ๆ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันประชุมวางแผน PLC กับครู และบุคลากรในการนำวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ไปสู่การปฏิบัติในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดทำหรือเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติที่ดีด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนให้กับครู สร้างแรงจูงใจให้ครูสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ สนับสนุนส่งเสริมด้านงบประมาณ จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี

1.3 ด้านการผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีช่วยเหลือในการปฏิบัติงานประจำ ผู้บริหารควรจัดให้มีระบบการกำกับติดตาม และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี และผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ อบรมบุคลากร ในการใช้เทคโนโลยี ผลิตผลงาน เผยแพร่นวัตกรรมและสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไปได้

1.4 ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ ผู้บริหารควรสอบถามความพึงพอใจของครูและเจ้าหน้าที่ ต่อการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และการปฏิบัติการ ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการงานที่รับผิดชอบเพื่อความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผล ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนของครู ควรสนับสนุนการวัดผลประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกและทันสมัย ทั้งการทำข้อมูลสารสนเทศด้านการวัดและการประเมินผล การเก็บข้อมูล และวิเคราะห์การทำงาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตลอดทั้งกำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี

1.6 ด้านประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรของเทคโนโลยี นโยบายที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรของเทคโนโลยี ควรกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย สำหรับการเข้าถึงและใช้ข้อมูลสารสนเทศทางดิจิทัล ควรสร้างความตระหนักให้ครู บุคลากร ผู้เรียน ได้เห็นถึงประโยชน์ และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่ผิดกฎหมายและจริยธรรม ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกัน และทักษะการใช้เทคโนโลยี คำนึงถึงลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายไซเบอร์ เพื่อการเรียนรู้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ตลอดทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสมรรถนะทางด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารจัดการโรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตรัตนรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

2.3 ควรให้ทุกคนมีบทบาทในด้านเทคโนโลยี มิใช่เฉพาะผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ อังษรณรงค์. (2561). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี”. **ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.

เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี”. **การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีรโชติ หล่ายไต้. (2560). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรวิฐา จงปัดนา. (2562). “การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนอนุบาลทรัพย์ปัญญาตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี”. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. (OJED) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 14(2): 1-12.
- สุนันทา สมใจ. (2561). “การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี”. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 12(1): 350-363.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง. (2564). **แผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 3 ปี ปีงบประมาณ 2563 -2565**. พังงา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พรกัหวานกราฟฟิค.
- CASTLE. (2009). **Principals Technology Leadership Assessment**. Retrieved from <http://dangerouslyirrelevant.org/wp-content/uploads/2017/04/PTLA-Packet.pdf>.

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN EDUCATION OF PRIVATE SCHOOLS IN SAMUT SAKHON PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

สมยา แก้วสมบัติ¹, สุกัญญา สุदारารัตน์²
Somya Kaewsombut¹, Sukanya Sudararat²
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์¹⁻²
Rajapruk University¹⁻²
E-mail: dangsomya2529@gmail.com

ได้รับบทความ: 27 มิถุนายน 2566; แก้ไขบทความ: 7 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 26 กันยายน 2566;

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 254 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่มีความตรงวัดด้วยค่า ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาระหว่าง .67-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ .98 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test independent และการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสรรหาและคัดเลือก รองลงมาคือ การฝึกอบรมและพัฒนา รางวัลและผลตอบแทน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารทรัพยากรมนุษย์, โรงเรียนเอกชน, สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the human resource management in education of private schools in Samut Sakhon Provincial Education Office, and 2) compare the human resource management in education of private schools in Samut Sakhon Provincial Education Office based on teachers' opinions classified by gender, education level, work experience and school size. The sample consisted of 254 teachers, selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a validity (IOC values) between .67-1.00 and a reliability value of .98. The data were statistically analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD. The results of the research were as follows: 1) teachers' opinions towards the human resource management in education of private schools in Samut Sakhon Provincial Education Office, in overall and particular aspects, were at a high level. The highest mean was the aspect of Selection followed by Development, Rewards and Appraisal, and 2) the opinions of teachers, classified by gender, were statistically significant differences at the .05 level in overall, while the education level, work experience, and school size were not different.

Keyword: human resource management, private schools, Samut Sakhon Provincial Education Office

บทนำ

การดำเนินงานตามนโยบายการศึกษาเอกชน ที่กระทรวงศึกษาธิการมอบแก่สมาคมคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน (The Association Board of Coordination and Promotion of the Private Education : APPE) ที่ผลักดันการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565: ออนไลน์) ตามนโยบายที่ดำเนินการ เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 การสร้างเครือข่ายทางการศึกษาเอกชน เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร “สช. On Mobile” การยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มยากจนพิเศษในโรงเรียนเอกชน การส่งเสริมกิจการลูกเสือในโรงเรียนเอกชน และการช่วยเหลือโรงเรียนเอกชนที่ประสบอุทกภัย นโยบายต่างๆ ที่ต้องขับเคลื่อนนั้นต้องอาศัย “คน” เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายสำเร็จลุล่วง การส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการวางแผนกำลังคน การสรรหาคัดเลือกบุคคล การบำรุงรักษาบุคคล การพัฒนา

บุคคลที่มีคุณลักษณะเหมาะสมเข้าสู่หน่วยงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน และปัจจุบันสภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชน มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รายงานประจำปี 2563 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565: ออนไลน์) เกี่ยวกับการเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนครูในโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า ปีการศึกษา 2562 จำนวนครูผู้สอนทั้งสิ้น 138,208 คน และปีการศึกษา 2563 จำนวนครูผู้สอนทั้งสิ้น 186,168 คน ซึ่งจำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนลดลงจำนวน 6,193 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2563: ออนไลน์) นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราการลาออกของครูโรงเรียนเอกชนทั่วประเทศมีปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้น

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดสมุทรสาคร (SWOT Analysis) ในโรงเรียนเอกชน ประจำปีงบประมาณ 2560-2564 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร, 2559: ออนไลน์) พบจุดอ่อนและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสมุทรสาคร ประเด็นเหล่านี้ อาทิ ครูขาดแคลน ไม่เพียงพอกับการะงาน โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดเล็ก อัตราค่าจ้างบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้านสนับสนุนการสอนในสถานศึกษาไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับการะงาน ทั้งนโยบายการสอบบรรจุครูเวลา ที่ส่งผลต่อการที่ครูเอกชนเข้าร่วมสอบแข่งขัน และเมื่อสามารถสอบบรรจุได้ส่งผลต่อการลาออกระหว่างปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้จากรายงานเพิ่มเติมที่แสดงถึงปัญหาของการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาเอกชน คือ ความไม่ชัดเจนในการสรรหาและคัดเลือก ที่อาจใช้เพียงการแนะนำ ญาติหรือคนสนิทภายในในการสามารถเข้าทำงานได้ นอกจากนี้ความสนใจในการได้รับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการและสวัสดิภาพที่แตกต่างอย่างชัดเจนกับความเป็นครูรัฐบาลและเอกชน หรือความโปร่งใสในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังคงเกิดขึ้นในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชนทั้งในด้านของการถูกลดทอนเงินเดือน และสวัสดิการครูเอกชนถูกจำกัดภายใต้เงินอุดหนุนผู้เรียนที่คำนวณจากเงินเดือนครูโรงเรียนเอกชนในอัตรา 15,000 บาท ค่ารักษาพยาบาลที่จำกัดเพียง 100,000 บาทต่อปี สะท้อนคุณภาพชีวิตของครูโรงเรียนเอกชน ซึ่งไม่มั่นคงและไม่มีความก้าวหน้า โรงเรียนเอกชนจึงขาดแคลนครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ครูลาออกระหว่างปีเมื่อมีการเรียกบรรจุข้าราชการครู ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียน คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2561: 19) จะเห็นได้ว่าปัญหาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนยังคงเป็นปัญหา ทั้งนี้ การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งที่ควรตระหนัก (ปาจารย์ นาคะประทีป และคณะ, 2564: 208-126) เนื่องจากการบริหารทรัพยากรมนุษย์สำหรับโรงเรียนเอกชน เป็นส่วนหนึ่งของการเริ่มต้นที่ทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจ หมั่นเพียรในการทำงาน เพื่อให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเกิดประสิทธิภาพกับประสิทธิผลสู่โรงเรียน โรงเรียนได้บุคลากรทำงานที่เพียงพอต่อเนื่อง ได้คนดี มีความสามารถเข้ามาทำงาน ซึ่งโรงเรียนควรนำรูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ความหมาย กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเอกชน ตามแนวคิด Michigan Model of HRM (Fombrun, 1984: 33-56) ที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ตอบแทนที่องค์กรจะได้รับเป็นอันดับแรก และให้การจัดการ “คนหรือทรัพยากรมนุษย์” เป็นเครื่องมือในการที่จะทำให้บรรลุสู่เป้าหมายขององค์กร ซึ่งในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาก็เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของโรงเรียนเป็นอันดับแรก และให้ครูหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือในการที่จะทำ

ให้บรรลุสู่เป้าหมายในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาให้มีความสำคัญกับหน่วยงานหรือองค์กรมากกว่าตัวบุคคล

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากร

ประชากร คือครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน จำนวน 132 คน ขนาดกลาง 5 โรงเรียน จำนวน 199 คน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน จำนวน 413 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 744 คน (สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร , 2563: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2564 จากสถานศึกษาทั้งหมด 24 โรง แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน จำนวน 45 คน ขนาดกลาง 5 โรงเรียน จำนวน 68 คน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน จำนวน 141 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 254 ได้โดยการนำจำนวนประชากรเทียบกับตารางสำเร็จรูป Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970: 607-610) ได้จำนวน 254 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้แนวคิดของ Michigan Model of HRM (Fombrun, 1984: 33-56) ได้ 4 กระบวนการ

การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างเครื่องมือโดยข้อคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
3. สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเนื้อหาโดยให้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า .67- 1.00
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของ Cronbach โดยมีค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ เท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลงหนังสือจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยไปยังผู้บริหารโรงเรียน และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามคืนได้ครบภายหลังประมาณ 1-2 เดือน
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยจากแบบสอบถามของผู้ตอบ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
4. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จำนวน 254 ฉบับ
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้
1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดย ค่าทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรต้น 2 กลุ่ม และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรต้นมีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้น เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ LSD

ผลการวิจัย

ตารางที่: 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม และรายด้าน

ด้านที่	การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	การสรรหาและคัดเลือก	4.43	.61	มาก	1
2.	รางวัลและผลตอบแทน	4.25	.83	มาก	3
3.	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.14	.64	มาก	4
4.	การฝึกอบรมและพัฒนา	4.26	.64	มาก	2
ภาพรวม		4.27	.61	มาก	

จากตารางที่: 1 ครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .61) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสรรหาและคัดเลือก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .61) รองลงมาคือ การฝึกอบรมและพัฒนา รางวัลและผลตอบแทน และ การประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตารางที่: 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ด้านที่	การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทางการศึกษา	เพศ				t	p-value
		ชาย		หญิง			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การสรรหาและคัดเลือก	4.32	.64	4.47	.60	-1.87	.06
2.	รางวัลและผลตอบแทน	4.09	.83	4.32	.82	-2.03*	.04
3.	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.07	.61	4.17	.65	-1.07	.28
4.	การฝึกอบรมและพัฒนา	4.13	.63	4.31	.64	-2.08*	.04
ภาพรวม		4.15	.61	4.32	.61	-1.98*	.05

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่: 2 พบว่า พบว่า ครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและด้านรางวัลและผลตอบแทน และการฝึกอบรมและพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการสรรหาและคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่: 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ที่	การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทางการศึกษา	ระดับการศึกษา					
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การสรรหาและคัดเลือก	4.45	.61	4.34	.63	1.23	.22
2.	รางวัลและผลตอบแทน	4.29	.83	4.14	.82	1.17	.24
3.	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.17	.63	4.05	.65	1.21	.23
4.	การฝึกอบรมและพัฒนา	4.29	.65	4.16	.62	1.30	.19
ภาพรวม		4.30	.61	4.17	.62	1.35	.17

จากตารางที่: 3 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

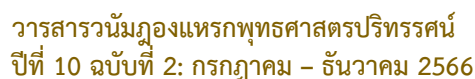
ตารางที่: 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ที่	การบริหาร	ประสบการณ์ในการทำงาน								F	p
	ทรัพยากรมนุษย์	1-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		15 ปีขึ้นไป			
	ทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การสรรหาและคัดเลือก	4.55	.59	4.30	.67	4.43	.55	4.51	.56	2.52	.06
2.	รางวัล และผลตอบแทน	4.37	.83	4.16	.83	4.25	.79	4.27	.90	.90	.44
3.	การประเมินผลการทำงาน	4.23	.65	4.05	.68	4.17	.58	4.15	.57	.121	.31
4.	การฝึกอบรมและพัฒนา	4.36	.67	4.14	.66	4.32	.62	4.30	.49	2.00	.11
	ภาพรวม	4.38	.62	4.16	.64	4.29	.59	4.31	.52	1.83	.14

จากตารางที่: 4 ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานช่วง 1-5 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ 15 ปีขึ้นไป, 11-15 ปี และ 6-10 ปี ตามลำดับ และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่: 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ที่	การบริหารทรัพยากร มนุษย์ ทางการศึกษา	ขนาดโรงเรียน							
		เล็ก		กลาง		ใหญ่		F	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การสรรหาและ คัดเลือก	4.27	.52	4.62	.48	4.39	.68	5.52**	.01
2.	รางวัลและ ผลตอบแทน	4.03	.77	4.36	.89	4.28	.81	2.30	.10
3.	การประเมินผลการ ปฏิบัติงาน	3.99	.60	4.18	.59	4.17	.67	1.62	.20

****มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร เห็นความสำคัญของการบริหารองค์กรว่าการขับเคลื่อนจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรมนุษย์จำนวนมากในหลากหลายหน้าที่ เพราะโรงเรียนเอกชนเน้นคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งการที่จะได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ต้องดำเนินการพัฒนาและการรักษาบุคลากรให้ทำงานให้กับองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับวิลลาร์ธ รพีพิศา (2554: 1-9) กล่าวว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญ สามารถเอื้อประโยชน์ให้องค์กรดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมั่นใจ ทุกองค์กรมีความต้องการที่จะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ คุณภาพของบุคลากรนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติที่มีคุณภาพ งานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นงานที่มุ่งเลือกสรรคนดี มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาปฏิบัติงาน และเมื่อเราได้คัดสรรให้บุคลากรเหล่านี้เข้ามาอยู่ในองค์กรแล้ว จะต้องดูแลฝึกอบรมและพัฒนาให้บุคลากรได้รับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีที่เป็นพลังเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมปฏิบัติงานที่ท้าทายความรู้ความสามารถ สร้างความสำเร็จให้แก่องค์กร ความสำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ต่อไปนี้ เช่นเดียวกับ Korkmaz และ Yilmaz (2017: 39-52) ได้ศึกษาเรื่องแนวปฏิบัติด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน การศึกษานี้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร HRM กับประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรศึกษา มีความสำคัญอย่างมาก โดยจะมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรประกอบด้วย 1) การจัดการทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาบุคลากรในองค์กร 2) การวางแผนและการประเมินผลการทำงานของบุคลากร 3) การตรวจสอบ

ประสิทธิภาพของบุคลากร และ 4) การเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร นอกจากนี้ การวิจัยยังพบว่า ความพึงพอใจของบุคลากรในองค์กรศึกษามีความสำคัญสูง โดยเฉพาะในด้านการแสดง ความนับถือในองค์กร ความรับผิดชอบและความภาคภูมิใจในการทำงานในองค์กรฯ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในการสร้างความพึงพอใจและความสุขในการทำงานของบุคลากรในองค์กรศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยพรรณิ เรืองบุญ (2561: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียน เอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การทำงาน และขนาดโรงเรียนพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียน เอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาครแตกต่างกัน แต่ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียน เอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาครมีมุมมองในการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและแนว ทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โรงเรียนทุกแห่งจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและแนวทางการ บริหารทรัพยากรมนุษย์ที่กำหนดไว้ ทั้งการสรรหา ให้งานวัด การประเมินผลการทำงาน การฝึกอบรม พัฒนา ซึ่งโรงเรียนเอกชนเห็นความสำคัญว่าการสร้างแผนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงานสอดคล้องเดชา เดชะวัฒน์ไพศาล (2559: 10-12) ที่กล่าวว่า 1) การสรร หาและการคัดเลือก เป็นกระบวนการจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติ มีทักษะความรู้ความสามารถตรง ตามที่องค์กรกำหนดอย่างครบถ้วนและตรงตามเงื่อนไขเวลาที่ต้องการการดำเนินงานขององค์กร จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งจูงใจผู้สมัครที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานในองค์กรของตน 2) การจ่ายค่าตอบแทน เป็น กระบวนการบริหารอัตราค่าจ้างและผลประโยชน์ตอบแทนให้กับบุคลากรอย่างเป็นธรรม เหมาะสม กับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจูงใจบุคคลภายนอกเข้ามาร่วม งาน การบริหารค่าตอบแทนถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน อำนวยรักษา ทรัพยากรมนุษย์ให้อยู่กับองค์กรไปนานๆ 3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่จะ ตรวจสอบความสามารถในการทำงานของบุคลากรเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลของ การประเมินจะเป็นตัวกำหนดความเหมาะสมกับค่าตอบแทน และเป็นผลสะท้อนกลับต่อตัวบุคลากร ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ที่สำคัญคือใช้ประกอบการพิจารณาศักยภาพของบุคลากรในการ ปฏิบัติงานสำหรับตำแหน่งที่สูงขึ้นไป และ 4) การเรียนรู้ ฝึกอบรม และพัฒนา เป็นกระบวนการที่จะ เพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับ งาน สามารถตอบสนองความต้องการขององค์กรทั้งในปัจจุบันและความเปลี่ยนแปลงในอนาคต สอดคล้องกับ Agado (1998: ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพบริเวณทางใต้ของมลรัฐเท็กซัส วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการพัฒนา

บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพบริเวณทางใต้ของมลรัฐเทศซ์ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนและให้การสังเกตโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบเป็นขั้นตอน มีการให้ความสะดวกแก่ครูในการนำผลที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ระบบสนับสนุนเอื้ออำนวยการนำกลวิธีไปใช้โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานกับผู้นิเทศและให้ข้อคิดเห็นว่าการมีการศึกษาถึงผลที่ได้รับจากพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กลยุทธ์การนำไปใช้ในสถานศึกษา รวมทั้งการศึกษา การรับรู้ของครู ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการนำผลการพัฒนาไปใช้เพื่อผลสำเร็จของนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงควรให้สถานศึกษาจัดรูปแบบ ขั้นตอน กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยจัดทำคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาที่ระบุทุกขั้นตอนอย่างชัดเจนตั้งแต่การสรรหาและคัดเลือกจนถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาพิจารณานำเสนอข้อเสนอแนะได้ดังนี้ ด้านการสรรหาและคัดเลือก ประเด็นสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการการสรรหาบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์พร้อมระบุคณะกรรมการในการสรรหาบุคลากรผ่านช่องทางสาธารณะ เช่น ประกาศผ่านเว็บไซต์สถานศึกษา เพจเฟซบุ๊ก เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1). ควรศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของบุคลากรในพัฒนาการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
- 2). ควรศึกษาตัวบ่งชี้การพัฒนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). การประชุมใหญ่สามัญ สมาคมคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [https://moe360.blog/\[25 ธันวาคม 2565\]](https://moe360.blog/[25 ธันวาคม 2565])
- เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2559). การจัดทรัพยากรบุคคลพื้นฐาน แนวคิดเพื่อการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาจริย นาคะประทีป และคณะ. (2564). “การบริหารทรัพยากรมนุษย์สำหรับโรงเรียนเอกชน”. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 56.
- พรณี เรืองบุญ. (2561). “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3”. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2561. หน้า 9-16.

- วิลาวรรณ ธิพิพิศาล. (2554). **ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์มนุษย์**. กรุงเทพฯ: วิจิตร
หัตถกร.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปี
งบประมาณ 2560-2564**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.home.skn.go.th/> [5
สิงหาคม 2565].
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2563). **รายงานประจำปี 2563**. [ออนไลน์],
แหล่งที่มา: <https://opec.go.th/wp-content/uploads/2021/07/Report2563.pdf>
[25 มกราคม 2565]
- Fombrun, C. J. (1984). **Strategic human resource management**. John Wiley & Sons.
- Korkmaz, O., & Yilmaz, O. (2017). “The effects of human resource management
practices on employee turnover intention: An empirical study on Turkish 5-star
hotels”. **Journal of Tourism and Hospitality Management**. 5(3): 39-52.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**.
Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

การบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร

EXCELLENCE ADMINISTRATION OF EARLY CHILDHOOD MANAGEMENT OF PRIVATE SCHOOLS IN SAMUT SAKHON PROVINCE

พิชชาภา ต่อไพศาล¹, สุกัญญา สุदारารัตน์²
Pichapa Torphaisarn¹, Sukanya Sudararat²
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์¹⁻²
Rajapruk University¹⁻²
E-mail: mam41690@gmail.com

ได้รับบทความ: 27 มิถุนายน 2566; แก้ไขบทความ: 7 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 26 กันยายน 2566;

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร และ 2) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจากสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 254 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .67-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ .98 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test independent และการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะ รองลงมาคือ ด้านรูปแบบการบริหาร ด้านระบบงาน ด้านคุณค่าร่วม ด้านบุคคล ด้านกลยุทธ์ และ ด้านโครงสร้างหน่วยงาน ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครู พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับครูที่มีประสบการณ์และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ, การจัดการศึกษาปฐมวัย, สถานศึกษาเอกชน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the excellence administration of early childhood management of private schools in Samut Sakhon province, and 2) compare the excellence administration of early childhood management of private schools in Samut Sakhon province based on teachers' opinions classified by education level, work experience and school size. The sample consisted of 254 teachers, selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a validity (IOC values) between .67-1.00 and a reliability value of .98. The data were statistically analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD. The results of the research were as follows: 1) teachers' opinions towards the excellence administration of early childhood management of private schools in Samut Sakhon province, in overall and particular aspects, were at a high level. The highest mean was the aspect of Skills followed by Style, Systems, Shared values, Staff, Strategy, Structure, and 2) the opinions of teachers, classified by education level, were not significantly different, while teachers' opinions classified by work experience and school size were statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: Excellence administration, Early childhood management, private schools

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งมีเป้าหมายหลักที่ต้องการเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาการมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมเข้าถึงความเป็นจริงของอารมณ์มีพัฒนาภาวะสร้างสรรค์รู้จักตนเอง ภาควิชาสนใจในตนเองและมั่นใจในตนเอง (ศิริพร ศรีอินทร์สุทธิ, 2558: บทนำ) การจัดการศึกษาจึงต้องให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติซึ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานนั้นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายประการ อาทิ ปัจจัยด้านการจัดโครงสร้างของสถานศึกษาที่เอื้อ มีสายงานบังคับบัญชา การตัดสินใจ การประสานงานและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ปัจจัยด้านทักษะ ความรู้ด้านปฐมวัยของผู้บริหารและบุคลากรที่โดดเด่นตรงสาขา การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีการแข่งขันสูงทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยกัน ดังนั้นการวางแผนการใช้กลยุทธ์จึงมีความสำคัญ นำวิธีการและระบบต่าง ๆ มาใช้ เช่นระบบการดูแลเด็กระบบการบริหารคน/ทรัพยากรมนุษย์ ระบบการพัฒนาเด็ก กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ในการขับเคลื่อน มีรูปแบบการบริหารที่ดี ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับครู เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น สร้างคุณค่าร่วมของสถานศึกษา มีวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาที่โดดเด่นเป็นที่ยอมรับ มีการประสานร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือที่เรียกว่า การสร้างเครือข่าย ซึ่ง สถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยทุกแห่งตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการบริหารงานแบบ

มีส่วนร่วม การจัดการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563 :8) ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับความสามารถทั้งปวงในชีวิต ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาจึงควรจัดให้เด็กได้รับการดูแลและส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ด้านต่างๆ อย่างมีคุณภาพ มีการดูแลเด็กที่ได้มาตรฐาน เด็กต้องได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ เพราะการดูแลเด็กจะมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานการพัฒนาของเด็กทั้งปวงทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการสร้างพื้นฐานที่สามารถช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2565: 10-15)

สถานศึกษาในระดับปฐมวัยจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อวางรากฐานสำคัญให้กับเด็กเป็นอย่างดีมีคุณภาพโดยการนำวิธีการบริหารที่เป็นเลิศมาเป็นแนวทางในการบริหาร เครื่องมืออย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์การบริหารองค์กร คือ แบบจำลอง 7S Framework ของ McKinsey ซึ่งเป็นแบบจำลองที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารงานขององค์กร ที่จะช่วยให้การบริหารองค์กรมีความเป็นเลิศมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ Baishya (2015: 165–168) ได้วิจัยพบว่า รูปแบบที่เหมาะสมตามแนวคิดแบบจำลองของ McKinsey 7-S Framework (Peters & Waterman, 1982: Online) สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทานได้เป็นอย่างดี เป็นกรอบการพิจารณาและการวางแผน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในองค์กร โดยการประสานองค์ประกอบทั้ง 7 ตัวให้สอดคล้องประสานกัน ตัวแปรแต่ละตัวมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กร เริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์องค์กรเกี่ยวข้องกับการพิจารณาโครงสร้างองค์กร เป้าหมายขององค์กร ระบบการดำเนินงาน ทักษะที่ใช้ในการทำงาน บุคลากร รูปแบบพฤติกรรมของบุคลากรและเป้าหมายที่ต้องการ ได้รับการเผยแพร่เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1980 โดย Robert Waterman, Tom Peter and Julien Phillips (Peters & Waterman, 1982 : Online) แนวคิดนี้ต้องการนำเสนอประสิทธิภาพขององค์กรเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ 7 ประการ มีลักษณะและมีสภาพอย่างไร ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การวางแผนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การพิจารณา จุดแข็ง จุดอ่อนของกิจการ 2) โครงสร้าง (Structure) เป็นโครงสร้างขององค์กรที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมถึงขนาดการควบคุม การรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจของผู้บริหาร การแบ่งโครงสร้างงานตามหน้าที่ ผลิตภัณฑ์ ผู้มีส่วนได้เสีย ภูมิภาคได้อย่างเหมาะสม 3) ระบบ (System) หมายถึง กระบวนการและลำดับขั้นการปฏิบัติงานทุกอย่างที่เป็นระบบที่ต่อเนื่องสอดคล้องประสานกันทุกระดับ 4) รูปแบบ (Style) หมายถึง การจัดการที่มีรูปแบบวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะองค์กร เช่น การสั่งการการควบคุม การจูงใจสะท้อนถึงวัฒนธรรมองค์กร 5) การจัดการบุคคลเข้าทำงาน (Staff) หมายถึง การคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 6) ทักษะ (Skill) หมายถึง ความโดดเด่น ความเชี่ยวชาญในการผลิต การขาย การให้บริการ 7) ค่านิยม (Shared value) หมายถึง ค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในองค์กร ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

จากแผนการพัฒนาศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ 2560-2564 ได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดสมุทรสาคร (SWOT Analysis) ด้านโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาที่เป็นจุดอ่อนพบว่า สถานศึกษาที่มีกระบวนการจัดการเรียนการ

สอนของครูผู้สอนในลักษณะเวียนสอน ส่งผลต่อความเอาใจใส่ในตัวเด็กของครูที่ไม่เท่าที่ควร ครูบางส่วนยังขาดทักษะการประยุกต์เทคนิคใหม่ เพื่อนำมาปรับในการทำงาน ความสามารถในการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการจัดการเรียนการสอนและระบบงาน ที่พบว่าขาดสภาพคล่องตัว นอกจากนี้ พบว่า บางโรงเรียนครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงสาขาวิชาแต่ได้รับหน้าที่ดูแลจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย โดยครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะและประสบการณ์อย่างน้อย 2-3 ปี เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์การดูแลเด็กปฐมวัย และในด้านผู้บริหารมีน้อยมากที่จบการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการบริหารที่ไม่สามารถพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ จากปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อใช้หลักทฤษฎีการบริหารจัดการของ McKinsey พบว่า การบริหารงานในสถานศึกษาเอกชนมีปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อด้านโครงสร้างการบริหารงาน ในการจัดระเบียบของระดับการบริหาร ด้านบุคลากรในการกำหนดคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน และในด้านระบบและวิธีการ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามเป้าหมายที่สถานศึกษาวางไว้ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร, 2563: ออนไลน์)

การศึกษาไทยได้มีความพยายามนำการส่งเสริมให้สถานศึกษาก้าวสู่ความเป็นเลิศมาโดยตลอด โดยการส่งเสริมจัดทำระบบบริหารจัดการคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ จากการนิเทศติดตามเพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเอกชนของจังหวัดสมุทรสาคร (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร, 2563: ออนไลน์) พบว่า ความโดดเด่นของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาครที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยขึ้นไป ได้รับรางวัลที่เป็นต้นแบบน้อยมาก จากการแข่งขัน 12 รายการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับท้องถิ่นหรือภูมิภาค 10 รายการ เช่น รางวัลการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบ Project Approach การประกวดทักษะทางวิชาการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ Impromptu Speech รางวัลสถานศึกษาต้นแบบภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา เป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาที่พบในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาครไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาและเกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาครให้มีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากร

ประชากร คือครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน จำนวน 132 คน ขนาดกลาง 5 โรงเรียน จำนวน 199 คน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน จำนวน 413 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 744 คน (สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร, 2563: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2564 จากสถานศึกษาทั้งหมด 24 โรง แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน จำนวน 45 คน ขนาดกลาง 5 โรงเรียน จำนวน 68 คน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน จำนวน 141 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 254 ได้โดยการนำจำนวนประชากรเทียบกับตารางสำเร็จรูป Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970: 607-610) ได้จำนวน 254 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่ง ออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามแนวคิดของ McKinsey (1987 : Online) จำนวน 7 องค์ประกอบ

การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างเครื่องมือโดยข้อคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเนื้อหาโดยให้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า .67- 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของ Cronbach โดยมีค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยไปยังผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียน และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามคืนได้ครบภายหลังประมาณ 1-2 เดือน

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยจากแบบสอบถามของผู้ตอบ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จำนวน 254 ฉบับ

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรต้น 2 กลุ่ม และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรต้นมี

มากกว่า 2 กลุ่มขึ้น เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ LSD

ผลการวิจัย

ตารางที่: 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อที่	การบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ด้านโครงสร้างหน่วยงาน	4.15	.32	มาก	7
2.	ด้านกลยุทธ์	4.29	.40	มาก	6
3.	ด้านบุคคล	4.32	.42	มาก	5
4.	ด้านรูปแบบการบริหาร	4.39	.43	มาก	2
5.	ด้านระบบงาน	4.37	.40	มาก	3
6.	ด้านคุณค่าร่วม	4.34	.44	มาก	4
7.	ด้านทักษะ	4.39	.41	มาก	1
ภาพรวม		4.32	.47	มาก	

จากตารางที่: 1 ครูเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .41) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบการบริหาร ด้านระบบงาน ด้านคุณค่าร่วม ด้านบุคคล ด้านกลยุทธ์ และด้านโครงสร้างหน่วยงาน ตามลำดับ

ตารางที่: 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ที่	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ	ระดับการศึกษา					
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านโครงสร้างหน่วยงาน	4.16	.60	4.13	.76	.63	.63
2.	ด้านกลยุทธ์	4.34	.72	4.29	.55	.08	.94
3.	ด้านบุคคล	4.46	.74	4.51	.89	-.52	.72
4.	ด้านรูปแบบการบริหาร	4.34	.75	4.49	.77	-2.51**	.01

5. ด้านระบบงาน	4.38	.61	4.36	.89	.30	.76
6. ด้านคุณค่าร่วม	4.37	.75	4.34	.83	.42	.99
7. ด้านทักษะ	4.39	.62	4.40	.68	-.30	.77
ภาพรวม	4.35	.73	4.36	.87	-1.52	.13

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่: 2 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้าน รูปแบบการบริหารที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่: 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูเอกชนใน จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน ตามประสบการณ์ในการทำงาน

ที่	การบริหารสู่ ความเป็นเลิศ	ประสบการณ์ในการทำงาน								F	p
		1-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		15 ปีขึ้นไป			
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านโครงสร้าง หน่วยงาน	4.08	.67	4.16	.72	4.20	.62	4.21	.69	1.49	.06
2	ด้านกลยุทธ์	4.21	.73	4.32	.70	4.31	.61	4.32	.85	.91	.44
3.	ด้านบุคคล	4.20	.73	4.26	.68	4.28	.72	4.57	.78	10.00**	.00
4	ด้านรูปแบบ การบริหาร	4.24	.88	4.38	.67	4.49	.80	4.50	.90	5.68**	.00
5	ด้านระบบงาน	4.23	.89	4.29	.90	4.54	.77	4.56	.68	11.84**	.00
6.	ด้านคุณค่าร่วม	4.27	.79	4.29	.86	4.45	.68	4.29	.75	.60	1.06
7.	ด้านทักษะ	4.30	.79	4.32	.78	4.55	.76	4.45	.82	5.02**	.00
	ภาพรวม	4.22	.78	4.29	.66	4.39	.72	4.41	.87	2.65*	.04

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่: 3 ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา ปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ยกเว้นด้านโครงสร้างหน่วยงาน ด้านกลยุทธ์ และด้านคุณค่าร่วม

ตารางที่: 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ที่	การบริหารสู่ ความเป็นเลิศ	ขนาดโรงเรียน							
		เล็ก		กลาง		ใหญ่		F	p
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านโครงสร้างหน่วยงาน	4.02	.74	4.14	.63	4.18	.61	8.92**	.00
2.	ด้านกลยุทธ์	4.15	.73	4.29	.70	4.31	.57	2.35*	.02
3.	ด้านบุคคล	4.20	.74	4.28	.71	4.29	.64	2.30**	.01
4.	ด้านรูปแบบการบริหาร	4.22	.61	4.49	.76	4.39	.64	3.79*	.02
5.	ด้านระบบงาน	4.31	.70	4.45	.79	4.51	.88	4.51**	.01
6.	ด้านคุณค่าร่วม	4.27	.73	4.40	.79	4.50	.67	3.66*	.03
7.	ด้านทักษะ	4.34	.79	4.35	.80	4.55	.70	3.46*	.03
	ภาพรวม	4.21	.72	4.35	.75	4.39	.66	5.45*	.04

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่: 4 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาครมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งคุณภาพ การศึกษาสู่สากล เสริมสร้างสังคมเข้มแข็งอย่างยั่งยืน พันธกิจที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูงและสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2556: 31-45) ที่กล่าวว่าผลการดำเนินการขององค์กรส่งผลให้เกิดการส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นอยู่เสมอให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนขององค์กร และการปรับปรุงประสิทธิภาพและความสามารถขององค์กรโดยรวม เช่นเดียวกับจูไรต์น กีบาง (2563: 115-121) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศเป็นการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพที่มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใน

การที่จะยกระดับความสามารถให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล สามารถเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภา บุรณะ (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนที่เป็นศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสู่ความเป็นเลิศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่เป็นศูนย์ปฐมวัยต้นแบบในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประชากรที่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่เป็นศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ภาพรวม

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสาครทั้งครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีนั้นได้มีเล็งเห็นมุมมองในการบริหารสู่ความเป็นเลิศทิศทางเดียวกับ แต่ในขณะที่ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันและขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษามีความซับซ้อนและความหลากหลาย มุมมองที่เห็นต่างกัน และในส่วนขนาดโรงเรียนที่มีความคิดเห็นต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่จะต้องจัดการปัญหาที่เกี่ยวกับทั้งจำนวนนักเรียนที่มากมาย การวางแผนเรียนการสอนและการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน และการเลือกใช้เทคโนโลยีการสอนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนมากๆ ในขณะที่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า สามารถบริหารจัดการได้ง่ายกว่า การตัดสินใจรวดเร็วกว่า ความใกล้ชิดกับนักเรียน หรือผู้มีส่วนได้เสีย สะดวกและรวดเร็วในการให้บริการอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับ Aumiller Barbara Elaine (2008: Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Implementation of the Baldrige education framework for performance excellence: A case study of one midwestern school district leadership team's continuous improvement efforts ผลการวิจัยพบว่า ในเขตอำเภอมีการบริหารที่ดี ขึ้นอยู่กับการวางแผนเชิงกลยุทธ์มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ ตรวจสอบรายงานความคิดเห็นพบว่าเวลาที่เหมาะสมโครงสร้างวิธีการบันทึกไว้ในการพัฒนาและการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติที่เป็นผู้นำอำเภอนั้นภาระผูกพันที่จะทำงานร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมพันธกิจและค่านิยมหลักร่วมกันเพื่อสนับสนุนมุมมองของความเป็นผู้นำการกระจาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาพิจารณานำเสนอข้อเสนอแนะได้ ดังนี้ ด้านโครงสร้างหน่วยงาน ประเด็นสถานศึกษาบริหารจัดการโรงเรียนโดยจัดบุคลากรให้เหมาะสม

กับโครงการหรือกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ควรมีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม และถามความคิดเห็น ความสมัครใจในการทำโครงการหรือ กิจกรรมตามความถนัดของบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและอุปสรรคต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร

2) ควรศึกษาตัวบ่งชี้ความเป็นสถานศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร

เอกสารอ้างอิง

- จิราภา บุรณะ. (2557). “การบริหารโรงเรียนที่เป็นศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสู่ความเป็นเลิศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1”. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 3(3): 537-551.
- จุไรรัตน์ กีบาง. (2563). “การบริหารสู่ความเป็นเลิศของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดคณะพยาบาล ศาสตร์”. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร ศรีอินทร์สุทธิ. (2558). “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร. พ.ศ.2562-2565*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.home.skn.go.th/> [5 สิงหาคม 2565]
- สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปี งบประมาณ 2560-2564*. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.(2563). *รายงานประจำปี 2563* . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://opec.go.th/wp-content/uploads/2021/07/Report2563.pdf> [25 มกราคม 2565]
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2562). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2563-2564*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน).
- Aumiller & Barbara Elaine. (2008). *Implementation of the Baldrige Education Framework for Performance Excellence : A Case Study of One Midwestern School District Leadership Team’s Continuous Improvement Efforts*. USA: University of Illinois.
- Baishya, B. (2015). “McKinsey 7s Framework in Corporate Planning and Policy”. *International Journal of Interdisciplinary Research in Science Society and Culture*.(IJRSSC), 11(1): 165–168.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities.** Educational and Psychological Measurement, 30(3): 607-610.
- Peters, T. J. & R. H. Waterman, JR. (1982). In **Search of Excellence.** New York: HarperCollins. (Online), Available from <https://newlearningonline.com/new-learning/chapter-3/post-fordism-more-recent-times/peters-and-waterman-in-search-of-excellence>

การศึกษาประวัติศาสตร์และกิจกรรมการท่องเที่ยว

ชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

HISTORICAL STUDY AND TOURISM ACTIVITIES AT PRASAT KHMER COMMUNITY IN SURIN PROVINCE

พระปรัชญา ชยวุฒโฒ(ถินแหว) ¹, พระครูสาธุกิจโกศล²,

นางสาวเกษศิรินทร์ ปญญาเอก³, นายเอกรัตน์ มาพะดุง⁴

Phra Prachaya Chayavudto (Thinthaew) ¹, Phrakrusathukitkason²,

Ms. Ketsirin Panya-ake³, Mr. Eakarut Maphadung⁴

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์¹⁻⁴

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus¹⁻⁴

E-mail: Prachaya.tin36@gmail.com

ได้รับบทความ: 17 พฤษภาคม 2566; แก้ไขบทความ: 30 ตุลาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 9 พฤศจิกายน 2566;

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาประวัติศาสตร์และกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ 3) เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนปราสาทขอม จำนวน 26 คน โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมารวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ **ผลการวิจัยพบว่า** 1. ประวัติความเป็นมาของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ จากหลักฐานโบราณคดีที่ขุดพบในพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์ยังพบแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ของชุมชนโบราณยุคโลหะตอนปลายเป็นจำนวนมากแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทั้งศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วัฒนธรรม ศาสนา เศรษฐกิจ และการปกครอง และปราสาทหินที่เก่าแก่ที่สุดและมากที่สุดในประเทศไทย 2. กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์จากการศึกษาพบว่าปราสาทขอมมีจำนวน 12 แห่งเท่านั้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และชุมชน สนับสนุนให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ปราสาทขอม โดยนิยมจัดในรูปแบบของการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการแสดงแสง สี เสียง เล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาและตำนานที่เกี่ยวกับปราสาทขอมในแต่ละพื้นที่ และสามารถต่อยอดกิจกรรมในพื้นที่และสร้างเศรษฐกิจในชุมชน 3. การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัด

สุรินทร์หน่วยงานองค์การปกครองในท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการช่วยบำรุงรักษาและสามารถมาช่วยในการบริหารจัดการขั้นต้นเพื่อดูแลพื้นที่ปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์จึงมีปราสาทขอมเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของจังหวัดได้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว การบริการในพื้นที่ปราสาท เป็นต้น หากได้รับการพัฒนาต่อจะได้รับความสนใจจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะที่มีความสนใจเกี่ยวกับปราสาทขอม ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้คือกลุ่มเฉพาะที่มีจำนวนไม่มากนัก

คำสำคัญ: การศึกษาประวัติศาสตร์, กิจกรรมการท่องเที่ยว, ชุมชนปราสาทขอม

Abstract

Research on “Study of the history and tourism activities of the Prasat Khom community in Surin province” has the following objectives: 1) To study the history of the Prasat Khom community in Surin province. 2) To study the tourism activities of the Prasat Khom community in Surin province. 3) To study tourism management of the Prasat Khom community in Surin Province. This research is a qualitative research, in-depth interviews with 26 people involved in the Prasat Khom community. By studying relevant documents, data were collected and the data was analyzed descriptively. The research results found that 1. History of the Prasat Khom community in Surin Province From archaeological evidence unearthed in the area of Surin Province, many ancient civilization sites of late Metal Age communities have been found, showing prosperity in arts, architecture, culture, religion, economy, and government, and the oldest and most extensive stone castles. The best in Thailand 2. Tourism activities of the Prasat Khom community in Surin province. From the study, it was found that there are only 12 Prasat Khom sites where local administrative organizations, the private sector, and communities support tourism activities in the Prasat Khom area. It is popularly organized in the form of sacrificing sacred things. and a light and sound show telling the history and legends about Khmer castles in each area. and can expand activities in the area and create an economy in the community 3. Tourism management of the Prasat Khom community in Surin Province. Local government agencies that have the capacity to help with maintenance and can come to help with the initial management to take care of the Prasat Khom area in Surin Province therefore. There are only a few Khmer temples that have the potential to be leading tourist attractions

in the province with tourism facilities. Services in the castle area, etc., if further developed, will gain the attention of specific groups of tourists who are interested in Khmer castles. This group of tourists is a specific group with a small number.

Keywords: Historical Study, Tourism Activities, Prasat Khmer Community.

บทนำ

เมื่อกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ ยุคที่เทคโนโลยีมีการเติบโตอย่างรวดเร็วในทุกมุมโลก มีการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลาย เยาวชนในประเทศไทยก็เช่นเดียวกันได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับเทคโนโลยีเหล่านั้น ปรากฏการณ์ของสังคมสมัยใหม่ทำให้เยาวชนขาดความผูกพันและความรักในท้องถิ่น มองไม่เห็นคุณค่าของโบราณสถาน โบราณวัตถุและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเอง เป็นสาเหตุให้เยาวชนไม่ทราบประวัติความเป็นมาและเรื่องราวในท้องถิ่น ขาดความภาคภูมิใจ และความหวงแหนในสมบัติของชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง ดังพระโอวาทของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพว่า “จะพัฒนาบ้านเมืองให้รุ่งเรืองได้ ต้องเริ่มจากให้คนไทยรักชาติเป็นเสียก่อน มีความจริงใจให้กันอีก ทั้งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ถ้าไม่รู้ว่ตนเองเป็นใครแล้วจะรักชาติเป็นได้อย่างไรกัน” (หม่อมหลวงปนัดดาตีสกุล, 2559: 2) จากพระโอวาทดังที่กล่าวมานี้ ทำให้เรามองเห็นว่าแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองได้บ่งบอกความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นๆ ความประเพณีและการหล่อหลอมล้วนเกิดจากการบ่มเพาะจากสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นที่เราอาศัยอยู่ การจะพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ มีความรักในประเทศชาติบ้านเมืองได้นั้น ล้วนต้องอิงอาศัยการรู้จักแหล่งกำเนิดของตนเองให้ดีเสียก่อน ในแต่ละท้องถิ่นล้วนมีองค์ความรู้ทั้งในด้าน ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม ประเพณี อันเป็นมรดกอันล้ำค่าที่จะต้องช่วยกันสืบทอดพร้อมทั้งเรียนรู้ทำความเข้าใจกับท้องถิ่นของตนเอง เพื่อส่งต่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ชื่นชมและนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต (ศิริวรรณ ทาปัญญา, 2552: 35)

พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตฺโต) ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นไว้ว่า การศึกษาสมัยใหม่ได้มีผลทำให้นักเรียนห่างไกลออกจากชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง เพราะการเรียนการสอนได้อิงไปกับหลักสูตรแกนกลางที่เข้ามาบังคับให้นักเรียนต้องเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดมา ทำให้เกิดความแปลกแยกรุนแรง นักเรียนบางคนถึงกับดูถูกวิถีชีวิตของชุมชน ไม่ยอมรับ

และไม่ศึกษา ไม่เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง ไม่มีการสืบสานภูมิปัญญาทำให้คุณค่าเหล่านั้นค่อยๆสูญหายไป จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา ในปัจจุบันที่อิงการศึกษาของชาวตะวันตกมากเกินไป ไปสู่การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ใกล้ตัวนักเรียนเอง และนำความรู้ในท้องถิ่นนั้นมาจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนมีความภูมิใจในรากเหง้าของตนเอง (พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตฺโต), 2539: 12)

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นไว้ว่าการศึกษาสมัยใหม่ได้มีผลทำให้นักเรียนห่างไกลออกจากชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง เพราะการเรียนการสอนได้อิงไปกับหลักสูตรแกนกลางที่เข้ามาบังคับให้นักเรียนต้องเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดมา ทำให้เกิดความแปลกแยก รุนแรง นักเรียนบางคนถึงกับดูถูกวิถีชีวิตของชุมชน ไม่ยอมรับและไม่ศึกษา ไม่เกิดความภาคภูมิใจใน วัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง ไม่มีการสืบสานภูมิปัญญาทำให้คุณค่าเหล่านั้นค่อยๆสูญหายไป จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา ในปัจจุบันที่อิงการศึกษาของชาวตะวันตกมากเกินไป ไปสู่การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ใกล้ตัวนักเรียนเอง และนำ ความรู้ในท้องถิ่นนั้นมาจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความภูมิใจในรากเหง้าของตนเอง (สุนทรชัย ขอบยศ, 2562: 28)

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความเก่าแก่ทั้งประเพณี และภูมิปัญญาอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีปราสาทขอมหลายแห่ง เป็นจังหวัดที่อยู่ติดชายแดน ประเทศเพื่อนบ้านกัมพูชา มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานน่าศึกษาค้นคว้า ซึ่งควรได้ศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้ เข้าใจถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองให้มากขึ้น จากการสำรวจปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า จังหวัดสุรินทร์มีปราสาทขอมไม่ต่ำกว่า 40 แห่ง ทั้งที่มีความสมบูรณ์และพังทลายลงมาแล้ว ซึ่งยังขาด การนำข้อมูลเหล่านี้มาช่วยในการสร้างสรรค์เศรษฐกิจในชุมชน ผู้วิจัยเป็นชาวสุรินทร์ มีความสนใจ ประวัติศาสตร์ของปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปราสาทขอมในพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในจังหวัดได้เป็นอย่างดี จึงสนใจที่จะศึกษาถึงการ นำปราสาทขอมในพื้นที่มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจในชุมชนได้อย่างไร จึงได้รวบรวมข้อมูลของ ปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ ทั้งด้านประวัติศาสตร์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ซึ่งเยาวชนใน ท้องถิ่นเองก็ได้รับการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง มีทักษะเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนดังคำกล่าว ของนายนิรันดร์ กลยาณมิตร อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ ท่านได้กล่าวไว้ว่า “ความเป็นปึกแผ่น ของชาตบ้านเมืองล้วนมีฐานจากท้องถิ่น เหตุนี้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงเสมือนเป็นภาพเล็กๆ ที่เสริม เติมให้เราได้เห็นภาพประวัติศาสตร์ชาติอันสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้เราเห็นความเป็นมา เห็นรากเหง้า ของตนเองที่ชัดเจนละเอียดยิ่งขึ้นและที่สำคัญคือทำให้เราเห็นว่าท้องถิ่นบ้านเมืองเล็กๆ ที่เป็นส่วน หนึ่งของราชอาณาจักรมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และมีบทบาทอย่างไร ซึ่งความรู้ทางประวัติศาสตร์

เหล่านี้นี้มีความสำคัญยิ่งต่อคนรุ่นหลังที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบ้านเมืองของตนเองในอนาคต” (อัมภูวงศ์ ชมดี, 2555: 120)

ผู้วิจัยได้ตระหนักและมองเห็นความสำคัญของปราสาทขอมในท้องถิ่นสุรินทร์ ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวกับปราสาทขอมในพื้นที่ของตนเอง ทำให้เป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์ อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน เกิดความภาคภูมิใจ รับรู้ถึงภูมิหลังความเป็นมา เข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อันยาวนานของจังหวัดสุรินทร์ และสถานที่ๆ ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์ ในหลายๆ มุม ผ่านปราสาทขอมในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหวังให้ชุมชนเกิดความรักความหวงแหนปราสาทขอมที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน เป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์และดูแลปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ ให้คงอยู่ และนำเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นมาพัฒนาสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกัน โดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตมาเป็นฐานในการพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนของตนให้เจริญรุ่งเรืองควบคู่กับการเห็นคุณค่าของความเป็นท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ต่อไป อันจะส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนและประเทศชาติ ผู้วิจัยสนใจในการที่จะศึกษาถึง “การศึกษาประวัติศาสตร์และกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์” โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของปราสาทขอมทุกแห่งในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ และกิจกรรมของชุมชนที่ใช้ปราสาทขอมในการจัดกิจกรรม อันจะส่งเสริมให้เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน โดยมีปราสาทขอมในพื้นที่เป็นฐานสำคัญในการต่อยอดสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นสู่การพัฒนา (รองศาสตราจารย์ศิริพร สุขเมธารัตน์, 2554: 32)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนปราสาทขอม จำนวน 26 คน โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมารวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประวัติความเป็นมาของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวในบริบทพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ แลปอีสานใต้ ถือเป็นแหล่งอารยธรรมขอมโบราณ เป็นศาสนสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ ของศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยศิลาแลง ตามลัทธิไศวนิกาย นิกายบูชาพระศิวะ ในอดีตของอาณาจักรขอมโบราณ ในพื้นที่การวิจัย เลือกลงเฉพาะพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทในจังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นพื้นที่ที่มีที่ตั้งของปราสาท ใกล้บริเวณชุมชน และเป็นพื้นที่ที่กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ การเข้าถึงข้อมูลแบบพื้นฐาน จึงเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว และสิ่งที่สำคัญยังเป็นการลดรายได้ของชุมชนอีกด้วย กลุ่มปราสาทขอมโบราณในพื้นที่การวิจัย มีการสร้างปราสาทด้วยศิลาแลง มีอายุนับพันปี โดยฐานคติการสร้าง ได้กล่าวถึงความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท รูปเคารพ ที่นับถือในสมัยก่อน และองค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทหิน (ขอม) ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ดังต่อไปนี้ ในด้านคติการสร้างปราสาท จากที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้กล่าวไว้ว่า

การสร้างสถานที่เคารพ ที่เป็นลักษณะอาคารทรงปราสาท มาจากฐานคติความเชื่อของอินเดียได้กล่าวว่า เทพเจ้าทั้งหลายสถิตอยู่ ณ เขาพระสุเมรุ ที่เป็นแกนกลางของโลกและจักรวาล ซึ่งอยู่บนสวรรค์ การสร้างปราสาทจึงเปรียบเสมือนการจำลองเขาพระสุเมรุ มายังโลกมนุษย์ เพื่อเป็นที่สถิตของเทพเจ้า (พระศิวะ) และมีการสร้างรูปเคารพของเทพเจ้าขึ้นมากมาย ตามลัทธิศาสนาไศวนิกาย เพื่อประดิษฐานไว้ภายในปราสาทหิน โดยตัวปราสาทมีความหมายของเขาสุเมรุ เช่น มีปราสาทประธานตรงกลาง มีปราสาทบริวารล้อมรอบ ถัดออกมามีสระน้ำ และกำแพงล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง การที่ทำหลังคาปราสาทเป็นเรือนซ้อนชั้นก็หมายถึง สวรรค์ หรือ วิมานของเทพเจ้า และเป็นที่สถิตของเทวดา เป็นต้น ดังนั้น การสร้างปราสาทหิน ที่เกิดขึ้นในยุคสมัย อาณาจักรขอม จึงถือเป็นมรดกอันล้ำค่าของแผ่นดิน และเป็นที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่ ตลอดถึง ต้องมีการจัดการพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา และถือเป็นสิ่งล้ำค่าที่นักท่องเที่ยว ทั้งใน และต่างประเทศจะให้ความสนใจเข้าไปศึกษา และเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง ดังนั้นปัจจัยของการเที่ยวชมปราสาทแต่ละแห่ง จึงสามารถแบ่งได้ 4 ปัจจัยหลักการท่องเที่ยว ดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดถึงความเชื่อที่มีต่อการสร้างปราสาท ลักษณะรูปแบบปราสาท ความสำคัญของการสร้างปราสาท วัสดุการสร้างปราสาท แผนผังรูปแบบ องค์ประกอบส่วนต่างๆ ของปราสาทขอม ผู้วิจัยได้อธิบายเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา และฐานคติการสร้างปราสาทขอมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ดังต่อไปนี้

การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ มีกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของทางจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมประเพณี ที่เกิดขึ้น

ในจุดต่างๆ ตามพื้นที่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติให้จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2527 ความมีชื่อเสียงเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิ ผ้าไหม และช้าง อาทิเช่น การมีช้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทยเป็นเมืองช้าง การเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ การผลิตภัณท์ข้าวหอมมะลินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานและส่งออกขายไปทั่วโลก การได้รับคัดเลือกให้ออกแบบและทอผ้าไหมสำหรับตัดเสื้อให้ผู้นำเขตเศรษฐกิจ APEC นอกจากนี้สุรินทร์ยังเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยง “อารยธรรมขอมโบราณ” มีปราสาทที่เก่าแก่ประมาณ 38 แห่งกระจายอยู่ทั่วไป เช่น ปราสาทยายเหงา ปราสาทภูมิโปน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.สังขะ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ 13 เป็นปราสาทที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด ที่ค้นพบในประเทศไทย และกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ ปราสาทศีขรภูมิ อ.ศีขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง อ.ปราสาทและกลุ่มปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.พนมดงรัก ตั้งอยู่ในเขตชายแดนและเป็นจุดเชื่อมต่อ ตามรอยเส้นทางอารยธรรมของโบราณที่สำคัญ เป็นต้น

คติการสร้างปราสาทแนวความคิดของพราหมณ์ในการสร้างปราสาท ปราสาทที่เห็นและปรากฏอยู่อย่างมากมาย ได้เกิดจากความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ที่มีความเชื่อว่า การสร้างปราสาทเป็นการจำลองรูปจักรวาลจากสวรรค์สู่พื้นโลก โดยเฉพาะการย่อเอาเขาไกรลาส ซึ่งเป็นสถานที่ประทับขององค์พระศิวะเทพ ศาสนาพราหมณ์เชื่อว่าเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลางของจักรวาล

ตามความหมาย ที่มาของรูปแบบและคติการสร้าง ความสำคัญของปราสาทขอม คำว่า “ปราสาท” (Prasada) มาจากรากศัพท์ภาษาสันสกฤต หมายถึง อาคารที่มีส่วนกลางเป็นห้องเรียกว่า “ห้องครรภคฤหะ” หรือ “เรือนธาตุ” และมีหลังคาเป็นชั้นซ้อนกันหลายชั้นเรียกว่า “เรือนชั้นๆ” หลังคาแต่ละชั้นนั้น เป็นการย่อส่วนของปราสาท โดยนำมาซ้อนกันในรูปของสัญลักษณ์ แทนความหมายของเรือนฐานันดรสูง ซึ่งให้เป็นที่สถิตของเหล่าเทพเทวดา ดังนั้น ปราสาทจึงหมายถึง ที่สถิต ที่อาศัย ที่อยู่หรืออาคารที่เป็นศาสนสถาน เพื่อประดิษฐานรูปเคารพต่างๆ เพื่อการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อที่เป็นพิธีการทางศาสนา ไม่ใช่พระราชมณเฑียร อันเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ ด้วยเหตุนี้จึงมีความแตกต่างในเรื่องของวัสดุ กล่าวคือ ปราสาทที่เป็นศาสนสถานนั้น สร้างด้วยวัสดุ ที่มั่นคงแข็งแรงประเภทอิฐหรือหิน ส่วนพระราชมณเฑียร ที่ประทับของพระมหากษัตริย์ สร้างด้วยไม้ทั้งสิ้น

ปราสาทขอม จึงมีความหมายถึง อาคารที่สร้างขึ้นในวัฒนธรรมขอม หรือเขมรโบราณ เพื่อใช้เป็นศาสนสถานในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ส่วนคำว่า “ปราสาทขอมในประเทศไทย” นั้น หมายถึง อาคารทรงปราสาทในวัฒนธรรมขอม ที่พบในดินแดนไทยในปัจจุบัน ซึ่งดินแดนเหล่านี้ครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรขอม รวมทั้งบางส่วนได้มีการรับอิทธิพลทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู

ปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์พบว่ามีจำนวน 39 แห่ง ใน 15 อำเภอ ที่ปรากฏว่ามีปราสาทขอมตั้งอยู่ ได้แก่ อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอกาบเชิง อำเภอปราสาท อำเภอบัวเขต อำเภอศีขรภูมิ อำเภอจอมพระ อำเภอท่าตูม อำเภอสังขะ อำเภอพนมดงรัก อำเภอโนนนารายณ์ อำเภอรัตนบุรี อำเภอเขวาสินรินทร์ อำเภอลำดวน อำเภอสำโรงทาบ และอำเภอสนม ซึ่งในแต่ละแห่งมีสภาพของตัวอาคารและพื้นที่แตกต่างกัน บางแห่งสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ และได้รับการบูรณะแล้วมีความสวยงาม แต่ก็มีหลายแห่งที่สภาพของปราสาทได้ชำรุดอย่างมากและยังไม่มีมีการบูรณะ ปราสาทขอมบางแห่งมีแค่เพียงเศษหินศิลาแลงและชิ้นส่วนไม่กี่ชิ้นที่สามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นโบราณสถาน

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

ในจังหวัดสุรินทร์มีปราสาทขอมอยู่ 39 แห่งที่พบว่ายังคงสภาพความเป็นปราสาทโบราณอยู่ และมีจำนวน 12 แห่งเท่านั้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และชุมชน ได้สนับสนุนให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ปราสาทขอม โดยปราสาทขอมทั้ง 12 แห่งที่ได้รับการส่งเสริมทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปราสาท โดยนิยมจัดในรูปแบบของการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการแสดงแสง สี เสียง เล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาและตำนานที่เกี่ยวกับปราสาทขอมในแต่ละพื้นที่ โดยปราสาทขอมทั้ง 12 แห่ง มีกิจกรรม ดังนี้ 1) ปราสาทศีขรภูมิ มีงานที่เกี่ยวข้องดังนี้ งานแสดง แสง สี เสียง ตำนานพันปี ปราสาทศีขรภูมิ งานประเพณีลอยกระทง งานสืบสานประเพณีไทย ร่วมใจใส่บาตร หน้าปราสาทศีขรภูมิ และงานกิจกรรมอื่นๆ เช่นงานແລງຂ່າວ และกิจกรรมพิเศษที่จัดขึ้นในโอกาสต่างๆ เนื่องด้วยปราสาทศีขรภูมิเป็นปราสาทขอมที่มีความสวยงามที่สุดของสุรินทร์ 2) ปราสาทข่าปี มีงานแสดง แสง สี เสียง ปราสาทข่าปี และงานบวงสรวงที่จัดขึ้นทุกปี รวมทั้งได้มีการโปรโมทเรื่องพระอาทิตย์ตกลอดช่องประตูของปราสาท ซึ่งมีความคล้ายกับปราสาทหินพนมรุ้งในจังหวัดบุรีรัมย์ 3) ปราสาทบ้านอนันต์ มีการจัดงานแสดง แสง สี เสียง ปราสาทบ้านอนันต์ มีการบวงสรวงตัวปราสาทขอมเช่นเดียวกัน 4) ปราสาทภูมิโปน เป็นอีกหนึ่งปราสาทที่มีกิจกรรมตลอดทั้งปี งานหลักคืองานแสดง แสง สี เสียง ปราสาทภูมิโปน งานประเพณีลอยกระทง งานกิจกรรมอื่นๆที่ใช้พื้นที่ปราสาท เช่นงานรวมกลุ่มผู้สูงอายุ งานต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองที่สำคัญมักจะใช้พื้นที่ของปราสาทในการจัดกิจกรรม 5) ปราสาทบ้านจารย์ 6) ปราสาทหมื่นชัย 7) ปราสาทตาเมือนธม 8) ปราสาทตาควาย 9) ปราสาทเบง 10) ปราสาทยายเหงา 11) ปราสาทตามอญ 12) ปราสาทตระเปียงเตีย จะมีงานแสดง แสง สี เสียง และการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกันทุกปราสาท โดยมีงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ๆ เป็นที่ตั้งของตัวปราสาทขอม ซึ่งมีการกำหนดการจัดกิจกรรมแบบนี้ในทุกปี(สมัย สุทธิธรรม, 2537: 56)

3. การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอม จากข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้านทั้งพื้นที่และความสมบูรณ์ของตัวปราสาทขอมเอง ส่งผลให้ความน่าสนใจของตัวปราสาทขอมมีน้อยลง การจัดการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ยังคงเป็นหน่วยงานหลักคือสำนักศิลปากรที่ 10 (นครราชสีมา) กรมศิลปากร เป็นเจ้าของพื้นที่ในการบริหารจัดการและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ด้วยจำนวนของปราสาทขอมทั้งที่ขึ้นทะเบียนแล้วและยังไม่ขึ้นทะเบียนมีประมาณ 39 แห่งนั้น ก็เกินขีดความสามารถของสำนักศิลปากรที่ 10 (นครราชสีมา) กรมศิลปากร บางแห่งจึงได้มอบหมายหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการช่วยบำรุงรักษาและสามารถมาช่วยในการบริหารจัดการขั้นต้นเพื่อดูแลพื้นที่ปราสาทขอม

จากข้อจำกัดที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในจังหวัดสุรินทร์ มีปราสาทขอมเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของจังหวัดได้ ซึ่งก็มีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านสถานที่ตั้งที่อยู่ห่างไกล สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว การบริการในพื้นที่ปราสาท เป็นต้น ล้วนส่งผลต่อภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวปราสาทขอม โดยปราสาทขอมที่มีศักยภาพโดดเด่นประกอบไปด้วย กลุ่มปราสาทตาเมือน ปราสาทตาควาย ปราสาทศีขรภูมิ ปราสาทภูมิโพน ปราสาทบ้านพลวง ปราสาททง ปราสาทบ้านไพล ปราสาทยายเหงา ที่ยังคงความสวยงามและสมบูรณ์อยู่ หากได้รับการพัฒนาต่อจะได้รับความสนใจจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะที่มีความสนใจเกี่ยวกับปราสาทขอม ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้คือกลุ่มเฉพาะที่มีจำนวนไม่มาก เพราะการมาท่องเที่ยวปราสาทก็จะใช้กิจกรรมการเดินชมปราสาทซึมซับประวัติศาสตร์ความเป็นมา จะไม่ค่อยมีกิจกรรมอื่นให้ทำในพื้นที่ปราสาทขอมเท่าที่ควร จึงเป็นจุดที่ต้องร่วมกันคิดกับชุมชนให้มีการสร้างสรรค์อื่น ๆ อันจะดึงดูดการท่องเที่ยวปราสาทขอมให้มีความนิยมขึ้นได้

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาประวัติศาสตร์และกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น โดยผู้วิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

การศึกษาประวัติปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์มีอยู่ทั่วทั้งอาณาบริเวณพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 28 แห่ง และสามารถจำแนกอายุของปราสาทขอมแต่ละแห่งโดยแบ่งเป็น 2 ช่วงระยะเวลา คือ สมัยก่อนเมืองพระนคร จำนวน 2 แห่ง และสมัยเมืองพระนครจำนวน 26 แห่ง รวม 28 แห่ง ส่วนปราสาทที่เหลือนั้น จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์ ได้ให้คำตอบว่าปราสาทที่เหลือจาก 26 แห่งนั้น เป็นปราสาทที่สร้างขึ้นและมีศิลปะแบบล้านช้าง และแบบอยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น แทรกตัวอยู่ในพื้นที่ต่างๆทั่วทั้งจังหวัดสุรินทร์ เช่น ปราสาทตา

มอญ อำเภอบัวเขต ปราสาททอง ปราสาทแก้ว อำเภอเขวาสินรินทร์ ปราสาทสังแก ปราสาทวัดกลางสังชะ อำเภอสังชะ เจดีย์เก่าอำเภอลำดวน เป็นต้น ซึ่งไม่นับเข้าเป็นปราสาทขอม

สอดคล้องกับการศึกษาของศิริวรรณ ทาปัญญา ที่กล่าวไว้ในเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน:กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ที่มีถิ่นพำนักใกล้แหล่งโบราณสถาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ดีต่อการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน โดยให้ความเห็นว่า แหล่งโบราณสถานแต่ละแห่งเป็นสถานที่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ให้เป็นมรดกของแผ่นดิน ช่วยให้คนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตน เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นสิ่งสำคัญเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและเห็นว่าเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ที่อยู่อาศัยใกล้เคียง เพราะทำให้พวกเขามีรายได้ทุกวัน ทำให้ชีวิตในสังคมดีขึ้น (ศิริวรรณ ทาปัญญา, 2552: 26) และการศึกษาของ ศิริพร สุเมธรัตน์ ในเรื่อง หลักฐานของอาณาจักรโบราณที่เกี่ยวข้องกับบริเวณอีสานใต้ สามารถมองเห็นความเคลื่อนไหวของกลุ่มชนต่าง ๆ ในบริเวณนี้ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่นหลายกลุ่มหลายเชื้อชาติที่ตั้งเป็นอิสระ มีความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นมิตรและการทำสงครามกันโดยร่องรอยที่ยังคงทิ้งไว้เป็นหลักฐานที่สำคัญคือ หลักฐานโบราณคดี ได้แก่ ชุมชนโบราณ โบราณสถานและโบราณวัตถุ (ศิริพร สุเมธรัตน์, 2550: 11) และสมบัติประจักษ์ฐานต์ ได้เสนองานวิจัยเรื่อง “สถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่มีแนวคิดในการออกแบบจากปราสาทขอม กรณีศึกษา:จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อสถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่มีแนวคิดในการออกแบบจากปราสาทขอม นักวิชาการและบุคคลทั่วไปส่วนใหญ่เห็นด้วยหากสถาปนิกจะนำลักษณะปราสาทขอมมาใช้ในการออกแบบลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรมร่วมสมัยประเภทศูนย์วัฒนธรรม หรือพิพิธภัณฑ์ โครงการต่อไปในจังหวัดบุรีรัมย์และยอมรับว่ากลวิธีการออกแบบของสถาปนิก โดยการประยุกต์ให้รูปทรงหรือส่วนประกอบของสถาปัตยกรรมให้มีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะดั้งเดิมนั้นทำให้ลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรมที่ปรากฏแสดงลักษณะปราสาทขอมได้ชัดเจน โดยทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในบางลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรมที่สถาปนิกสามารถออกแบบประยุกต์จากลักษณะดั้งเดิมแล้วทำให้สถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่ออกแบบขึ้นใหม่ ให้คงแสดงลักษณะปราสาท (สมบัติ ประจักษ์ฐานต์, 2544: 1)

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมที่รองรับการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาเยี่ยมชมปราสาทขอมของจังหวัดสุรินทร์ กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ปราสาทขอม พบว่า ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เน้นความสำคัญในด้านการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแบบใหม่ “นวัตกรรมชุมชน” คือ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และเป็นผู้สามารถได้รับ

ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อาทิ ผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหาร ขนมโบราณ เมนูอาหารดั้งเดิม และการแสดงชุมชน ด้วย ดังนั้นในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่จึงมีการจัดลำดับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวของพื้นที่ ได้ดังนี้ 1) การจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เพิ่มเติมกิจกรรมโดยชุมชน และนักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน 2) รูปแบบการท่องเที่ยวนอกจากปราสาทโบราณสามารถจัดกิจกรรมปั่นจักรยาน ตามพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ รอบปราสาทได้ 3) รูปแบบเพิ่มกิจกรรมในปราสาทขอม เช่น รอบการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และการรำรำ ของชุมชน เพื่อให้เกิดการดึงดูด มากกว่าที่เป็นอยู่ ดังนั้น ที่สำคัญปราสาทขอมโบราณ เป็นโบราณสถาน อันเก่าแก่ เป็นแหล่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว มาเป็นระดับต้นๆ และระดับรองลงมาเป็นกิจกรรมเสริม ที่จัดให้มีในโปรแกรมพื้นที่ปราสาท และจะเป็นการร่วมกิจกรรมของนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ได้ด้วย สิ่งเหล่านี้สามารถเป็นแนวทาง ทิศทางในการพัฒนาเสริมของกิจกรรมการท่องเที่ยวของพื้นที่ปราสาทขอมได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่น ศรีสวัสดิ์ ได้ศึกษา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม:กรณีวัฒนธรรมของชุมชนกวยในเขตอีสานใต้และลาวใต้พบว่า ๑) ชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้ยังมีอยู่จำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานีและบางส่วนของจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งหมดประมาณ ๔๗๔,๔๘๖ คน โดยมีหนาแน่นในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดสุรินทร์ ส่วนลาวใต้มีอยู่ประมาณ ๔๕,๔๙๗ คน ส่วนใหญ่จะมีอยู่ในแขวงสาละวันและจำปาสัก ๒) ชุมชนชาวกวยทั้งเขตอีสานใต้และลาวใต้ มีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กันทางประวัติศาสตร์ทางชาติพันธุ์และทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาในตระกูลมอญ-เขมร มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาเหมือนกัน ๓) แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวย อาจทำได้โดยการสำรวจสภาพชุมชนที่มีลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมและขึ้นบัญชีไว้อย่างเป็นทางการเป็นระบบในรูปแบบของฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์และเผยแพร่ให้กับนักธุรกิจท่องเที่ยวโดยผ่านการประชุมสัมมนาในรูปของเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์และอินเตอร์เน็ต เป็นต้น ๔) แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน (ปวีณา โทณแก้ว, 2554: 33) และอติพงศ์ พิรุณ เสนองงานวิจัยเรื่อง “ปราสาทพนมรุ้ง:แนวทางการอนุรักษ์พิธีกรรมทางศาสนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม”พบว่า ประวัติและความเป็นมาของพิธีกรรมทางศาสนาที่ปราสาทพนมรุ้งมาจากความเชื่อว่า โบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นที่ประทับของพระศิวะ ซึ่งเป็นเทพเจ้าสูงสุดในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเพื่อบูชาพระศิวะเทพเจ้าแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาฮินดู ตลอดจนเทพผู้รักษาปราสาทพนมรุ้ง ซึ่งเป็นโบราณสถานที่มีความมหัศจรรย์ มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่โบราณ เพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับความสุขความเจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ ช่วยรักษาการเจ็บป่วยได้และช่วยให้เกิดความสามัคคีในชุมชน (อติพงศ์ พิรุณ, 2553: 1)

3. การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษาในการลงพื้นที่ปราสาทแต่ละแห่ง พบว่าปราสาทบางแห่งมีสภาพที่ไม่สามารถนำมาพัฒนาคือมีสภาพเป็นซากปรักหักพัง บางแห่งยังไม่สำรวจและบูรณะ พื้นที่เข้าถึงได้ยากทางไกลชุมชน และมีปราสาทขอมเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่ชุมชนเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ การจัดการท่องเที่ยวชุมชนปราสาทขอมในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้ที่ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญกับสถานที่เก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์ พื้นที่ปราสาทมาเป็นลำดับต้นๆ จะให้ความสำคัญของชุมชนมาเป็นส่วนช่วยเสริมในการจัดการการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์นายทศ แม่นผล (ผู้นำชุมชนของปราสาท) ได้กล่าวว่า ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของปราสาทโดยรวม เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยว แต่ยังขาดงบประมาณ เพื่อการพัฒนารูปแบบการแสดงให้เห็นได้อย่างได้มากกว่าเดิม สามารถเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการในปัจจุบัน การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาท การรับรองด้านการท่องเที่ยว การให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม การเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน จัดให้มีในพื้นที่ปราสาทช่วงกิจกรรม และงานประจำปี ส่วนการเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน พบว่า จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้คำตอบแบบเดียวกัน ให้คำตอบในด้านระบบคมนาคม การเข้าชมในปัจจุบันมีความสะดวกมากกว่าหลายสิบปีก่อนมาก มีถนนลาดยางเข้าถึงได้สะดวกกว่าเดิมมาก มีการให้บริการร้านค้า อาหาร เครื่องดื่ม ตามรายการที่เข้าสู่สถานที่แหล่งท่องเที่ยวปราสาทขอมก็มีมาก และให้บริการได้ เป็นอาหารท้องถิ่น และการขายของที่ระลึกมักเป็นผลิตภัณฑ์จากชุมชน เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาป้ายบอกทางเข้าปราสาท เพื่อให้ทราบว่าปราสาทขอมอยู่ในจุดนั้น ปรากฏว่ายังขาดป้ายบอกทางเข้าตัวปราสาทขอม ทั้งนี้โดยภาพรวมทั้ง 13 ปราสาท คือ 1) ปราสาทศีขรภูมิ 2) ปราสาทช่วงปี 3) ปราสาทบ้านอนันต์ 4) ปราสาทภูมิโปน 5) ปราสาทบ้านจารย์ 6) ปราสาทหมื่นชัย 7) กลุ่มปราสาทตาเมือน 8) ปราสาทตาควาย 9) ปราสาทเบง 10) ปราสาทยายเหงา 11) ปราสาททะนง 12) ปราสาทบ้านพลวง 13) ปราสาทบ้านไพล กล่าวได้ว่า มีความสะดวกขั้นพื้นฐาน ในด้านห้องน้ำห้องสุขา ร้านอาหาร ร้านขายเครื่องดื่ม ป้ายบอกทาง ที่รองรับนักท่องเที่ยว และมีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินด้วยสอดคล้องกับ ธีรยุทธ บุญทรัพย์ ที่ได้เสนองานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว กรณีศึกษา: ปราสาท หนองหงส์ อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ปราสาทหนองหงส์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ที่มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมและเป็นเพียงแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสัญจรผ่านไปมาเท่านั้น ซึ่งปราสาทหนองหงส์นั้นเป็นปราสาทขอมโบราณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การรักษาไว้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถให้ความรู้ในการเยี่ยมชมปราสาท (ธีรยุทธ บุญทรัพย์, 2554: 1) และเทียนชัย ให้ศิริกุล, เสนองานวิจัยเรื่อง “บทบาทของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กรณีศึกษา : ปราสาทหินพนมรุ้งและปราสาทกุสุมาลย์ จังหวัด

บุรีรัมย์” สรุปความได้ว่า ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติของประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งจากผู้อาวุโสในท้องถิ่นมากที่สุด สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในท้องถิ่นที่รู้จักมากที่สุด คือปราสาทพนมรุ้ง ส่วนปราสาททุกส่วนแต่งประชาชนรู้จักเป็นอันดับที่ ๔ ในเรื่องบทบาทเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบุคคลในท้องถิ่นควรมีบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมมากที่สุด เพื่อเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการดูแลรักษา ป้องกัน พื้นฟูสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมได้มากที่สุด และส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างมากที่จะให้มีการตั้งกลุ่มอาสาสมัคร ชุมชน เพื่อช่วยกันดูแลป้องกันโบราณสถานในท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในระดับปานกลาง (เทียนชัย ให้ศิริกุล, 2538: 75-76)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) นโยบายเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ สำนักศิลปากรที่ 10 นครราชสีมา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ไปเป็นกรอบกำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาชุมชนปราสาทขอมให้เกิดความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการและองค์ความรู้เรื่องปราสาทขอม การกำหนดนโยบายในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ปราสาทขอม อันจะนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจของชุมชนให้เติบโตได้ด้วยแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่อยู่ใกล้ปราสาทขอม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชนและเห็นคุณค่าของปราสาทขอมที่สามารถสร้างรายได้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญได้เมื่อได้รับการพัฒนา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ในแต่ละพื้นที่ของปราสาทขอม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสำรวจความสมบูรณ์ของตัวปราสาทและพื้นที่ เพื่อให้เกิดการวางแผนในด้านงบประมาณจากท้องถิ่นด้วย เนื่องจากงบประมาณที่สำนักศิลปากรที่ 10 ได้รับมานั้นไม่เพียงพอในการบริหารจัดการและบูรณะโบราณสถาน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีความสามารถในการดูแล โดยอาศัยองค์ความรู้เบื้องต้นจากสำนักศิลปากรที่ 10 ในการเป็นพี่เลี้ยง ซึ่งปราสาทขอมในพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์หลายแห่งก็มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบบริหารจัดการพื้นที่และดูแลความสะอาด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาโดยให้มีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับปราสาทขอมในแต่ละชุมชนที่ปราสาทขอมตั้งอยู่ เพื่อสร้างหลักสูตรท้องถิ่นหรือมีกิจกรรมเสริมในสถานศึกษาที่สามารถให้นักเรียนและคนรุ่นใหม่เป็นแกนนำในการบรรยายให้ความรู้และแนะนำปราสาทขอมในชุมชนของตนเอง
- 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยใช้ปราสาทขอมเป็นฐานในการพัฒนาและสร้างสรรค์มูลค่าทางเศรษฐกิจผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- รองศาสตราจารย์ศิริพร สุเมธรัตน์.(2554). **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ศิริวรรณ ทาปัญญา. (2552). **การอนุรักษ์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สุนทรชัย ขอบยศ. (2562). **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนารากฐานท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สมัย สุทธิธรรม. (2537). **สารคดีชุดเส้นทางปราสาท ปราสาทศีขรภูมิ**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- หม่อมหลวงปนัดดาตติสกุล. (2559). **คติธรรมของสมเด็จพระยาตำราญ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.prince-damrong.moi.go.th/pdf/buddhist.pdf/>
- พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตโต). (2539). **ปฏิรูปการศึกษาการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อัษฎางค์ ชมดี. (2555). **ประวัติศาสตร์การปกครองจังหวัดสุรินทร์**. สุรินทร์: สำนักงานจังหวัดสุรินทร์.
- สมบัติ ประจัญสานต์. (2544). “สถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่มีแนวคิดในการออกแบบจากปราสาทของกรณีศึกษา: จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธิดิพงศ์ พิรุณ. (2553). “ปราสาทพนมรุ้ง;แนวทางการอนุรักษ์พิธีกรรมทางศาสนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธัญญพร เขียมรัมย์. (2554). “แนวทางการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว กรณีศึกษา:ปราสาทหนองหงส์อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทียนชัย ไหศิริกุล. (2538). “บทบาทของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กรณีศึกษา: ปราสาทหินพนมรุ้งและปราสาทกุสุวันเตง จังหวัดบุรีรัมย์”.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ผลของโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการตั้งเป้าหมาย
ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น

THE EFFECTS OF SELF-REGULATED PROGRAM ON GOAL SETTING
OF JAPANESE LANGUAGE LEARNERS

ศิรินสา แสนบุตร¹, ประยุต ไทยธานี²

Sirinisa Saenbootra¹, Prayut Thaithani²

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา¹⁻²

Nakhon Ratchasima Rajabhat University

1-2

E-Mail : yingsaenboot31@gmail.com

ได้รับบทความ: 18 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 16 ตุลาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 9 พฤศจิกายน 2566;

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงทดลองนี้เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการกำกับตนเอง ที่มีต่อการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ที่สถาบันพัฒนาชีวิตสู่ความยั่งยืน จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย โปรแกรมการกำกับตนเอง โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 12 ครั้ง ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งใช้เวลา 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง และแบบวัดการตั้งเป้าหมาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลพบว่า หลังการทดลองผู้เรียนกลุ่มทดลองมีการตั้งเป้าหมายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: โปรแกรมการกำกับตนเอง, การตั้งเป้าหมาย, ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น

Abstract

The purpose of this experimental research was to study the Effects of Self-regulated Program on Goal Setting of Japanese Language Learners. The sample of this research were AIU institute of Sustainable Life Development at All in universe Language School in Buriram, Thailand. The samples in this learners were the aged between 18-25

years from 2 classrooms, total 60 people. The research tools were 12 Self-regulated Program, which used approximately 1 hour per an activity, and the questionnaire of Goal Setting. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The results showed that after the experiment, the Goal Setting of the experimental group was significantly higher than before the experiment at the 0.1 level and significantly higher than control at the .01 level.

Keywords: Self-regulated Program, Goal Setting, Japanese Language Learners.

บทนำ

การตั้งเป้าหมาย เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์เรา มีโอกาสสำรวจถึงความต้องการของตนเองที่จะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า ภายใต้การทบทวนและการสื่อสารกับตนเองว่าต้องการสิ่งใด ต้องการไปเพื่ออะไร ต้องการมากเท่าไรและต้องใช้ระยะเวลานานแค่ไหน ในการไปให้ถึงสิ่งที่เราต้องการหรือเป้าหมายที่เราตั้งไว้ ซึ่งการตั้งเป้าหมายที่ดีนั้นควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง สามารถปฏิบัติได้จริง และนำไปสู่ผลลัพธ์เชิงบวกได้ เพราะมนุษย์เราทุกคนนั้นล้วนแล้วแต่มีเป้าหมายในชีวิตที่แตกต่างกัน มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองที่ไม่เท่ากัน และมีความพึงพอใจในตนเองที่มากหรือน้อยแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานการใช้ชีวิตของมนุษย์เราทุกคนดังนั้น มนุษย์เราจึงจำเป็นต้องอย่างยั้งที่จะต้องใช้ชีวิตและทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพเท่าที่ตนเองได้ รับมาตั้งแต่กำเนิด เพื่อให้การใช้ชีวิตทำกิจกรรมนั้นไปสู่ความสำเร็จหรือไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้ โดยการตั้งเป้าหมายนั้นจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลมีความตั้งใจ มีความสนใจในสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่ และพยายามที่จะไปให้ถึงเป้าหมายนั้นให้ได้ ถึงแม้ว่าจะต้องมีการลองผิดลองถูกก็ตาม (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2554: 5)

ปัญหาการตั้งเป้าหมายในชีวิตของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการประสบความสำเร็จของชีวิตในอนาคต ดังนั้นจึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งเน้นการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนให้กับผู้เรียนที่เข้ามา การฝึกอบรมในหลักสูตรเตรียมความพร้อมไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น เพราะถ้าหากผู้เรียนมีเป้าหมายที่ไม่ชัดเจนในการไปญี่ปุ่น เช่น มาเรียนที่สถาบันทำไม ไปญี่ปุ่นเพื่ออะไร หรือกลับมาจากญี่ปุ่นแล้วจะทำอะไรหรือแม้กระทั่งการตั้งเป้าหมายในการเรียน เช่น เรียนให้ได้ระดับไหน เรียนไปเพื่ออะไรแล้วจะเอาทักษะที่ได้ไปต่อยอด ยังไง หากขาดการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ในระหว่างที่เรียนอยู่ในสถาบันได้ (อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์, 2554: 8)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำโปรแกรมการกำกับตนเองของ Bandura (1991: 250) มาเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการกำกับตนเองที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยมี

วัตถุประสงค์ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนในปัจจุบันไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้ ซึ่งมีขั้นตอนของโปรแกรม 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ คือ สร้างบรรยากาศที่ดี มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม 2) ขั้นตอนการ คือ ขั้นที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนด พร้อมทั้งมีกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนเอง และ ขั้นที่ 3) ขั้นการประเมิน คือ สรุปกิจกรรมที่ทำว่า ในกิจกรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในตนเองอะไรบ้าง ที่ผ่านมาในแต่ละครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี ไพศาล (2559: 69) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเขาดินวิทยาการ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการกำกับตนเองมีความสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทำให้มีวินัยสูงขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการตั้งเป้าหมาย ได้เรียนรู้ถึงวิธีการตั้งเป้าหมาย เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในเรื่องการเรียน การทำงาน การต่อยอดอาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงการทดลอง (Experimental research) โดยผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ที่สถาบันพัฒนาชีวิตสู่ความยั่งยืน ณ โรงเรียนสอนภาษา ออล อิน ยูนิเวอร์ส จังหวัดบุรีรัมย์ พุทธศักราช 2565 จำนวน 8 ห้อง รวม 240 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปีที่กำลังเรียนอยู่ที่สถาบันพัฒนาชีวิตสู่ความยั่งยืน AIU ณ โรงเรียนสอนภาษา ออล อิน ยูนิเวอร์ส จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน คือ ห้อง N5/1 จำนวน 30 คน และห้อง N5/2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มและนักเรียนยินดีเข้าร่วมการวิจัย แล้วจับสลากได้ห้อง N5/1 เป็นกลุ่มทดลอง และห้อง N5/2 เป็นกลุ่มควบคุม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ทำการทดลอง คือ โปรแกรมการกำกับตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการกำกับตนเอง

2.1.2 สร้างโปรแกรมการกำกับตนเองให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและเหมาะสมกับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น โดยโปรแกรมการกำกับตนเองมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยสร้างบรรยากาศที่ดี มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน ด้วยการกล่าวทักทายและสนทนาแลกเปลี่ยนแนวคิดและการใช้ชีวิตกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนด ไม่ว่าจะเป็นด้วยการพูดคุย ตอบคำถาม หรือการแสดงปฏิกิริยาที่เป็นมิตร พร้อมทั้งมีกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนเองทั้งจากสื่อประชาสัมพันธ์ หรือจากพื้นที่ที่เคยผ่านกิจกรรมการตั้งเป้าหมายมาแล้ว และในขั้นกิจกรรมนี้ก็ยังประกอบด้วยกระบวนการที่จะนำไปสู่การกำกับตนเอง 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-observation) กระบวนการตัดสินใจ (Judgement process) และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้นด้วยการใช้โปรแกรมการกำกับตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมิน ผู้วิจัยและผู้เรียนช่วยกันสรุปกิจกรรมที่ทำมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างในตนเองที่ผ่านมาในแต่ละครั้ง โดยผู้วิจัยให้ผู้เรียนทุกคนชมเชยตนเองและผู้วิจัยให้คำชมเชยแก่ผู้เรียนทุกคนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

แผนการจัดโปรแกรมการกำกับตนเองได้ดังตาราง 1

ตารางที่ 1: แผนการจัดโปรแกรมการกำกับตนเอง

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การกำกับตนเอง	ด้านที่พัฒนา
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในวัตถุประสงค์และ	กระบวนการสังเกตตนเอง	เพื่อสร้าง ความคุ้นเคยและ

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การกำกับตนเอง	ด้านที่พัฒนา
		เป้าหมายของการดำเนินกิจกรรม 2. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเรื่องการตั้งเป้าหมายของตนเอง 3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้วิจัยและระหว่างเพื่อนที่เข้าร่วมโปรแกรม		ความเข้าใจในการเข้าร่วมโปรแกรม ระหว่างผู้วิจัยกับผู้เรียน
2	กระบวนการกำกับตนเองตอนที่ 1	1. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการกำกับตนเอง 2. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและวางแผนการกระทำที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเองได้ 3. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสามารถสังเกตตนเองและรู้วิธีการบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง	กระบวนการสังเกตตนเอง	การรับรู้ ความสามารถของตน
3	กระบวนการกำกับตนเองตอนที่ 2	1. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจและการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง	กระบวนการสังเกตตนเอง	การรับรู้ ความสามารถของตน

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การกำกับตนเอง	ด้านที่พัฒนา
		2. เพื่อฝึกให้ผู้เรียน สามารถประเมินผล พฤติกรรมของตนเองแล้ว แสดงปฏิกิริยาต่อตนเองได้ อย่างเหมาะสม		
4	ทบทวนกระบวนการ กำกับตนเอง	1. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิด ทักษะในการกำกับตนเอง มากยิ่งขึ้น 2. เพื่อฝึกให้ผู้เรียน สามารถนำทักษะ กระบวนการกำกับตนเอง ไปใช้กำกับตนเองในการ ทำกิจกรรมต่างๆและ ทางด้านการเรียนและด้าน อื่นๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	กระบวนการสังเกตตนเอง	การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
5	การตั้งเป้าหมายใน ชีวิตของแต่ละคน	1. เพื่อฝึกให้ผู้เรียน ตระหนักถึงการเอาใจใส่ ต่อการเรียนและงานที่ ได้รับมอบหมาย 2. เพื่อให้ผู้เรียนนำ กระบวนการกำกับตนเอง ไปประยุกต์ใช้ในการ เรียนของตนเองได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	1. กระบวนการสังเกต ตนเอง 2. กระบวนการตัดสินใจตนเอง	ความยากและ เฉพาะเจาะจง
6	เป้าหมายใหญ่แต่จะ ไปถึง	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ระบุเป้าหมายที่ชัดเจน ในด้านต่างๆ ของชีวิตได้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ วางแผนเป้าหมายของ ตนเองที่เป็นความยากที่ สามารถทำต่อเนื่องได้	1. กระบวนการสังเกต ตนเอง 2. กระบวนการตัดสินใจตนเอง	ความยากและ เฉพาะเจาะจง

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การกำกับตนเอง	ด้านที่พัฒนา
7	มั่นใจว่าทำได้แน่นอน	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาได้ว่าการตั้งเป้าหมาย และการกระทำที่จะทำให้เป้าหมายประสบความสำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถให้พิจารณาการกระทำที่มีผลลัพธ์ออกมาและประเมินได้ว่ามีแนวโน้มจะสำเร็จมากน้อยเพียงใด	1. กระบวนการสังเกตตนเอง 2. กระบวนการตัดสินใจ	ความมุ่งมั่นและ พันธะผูกพัน
8	ทำบ่อยๆ จะเกิดผล	1. ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นผู้เรียนมีพฤติกรรมแบบใดในการไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตัวอย่างต่อเนื่องในการทำเป้าหมายได้สำเร็จ	กระบวนการตัดสินใจ	ความมุ่งมั่นและ พันธะผูกพัน
9	ทำได้หรือไม่ อย่างน้อยก็ได้ลอง	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาได้ว่าการตั้งเป้าหมายและการกระทำใดที่ทำอยู่นั้นผู้เรียนมีความสามารถที่จะทำเป้าหมายได้สำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองก่อนตั้งเป้าหมายต่อไปหากเป้าหมายแรกสำเร็จแล้ว	1. กระบวนการตัดสินใจ 2. กระบวนการแสดง ปฏิริยาต่อตนเอง	ความมุ่งมั่นและ พันธะผูกพัน
10	ลองง่ายๆ แต่ได้ผล	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้	1. กระบวนการตัดสินใจ 2. กระบวนการแสดง ปฏิริยาต่อตนเอง	ความยากและ เฉพาะเจาะจง

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทฤษฎี การกำกับตนเอง	ด้านที่พัฒนา
		2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างต่อเนื่องในการทำเป้าหมายได้สำเร็จในระยะเวลาอันสั้นแล้ว		
11	ใกล้ๆ ทำได้แล้ว ทำไมไกล จะทำไม่ได้	1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้ทุกด้าน 2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างต่อเนื่อง ในการทำเป้าหมายได้สำเร็จในระยะเวลาที่ผู้เรียนกำหนดไว้ได้	กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง	การให้ข้อมูลย้อนกลับ
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนถึงข้อคิดต่างๆ การอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับ จากการเข้าร่วมฝึกด้วยโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีผลต่อการตั้งเป้าหมาย 2. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการฝึกด้วยโปรแกรมการกำกับตนเองไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ที่ตั้งเป้าหมายอยากให้มีความสำเร็จและการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องและเหมาะสม	1. กระบวนการสังเกตตนเอง 2. กระบวนการตัดสินใจตนเอง 3. กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง	สรุปการเข้าร่วมโปรแกรม

2.1.3 นำโปรแกรมการกำกับตนเองที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์เนื้อหา และกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.1.4 นำโปรแกรมการกำกับตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียนอีกกลุ่มที่เรียนอยู่ในสถาบันพัฒนาชีวิตสู่ความยั่งยืน AIU ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความง่าย ลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา เวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมของผู้เรียน

2.1.5 นำโปรแกรมการกำกับตนเองที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการตั้งเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตั้งเป้าหมายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2.2 ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบวัดการตั้งเป้าหมาย ของแก้ว พรหมแก้ว (2559: 65) และอชิรญา จตุรภัทรไพบูลย์ (2563: 70) เนื่องจากมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างและสามารถประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนได้ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความยากเฉพาะเจาะจง การให้ข้อมูลย้อนกลับความมุ่งมั่นหรือพันธะผูกพัน การรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

2.2.3 นำแบบการตั้งเป้าหมาย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence index: IOC) พบว่า มีค่าตั้งแต่ .67 ถึง 1.00

2.2.4 นำแบบวัดการตั้งเป้าหมายที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้เรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา คำชี้แจงในการทำแบบวัด และคุณภาพของแบบวัด

2.2.5 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดการตั้งเป้าหมาย เพื่อหาอำนาจจำแนก (r) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .294-.660 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .906 แสดงว่าเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพ

2.2.6 นำแบบวัดการตั้งเป้าหมายที่มีคุณภาพไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้มีแบบแผนการทดลองแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุม และมีการประเมินก่อน-หลัง (Randomized control group pretest-posttest design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.1 ขึ้นก่อนการทดลอง

3.1.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการทดลองจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสอนภาษาออล อิน ยูนิเวอร์ส จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ให้ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินทักษะทางสังคม ซึ่งจากการทดสอบค่าที่พบว่า ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

3.2 ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

3.3 ขั้นหลังการทดลอง

หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการตั้งเป้าหมาย และรวบรวมคะแนนก่อนและหลังการทดลองเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที่ ตามทฤษฎีแล้วใช้เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ส่วนในทางปฏิบัติใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใดก็ได้ แต่มีข้อตกลงเบื้องต้นสำคัญคือกลุ่มตัวอย่างต้องมาจากประชากรที่มีการแจกแจงปกติหรือเข้าใกล้การแจกแจงปกติ (Weiss, 1995) ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงทดสอบการแจกแจงปกติโดยใช้ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่ได้ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. คะแนนการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จะเห็นว่านักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.45$) และหลังการทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายเพิ่มขึ้นไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนผู้เรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.46$) และหลังการทดลองยังคงมีคะแนนการตั้งเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.45$) ดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2: คะแนนการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนกลุ่มทดลอง ($n = 30$) และกลุ่มควบคุม ($n = 30$)

การตั้งเป้าหมาย	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		แปลผล	หลังทดลอง		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	

ความยากและความ	กลุ่มทดลอง	2.40	.16	ปานกลาง	3.87	.43	มาก
เฉพาะเจาะจง	กลุ่มควบคุม	2.39	.12	ปานกลาง	2.33	.16	ปานกลาง
การให้ข้อมูล	กลุ่มทดลอง	2.53	.14	ปานกลาง	4.31	.31	ปานกลาง
ย้อนกลับ	กลุ่มควบคุม	2.49	.11	ปานกลาง	2.47	.08	ปานกลาง
ความมุ่งมั่น	กลุ่มทดลอง	2.50	.19	ปานกลาง	4.11	.33	มาก
หรือพันธะผูกพัน	กลุ่มควบคุม	2.47	.08	ปานกลาง	2.45	.11	ปานกลาง
การรับรู้ความสามารถ	กลุ่มทดลอง	2.50	.22	ปานกลาง	4.15	.43	มาก
ของตน	กลุ่มควบคุม	2.47	.14	ปานกลาง	2.48	.14	ปานกลาง
รวม 4 ด้าน	กลุ่มทดลอง	2.45	.07	ปานกลาง	4.11	.29	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.46	.08	ปานกลาง	2.45	.07	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง จะเห็นว่าการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 2.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .14 ภายหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .29 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่ 3: ผลการเปรียบเทียบการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนกลุ่มทดลอง (n = 30) ก่อนและหลังการทดลอง

การตั้งเป้าหมาย	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ความยากและความ	หลังทดลอง	3.87	.43	18.211**	.000
เฉพาะเจาะจง	ก่อนทดลอง	2.40	.16		
การให้ข้อมูลย้อนกลับ	หลังทดลอง	4.31	.31	28.081**	.000
	ก่อนทดลอง	2.53	.14		
ความมุ่งมั่นหรือ	หลังทดลอง	4.11	.33	22.874**	.000
พันธะผูกพัน	ก่อนทดลอง	2.50	.19		
การรับรู้ความสามารถ	หลังทดลอง	4.15	.43	20.458**	.000
ของตน	ก่อนทดลอง	2.50	.22		
รวม 4 ด้าน	หลังทดลอง	4.11	.29	28.844**	.000

ก่อนทดลอง 2.48 .14

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบการตั้งเป้าหมายหลังการทดลองของผู้เรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จะเห็นว่าหลังการทดลองการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .29 สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 2.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .07 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4: ผลการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง (n = 30) กับกลุ่มควบคุม (n = 30)

การตั้งเป้าหมาย	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ความยากและความ	กลุ่มทดลอง	3.87	.43	17.440**	.000
เฉพาะเจาะจง	กลุ่มควบคุม	2.38	.16		
การให้ขอมูลย้อนกลับ	กลุ่มทดลอง	4.31	.31	30.437**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.47	.08		
ความมุ่งมั่นหรือพันธะผูกพัน	กลุ่มทดลอง	4.11	.33	25.599**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.45	.11		
การรับรู้ความสามารถของตน	กลุ่มทดลอง	4.15	.43	19.828**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.48	.14		
รวม 4 ด้าน	กลุ่มทดลอง	4.11	.29	30.448**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.45	.07		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการตั้งเป้าหมายของผู้เรียน ภาษาญี่ปุ่น โรงเรียนสอนภาษา ออล อิน ยูนิเวอร์ส สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลังการทดลอง ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีการตั้งเป้าหมายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าโปรแกรมการกำกับตนเองสามารถพัฒนาการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นได้ ทั้งนี้ เพราะผู้เรียนได้รับกระบวนการกำกับตนเอง และมีบรรยากาศที่ผ่อนคลายจากการให้คำแนะนำ การพูดคุยชี้แจง การอธิบายให้ความรู้ การชมเชยในความพยายาม การสร้าง

แรงบันดาลใจ และการกระตุ้น จากสื่อของผู้วิจัยที่นำมาจัดกิจกรรม รวมถึงบรรยากาศของเพื่อนร่วมห้องเรียนที่เป็นไปด้วยสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง โดยผ่านขั้นตอนการจัดโปรแกรมทั้ง 3 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ ขั้นที่ 1 กระบวนการสังเกตตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสังเกตตนเอง ว่ากำลังทำอะไรอยู่ มีสิ่งใดเกิดขึ้นกับตนเอง โดยใช้ข้อมูลจากการสังเกตตนเองมาเป็นข้อมูลในการตั้งเป้าหมายในแต่ละกิจกรรม 2. กระบวนการตัดสินใจ เป็นกระบวนการนำวิทัศน์เกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายของบุคคลและการประสบความสำเร็จของคนดังหลายๆ คนมาเป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งมีกิจกรรมที่ช่วย ส่งเสริมพัฒนาการตั้งเป้าหมายให้กับผู้เรียนในด้านความยากและความเฉพาะเจาะจง ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านความมุ่งมั่นและพันธะผูกพัน และด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการทำกิจกรรมนี้ไว้อย่างไร สิ่งที่คุณเรียนต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และ 3. กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ถ้าผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ก็แสดงพฤติกรรมต่อตนเองในทางบวก โดยผู้วิจัยให้ผู้เรียนกล่าวยกย่องชื่นชมตนเองซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและจะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไปส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการตั้งเป้าหมายทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความยากและความเฉพาะเจาะจง ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านความมุ่งมั่นหรือพันธะผูกพัน และด้านการรับรู้ความสามารถของตน สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา โรจนดิษฐ์ และวาระดี ชาญวิรัตน์ (2566: 30) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อความวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนเข้ารับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาการตั้งเป้าหมายของตนเองให้เพิ่มสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกร เมตตาจิต (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า หลังการทดลองการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความสามารถในการตั้งเป้าหมายในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. หลังการทดลอง ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีการตั้งเป้าหมายสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองสามารถพัฒนาการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนได้ โดยการตั้งเป้าหมาย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความยากและความเฉพาะเจาะจง ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านความมุ่งมั่นหรือพันธะผูกพัน และด้านการรับรู้ความสามารถของตน มีคะแนนเฉลี่ยรายด้านสูงขึ้น สอดคล้องกับ กนกกร เมตตาจิต (2558: 28) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า หลังการทดลองการตั้งเป้าหมายในการเรียนของ

นักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่เข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากการวิจัยในครั้งนี้โปรแกรมการกำกับตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่งผลต่อการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ด้านความยากและความเฉพาะเจาะจง ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านความมุ่งมั่นหรือพันธะผูกพัน และด้านการรับรู้ความสามารถของตน แสดงว่าโปรแกรมการกำกับตนเองที่จัดขึ้น ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและตั้งเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ผู้เรียนก็จะรับรู้ได้ว่าสามารถพัฒนาเป็นผู้ที่มีการตั้งเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการกำกับตนเองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูสามารถนำโปรแกรมการกำกับไปเป็นแนวทางในการสอนร่วมกับวิชาอื่นๆ ได้

1.2 ระหว่างที่ทำการกิจกรรม การใช้คำพูดชื่นชมการทำการกิจกรรมของผู้เรียนควรเน้นที่ความพยายาม หรือชื่นชมวิธีการในการกิจกรรมของผู้เรียน

1.3 โปรแกรมการกำกับตนเอง เป็นแผนการจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกันในแต่ละแผน การนำไปใช้ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งให้เข้าใจก่อนที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องกัน

1.4 ในระหว่างการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้ดำเนินกิจกรรมควรสังเกตพฤติกรรมตอบสนองของผู้เรียน หากผู้เรียนยังไม่พร้อมทำการกิจกรรมเนื่องจากมีภารกิจที่เร่งด่วนควรให้งานกับผู้เรียนเพื่อจะได้ประเมินภาพรวมของผู้เรียนได้พร้อมๆ กัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำโปรแกรมการกำกับตนเองไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นที่มีอายุใกล้เคียงกันทั้งในสถานศึกษาหรือบริษัททั่วไป

2.2 ควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และกำหนดหัวข้อในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประเมินความสามารถของตนเองที่จะทำการกิจกรรมให้สำเร็จ มีความตั้งใจในการทำกิจกรรม

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการกำกับตนเอง เพื่อดูพัฒนาการและความคงทนของการตั้งเป้าหมายของผู้เรียน

2.4 ผู้ที่สนใจจะทำวิจัยเรื่องนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจความหมายของการตั้งเป้าหมายและการกำกับตนเองอย่างชัดเจน เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพของงานวิจัยและพัฒนากลุ่มเป้าหมายได้

เอกสารอ้างอิง

- กนกกร เมตตาจิต. (2558). “การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา”. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 40(1): 27-37.
- กษมา โรจนดิษฐ์ และวาระดี ชาญวิรัตน์. (2566). “ผลของโปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา”. **วารสารราชพฤกษ์**. 21(1): 29-41.
- แก้ว พรหมแก้ว. (2559). “การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างการตั้งเป้าหมายในชีวิตของผู้ใช้สารเสพติด ณ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกองบิน 7”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2554). **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: หอมข้าวบ้าน.
- สาวิตรี ไพศาล. (2559). “ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเขาดินวิทยาการจังหวัดกาญจนบุรี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อชิรญา จตุรภัทรไพบูลย์. (2563). “การเสริมสร้างเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่นนโดยการให้คำปรึกษากลุ่มของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุบลรัตน์ เพ็งสฤติย์. (2554). **จิตวิทยาการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Bandura, A. (1991). Social cognitive theory of self-regulation. **Organizational Behavior and Human Decision Processes**. 50(2): 248-287.
- Weiss, M. R. (1995). **The provisions of social relationships**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย THE EFFECTS OF GROUP ACTIVITIES ON PUBLIC MIND OF EARLY CHILDHOOD

นวพรรษ พันธุ์สุข¹, ประยุทธ์ ไทยธานี²

Nawapas Phansuk¹, Prayut Thaithani²

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา¹⁻²

Nakhon Ratchasima Rajabhat University¹⁻²

E-Mail: ph.nawapas@gmail.com

ได้รับบทความ: 28 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 31 ตุลาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 9 พฤศจิกายน 2566;

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง 1) จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 46 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 23 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม 21 แผน โดยใช้เวลาย่นละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง 30 นาที และแบบประเมินจิตสาธารณะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กิจกรรมกลุ่ม, จิตสาธารณะ, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this experimental research was to study the Effects of Group Activities on Public Mind of Early Childhood at Thairathwittaya 87 (Nikhom sang ton-eng 1) School in Ubon Ratchathani, Thailand. The samples in this study were the third kindergarten students of 46 people and a control group of 23 people students studying in second semester of academic year 2022. Instrument used in the experiment were

the Group Activities Plan 21 time, 30 minutes at the time total of 10 hours 30 minutes and the questionnaire of Public Mind. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The results showed that after the experiment, the Public Mind of the experimental group was significantly higher than before the experiment at the 0.1 level and significantly higher than control at the .01 level.

Keywords: Group activities, Public mind, Early Childhood

บทนำ

จิตสาธารณะพัฒนามาจากความรู้ความคิด ประสบการณ์ทางสังคม การอบรมสั่งสอนและการมีปฏิสัมพันธ์กันในครอบครัวหรือสังคม ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและการปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 มีการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ได้กำหนดว่ามีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม และมาตรฐานที่ 7 ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเป็นการจัดการศึกษาที่พัฒนาเด็กไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่งคนดีและมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัยอย่างเป็นธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2560: 29)

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษา มีการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพและมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย ดังวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตัวแทนครูปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง 1) และได้ทำแบบสอบถามพบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่ใส่ใจดูแลรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่น การช่วยกันรักษาความสะอาด บริเวณโรงเรียน การดูแลและเล่นเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น การใช้ห้องน้ำส่วนรวม การเปิด-ปิดก๊อกน้ำเมื่อใช้เสร็จ การเปิด-ปิดประตูห้องเรียน ผลจากแบบสอบถามทำให้เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ควรได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาจิตสาธารณะเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 2) การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า (โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง 1), 2565: 1)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบกิจกรรม การทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีที่จะพัฒนาจิตสาธารณะของเด็ก เนื่องจากการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ดีและเหมาะสม จะทำให้เด็กเกิดการพัฒนา

ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทศนคติ ความสนใจ ความเจริญงอกงามในด้านความรู้ และทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมที่เหมาะสม กิจกรรมกลุ่มประกอบไปด้วยเทคนิค เช่น เกม บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง การสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมต่อการช่วยแก้ปัญหาาร่วมกัน เป็นการดำเนินการเรียนการสอน โดยที่ให้นักเรียนทำงานจัดกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งสอนฝึกแนะนำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีควบคู่ไปกับการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ และเทคนิคกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยนำมาใช้เทคนิคแรก ได้แก่ เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองและภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาตามที่กำหนดไว้ บทบาทสมมติ (Role-playing) ก็เป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ มีลักษณะคล้ายกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์นั้นๆ หรืออาจจะมีการเล่านิทานแล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ และเทคนิคสุดท้าย คือสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และให้ผู้เรียนที่เข้าอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ (ทศนา แหมมณี, 2551: 144)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีจิตสำนึกและคำนึงถึงการมีจิตสาธารณะ เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม การนำเด็กได้สัมผัสผ่านทางธรรมชาติ เข้าใจและตระหนักถึงการนำสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัวให้ดำรงอยู่และเกิดคุณค่ามากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงการทดลอง (Experimental research) โดยผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง1) จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง1) จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 46 คน คือ ห้อง 3/1 จำนวน 23 คน และห้อง 3/2 จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จับสลากได้ห้อง 3/1 เป็นกลุ่มทดลองและห้อง 3/2 เป็นกลุ่มควบคุม และผู้ปกครองนักเรียนยินดียินดีให้เข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ทดลอง ได้แก่ กิจกรรมกลุ่ม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2.1.2 กำหนดแนวทางและสร้างแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ซึ่งแผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม เป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม วิธีดำเนินการ สื่อและอุปกรณ์ และการประเมินผล และมีกิจกรรมกลุ่ม 3 เทคนิคสำหรับเด็กปฐมวัย เกม บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง กระบวนการดำเนินกิจกรรม สื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรมและการประเมินผล

แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: สรุปแผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เวลา	เทคนิค	ด้านที่พัฒนา
1	ปฐมนิเทศ	30 นาที	-	การปฐมนิเทศ
2	สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
3	จำแนกสิ่งมีชีวิต	30 นาที	เกม	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
4	ต้นไม้ที่รัก	30 นาที	เกม	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
5	หมีน้อย ช่วยปลูกป่า	30 นาที	บทบาทสมมติ	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
6	รอบรู้เรื่องดิน	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7	ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
8	เมื่อฉันใช้น้ำ	30 นาที	กรณีตัวอย่าง	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
9	ถึงขยะนี้ สือะไรนะ	30 นาที	บทบาทสมมติ	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เวลา	เทคนิค	ด้านที่พัฒนา
10	มาคัดแยกขยะ กันเถอะ	30 นาที	เกม	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
11	หนูนิ๊ดประหยัด และอดออม	30 นาที	บทบาทสมมติ	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
12	ออมสินพระราช	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
13	หนูๆ เล่นอย่างไร ให้ถูกวิธี	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
14	หนังสือนี้เก็บที่ใด	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
15	โต๊ะเก้าอี้ มีคุณค่านัก	30 นาที	บทบาทสมมติ	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
16	มาใช้ถุงผ้ากันเถอะ	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
17	เครื่องใช้ไฟฟ้า ที่หนูรู้จัก	30 นาที	สถานการณ์จำลอง	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
18	เครื่องใช้ไฟฟ้าให้ พลังงานใด	30 นาที	เกม	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
19	อาหารดีมีประโยชน์	30 นาที	บทบาทสมมติ	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
20	เด็กดีรู้จัก รู้ใช้	30 นาที	เกม	การใช้สิ่งแวดล้อมอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
21	ปัจฉิมนิเทศ	30 นาที	-	ปัจฉิมนิเทศ

2.1.3 นำแผนกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 23 คน เพื่อพิจารณาความยากง่าย ลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา เวลา และอุปกรณ์ใช้ประกอบการทำกิจกรรมกลุ่มนักเรียน

2.1.5 นำแผนกิจกรรมกลุ่มที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินจิตสาธารณะ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย และพัฒนาจากการสร้างแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยของ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545: 24-26); ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 17) และจิตรฐิกานต์ สบายจิตร (2558: 19-20) เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา จุดประสงค์และรูปแบบประเมินเพื่อวัดจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

2.2.2 ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ของอุไรวรรณ คุ่มวงษ์ (2551: 82-85) ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และกิจกรรมที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวนทั้งหมด 18 ข้อ

2.2.3 นำแบบประเมินจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence index: IOC) ตั้งแต่ .67 ถึง 1.00

2.2.4 แบบประเมินจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 23 คน เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษาคำชี้แจงในการทำแบบวัด และคุณภาพของแบบวัดรายข้อ ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดรายข้อ พบว่า ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดอยู่ระหว่าง .260 ถึง .866 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ง) และวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .874 โดยแบบสอบถามทั้ง 18 ข้อ เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

2.2.5 นำแบบประเมินจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้มีแบบแผนการทดลองแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุม และมีการประเมินก่อน-หลัง (Randomized control group pretest-posttest design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.1 ขั้นก่อนการทดลอง

3.1.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการทดลองจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง1) จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินจิตสาธารณะ ซึ่งจากการทดสอบค่าที่พบว่า ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

3.2 ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรม 21 ครั้งๆ ละ 30 นาที เป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมง 30 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

3.3 ขั้นตอนหลังการทดลอง

หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้ครูประจำชั้นทำแบบประเมินจิตสาธารณะ หลังการทดลอง และรวบรวมคะแนนจิตสาธารณะก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test for independent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที่ ตามทฤษฎีแล้วใช้เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ส่วนในทางปฏิบัติใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใดก็ได้ แต่มีข้อตกลงเบื้องต้นสำคัญคือกลุ่มตัวอย่างต้องมาจากประชากรที่มีการแจกแจงปกติหรือเข้าใกล้การแจกแจงปกติ (Weiss, 1995: 55) ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงทดสอบการแจกแจงปกติโดยใช้ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่ได้ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. คะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จะเห็นว่านักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.22$) และหลังการทดลอง

มีคะแนนจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.91$) ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.21$) และหลังการทดลองยังคงมีคะแนนจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.23$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2: คะแนนค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนเรียนกลุ่มทดลอง ($n = 23$) และกลุ่มควบคุม ($n = 23$)

จิตสาธารณะ	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		แปลผล	หลังทดลอง		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการดูแลรักษา	กลุ่มทดลอง	1.23	.17	ปานกลาง	1.89	.18	มาก
สิ่งแวดล้อม	กลุ่มควบคุม	1.24	.22	ปานกลาง	1.25	.21	ปานกลาง
ด้านการใช้	กลุ่มทดลอง	1.21	.13	ปานกลาง	1.98	.11	มาก
สิ่งแวดล้อมอย่าง	กลุ่มควบคุม	1.18	.09	ปานกลาง	1.20	.05	ปานกลาง
ประหยัดและคุ้มค่า							
รวม 2 ด้าน	กลุ่มทดลอง	1.22	.17	ปานกลาง	1.91	.12	มาก
	กลุ่มควบคุม	1.21	.15	ปานกลาง	1.23	.10	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง จะเห็นว่าจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 1.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .17 ภายหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 1.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .12 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่ 3: คะแนนค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลอง ($n = 23$) ก่อนและหลังการทดลอง

จิตสาธารณะ	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	หลังทดลอง	1.89	.18	16.394**	.000
	ก่อนทดลอง	1.23	.17		

ด้านการใช้สิ่งแวดล้อม	หลังทดลอง	1.94	.11	27.120**	.000
อย่างประหยัดและคุ้มค่า	ก่อนทดลอง	1.21	.13		
รวม 2 ด้าน	หลังทดลอง	1.91	.12	33.140**	.000
	ก่อนทดลอง	1.22	.17		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จะเห็นว่าหลังการทดลองจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 1.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .12 สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 1.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .10 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4: คะแนนค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบจิตสาธารณะหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง (n = 23) กับกลุ่มควบคุม (n = 23)

จิตสาธารณะ	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	กลุ่มทดลอง	1.89	.19	11.052**	.000
	กลุ่มควบคุม	1.25	.21		
ด้านการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า	กลุ่มทดลอง	1.94	.11	28.632**	.000
	กลุ่มควบคุม	1.20	.05		
รวม 2 ด้าน	กลุ่มทดลอง	1.91	.12	21.211**	.000
	กลุ่มควบคุม	1.23	.10		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ได้ทั้ง 2 ด้าน คือ 1) ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และ 2) การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มนั้นสามารถเสริมสร้างทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กได้ เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่

เจริญเติบโตที่เกิดจากการพัฒนาทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เมื่อเด็กได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม ย่อมเกิดความตระหนักรู้ในการร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ รวมไปถึงการใช้สิ่งแวดล้อมที่มีอย่างเกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งวิธีการเรียนรู้จากกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่เด็กปฐมวัยทำได้โดยการจัดแผนกิจกรรมจากสภาพแวดล้อมจริง เด็กได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลายจากกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดกระทำ โดยให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย อันก่อให้เกิดพัฒนาการทุกด้านของเด็ก โดยสังเกตได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มพบว่าเด็กได้เรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้พฤติกรรมของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มผ่านการทำกิจกรรม และมีพฤติกรรมความร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร พรหมสา (2550: 43) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมมณีนายวิทยาการ พบว่า กิจกรรมกลุ่มจะให้นักเรียนได้แสดงออก ซึ่งการมีน้ำใจต่อเพื่อน สอดคล้องกับแนวคิดของอุไรวรรณ คุ่มวงษ์ (2551: 65) ที่ได้ทำการวิจัยจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมจึงมีจิตสาธารณะในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสามารถใช้สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากขึ้น สูงขึ้นกว่าก่อนทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986: 17) ที่กล่าวว่า บุคคลเกิดการเรียนรู้โดยการให้ตัวแบบ ผู้เรียนจะลอกเลียนจากตัวแบบ โดยสังเกตพฤติกรรมเป็นแบบอย่าง และเกิดเป็นบทบาทผู้นำผู้ตาม เมื่อสมาชิกในกลุ่มทำกิจกรรมช้ากว่าคนอื่น เด็กจะได้รับแรงกระตุ้นและกำลังใจจากเพื่อนในกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมภายในระยะเวลาที่กำหนด จะเห็นได้ว่าขณะทำกิจกรรม เด็กมีความสนุกสนาน สนใจ กระตือรือร้นและมีสมาธิในการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กให้สูงขึ้น ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งนำเทคนิคของกิจกรรมกลุ่มที่สำคัญ มาดำเนินกิจกรรม ได้แก่ เกม บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง การจัดกิจกรรมกลุ่มมีกระบวนการทำกิจกรรม 3 กระบวนการ ดังนี้ 1) กระบวนการก่อนเข้าสู่กิจกรรม เป็นกระบวนการต่อการกล่าวทักทาย โดยผู้วิจัยจะร่วมสนทนากับเด็กถึงสิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรมและเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าถึงประสบการณ์ที่นำไปปฏิบัติหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่อย่างไร และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและคนรอบข้างอย่างไรบ้าง โดยให้เด็กอาสาออกมาเล่าเรื่องของตนที่มีพฤติกรรมแสดงถึงจิตสาธารณะให้เพื่อนและผู้วิจัยฟัง หลังจากเล่าเรื่องจบแล้วผู้วิจัยกล่าวคำชมเชยพร้อมให้รางวัลเป็นการเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะของเด็ก 2) กระบวนการเข้าสู่กิจกรรมเป็นกระบวนการแนะนำสื่อและ

อุปกรณ์ต่างๆ การสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มละเท่าๆ กัน และเด็กทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ หรือทำกิจกรรมกลุ่ม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันตามความคิดและจินตนาการอย่างอิสระ 3) กระบวนการสรุปกิจกรรม เป็นกระบวนการที่เด็กและผู้วิจัยรวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อสนทนารับฟังผลการทำกิจกรรมว่าเด็กได้อะไรบ้างจากการร่วมกิจกรรม เกิดปัญหา อะไรไรการทำกิจกรรมและมีวิธีแก้ไขปัญหายังไง โดยมีผู้วิจัยมีหน้าที่แนะนำ กระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดและเชื่อมโยงสาระในการทำกิจกรรมและให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา พบบุญ (2556: 144) ที่ใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจ และกิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหา แสดงความคิดเห็น อภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความคิดความรู้สึก และตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาตนเองในด้านอื่นๆ ให้มีประโยชน์ สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยในครั้งนี้สรุปว่าการผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มครั้งนี้ ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น และจากงานวิจัยต่างๆ สรุปได้ว่า ผลของกิจกรรมกลุ่มสามารถส่งผลต่อจิตสาธารณะของเด็กได้ โดยที่เด็กช่วยกันดูแลรักษา พัฒนา อนุรักษ์ รู้จักใช้สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างประหยัด ตลอดจนสามารถนำความรู้กลับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับวัย เด็กก็จะรับรู้ได้ว่า จะจัดการกับสถานการณ์ด้านจิตสาธารณะนั้นได้ และพัฒนาเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ ดังที่นางลักษณ์ เขียนงาม (2552: 7) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม สามารถกระทำได้โดยมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม เป็นการกระทำในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ การเผื่อแผ่แบ่งปัน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเกื้อกูลให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหรือช่วยกันแก้ปัญหาแต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อจะรักษาประโยชน์ส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดูแล ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระเสรี

1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีคะแนนจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูสามารถนำกิจกรรมกลุ่ม ไปเป็นแนวทางในการสอนร่วมกับกิจกรรมเสริมประสบการณ์อื่นๆ ได้

1.3 ระหว่างที่ทำกิจกรรม การใช้คำพูดกล่าวชมเชย เป็นการเสริมแรงให้เด็กได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ มีความมั่นใจ ตั้งใจในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม

1.4 แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม เป็นแผนการจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกัน การนำไปใช้ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งให้ทำความเข้าใจก่อนที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องกัน และในการจัดกิจกรรมให้มีการปรับเปลี่ยนสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถร่วมกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.5 ในระหว่างการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้ดำเนินกิจกรรมควรสังเกตพฤติกรรมตอบสนองของเด็กและสมาชิกในกลุ่ม ถ้าเด็กยังไม่มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรม ผู้จัดกิจกรรมควรสร้างความสนใจของเด็กก่อนจึงดำเนินกิจกรรมต่อไปได้

1.6 การใช้เทคนิคของกิจกรรมกลุ่ม ควรให้มีการนำเทคนิคที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น นิทาน อภิปรายกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 เพราะเป็นระดับชั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศการเรียนหรือสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผล หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อประเมินพัฒนาการและความคงทนของพฤติกรรมจิตสาธารณะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

- จินตนา พบบุญ. (2556). “ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- จิตรฐิกานต์ สบายจิตร. (2558). “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991).
- นงลักษณ์ เขียนงาม. (2552). “การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะ ในวิชา กิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ทิตนา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 (นิคมสร้างตนเอง1). (2565). **ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ**. ออนไลน์, [แหล่งที่มา]: <http://ubon.obec.go.th/> . [22 กุมภาพันธ์ 2565].
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). **รายงานการวิจัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาพร พรหมสา. (2550). “ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการแสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมมณีนายวิทยาการ จังหวัดสมุทรปราการ”. **สารนิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไรวรรณ คุ่มวงษ์. (2551). “จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ”. **ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- Bandura, A. (1986). **Social foundation of though and action: A social cognitive theory**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Weiss, M. R. (1995). **The provisions of social relationships**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

ผลของโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตน
ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

THE EFFECTS OF CONTEMPLATIVE EDUCATION PROGRAM ON SELF-
EFFICACY OF TEACHERS AT THE DEMONSTRATION SCHOOL
OF NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

สุภามาศ ปาลศรี¹, ประยูทธ ไทยธานี²

Supamas Palasri¹, Prayut Thaithani²

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา^{1,2}

Nakhon Ratchasima Rajabhat University^{1,2}

E-Mail : forfernsupamas@gmail.com

ได้รับบทความ: 20 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 18 ตุลาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 31 ตุลาคม 2566;

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตน ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน จากครูทั้งหมด 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 2 วัน ในการจัดกิจกรรมแต่ละวัน จะใช้เวลา 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง และแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลพบว่า หลังการทดลองครูกลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าครูกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: โปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา, การรับรู้ความสามารถแห่งตน, ครู

Abstract

The purpose of this experimental research was to study the Effects of Contemplative Education Program on Self-efficacy of Teachers at the Demonstration School of Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand. The sample group

consisted of 20 teachers who were selected among 76 teachers in total from the Demonstration School of Nakhon Ratchasima Rajabhat University, in second semester of academic year 2022. The research instruments consisted of 1) a contemplative education program and 2) a self-efficacy questionnaire. The data were collected through the 2-day activities regarding the program tool, and the activities were held for 6 hours per day-12 hours in total for 2 days. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The results showed that after the experiment, the Self-efficacy of the experimental group teacher was significantly higher than before the experiment at the 0.1 level and significantly higher than control at the .01 level.

Keywords: Contemplative Education Program, Self-efficacy, Teachers

บทนำ

การพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ หรือทักษะต่างๆ ได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมือเครื่องมือและกลไกที่มีคุณภาพ ซึ่งเครื่องมือหรือกลไกที่ใช้อย่างแพร่หลาย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุดนั้นคือ การศึกษา โดยการศึกษาขึ้นถือเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อบุคคลตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพราะมนุษย์นั้น มีความสามารถในการเรียนรู้ และปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาศักยภาพของตนเองเรื่อยมา โดยรัฐบาลได้มีการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2560-2564 มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มีความรู้ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 2)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเป็นสถานศึกษาตามกฎหมายในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่มีลักษณะแตกต่างจากโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นโดยมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุนการผลิตบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เป็นสถานศึกษาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาครู จากการดำเนินงานที่ผ่านมา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประสบปัญหาด้านบุคลากรที่มีการออกเป็นจำนวนมาก จากการวิเคราะห์สาเหตุดังกล่าว ประกอบกับผลสำรวจของผู้อำนวยการ และคณะครูในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาพบว่า ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาในการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความเครียด และความอ่อนล้าทางอารมณ์ต่อครู หากครูไม่สามารถปรับตัวหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้จะทำให้ครูเกิดความเหนื่อยหน่ายในการปฏิบัติงาน (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2565)

ผู้สอนที่มีทักษะในการรับรู้ความสามารถของตนเอง จะมีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ด้วยความพยายามและความมุ่งมั่นถึงแม้ว่างานนั้นจะมีความยากหรืออุปสรรคก็ตาม นอกจากนี้ผู้สอนที่มีทักษะในการรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีอารมณ์ที่เป็นเชิงบวก เต็มไปด้วยความร่าเริงกระตือรือร้นและจะคอยกระตุ้นตนเองให้มีการตื่นตัวอยู่เสมอเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และผู้สอนยังสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานของตนเอง ให้มีประสิทธิภาพที่สูงยิ่งขึ้น จากการทำงานที่มีความท้าทาย และความยากอีกด้วย อิทธิพลที่ส่งผลต่อทักษะการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีปัจจัยร่วมทั้งสิ้น 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ 2) การได้เห็นประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จของผู้อื่น 3) การชักชวนด้วยวาจา และ 4) สภาพทางร่างกายและอารมณ์ (Bandura, 1994: 79)

จิตตปัญญาเป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงแบบมีลักษณะพิเศษ คือ มุ่งเน้นพัฒนา ด้านในและการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตัวเองอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้เกิดปัญญาที่เห็นความเชื่อมโยงของสรรพสิ่ง และเกิดความรักความเมตตาที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดสำนึกที่ตื่นาม และตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่มีผลต่อมวลมนุษย และสรรพสิ่งในธรรมชาติ โดยผ่านกรรมวิธีปฏิบัติแนวจิตตปัญญา โดยมีหลักการสำคัญ 3 ข้อ ได้แก่ 1) การฟังอย่างลึกซึ้ง 2) การน้อมสูลใจอย่างใคร่ครวญ 3) การเฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริง และใช้การฝึกปฏิบัติกิจกรรมให้ตั้งอยู่บนรากฐานของการสื่อสารและเชื่อมโยง และการตื่นรู้ (Awareness) โดยโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา แบ่งออกเป็น 7 กิจกรรมหลัก ตามแนวทางและหลักการของจิตตปัญญาศึกษา หรือเรียกว่า The tree of contemplative practices คือ 1) การฝึกผ่านการสงบนิ่ง 2) การฝึกผ่านการเคลื่อนไหว 3) การฝึกผ่านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ 4) การฝึกผ่านกิจกรรมทางสังคม 5) การฝึกผ่านกระบวนการสานสัมพันธ์ 6) การฝึกผ่านพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ และ 7) การฝึกผ่านกิจกรรมรังสรรค์ (ธนา นิลชัยโกวิทย์, 2551: 65)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยในเรื่อง ผลของโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาต่อการพัฒนาการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครู เพื่อนำโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาไปพัฒนาความคิดของครู ให้ครูรู้สึกอยากพัฒนาตนเอง เห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง เข้าใจตนเอง รู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีทัศนคติในแง่บวกที่ดีกับตนเองและผู้อื่นเชื่อว่าตนเอง มีความรู้ความสามารถ มีเป้าหมายในการทำงาน มีการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ต่างๆ พร้อมพัฒนาศักยภาพตนเองไปสู่ความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถแห่งตนของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถแห่งตนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงการทดลอง (Experimental research) โดยผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 76 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และสอบถามความสมัครใจ จากนั้นจับสลากแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน และแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ทำการทดลอง คือ โปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อนำมาสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2. การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ 3. การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านความสามารถในการจัดระเบียบ

2.1.2 ผู้วิจัยสังเคราะห์และสรุปขั้นตอนดำเนินการของโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้จิตใจสงบให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดพิจารณาจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยการตั้งคำถามระหว่างทำกิจกรรมให้ผู้เรียนได้หยุดคิด ว่าเกิดกระบวนการคิดอย่างไร และเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น ฝึกพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง หาเหตุผลเข้าสู่โปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา โดยใช้กิจกรรมการสงบนิ่ง ผ่อนคลาย เพื่อให้พร้อมต่อการเรียนรู้ (Check in) คือ การทำลายกำแพงระหว่าง

กัน คลายความกังวล และเป็นการแนะนำผู้เข้าร่วมโปรแกรมให้รู้จักแนวคิดจิตตปัญญาโดยใช้สื่อวิดีโอหรือเอกสาร เพื่อเข้าสู่กิจกรรมต่อไป โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรื่องราวจากประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สัมผัสได้ถึงรายละเอียดของผู้เล่า รับฟังอย่างลึกซึ้ง ไร้อคติ ไม่ด่วนสรุปตัดสินเรื่องราวที่ฟัง ฟังแล้วห้อยแขวนไว้ พินิจพิจารณาเรื่องราวด้วยความเข้าใจ ว่าเป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุใดผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกด้วยเหตุผลของตนเอง เป็นผู้พูดอย่างมีสติ ไม่ขัดแย้งเพียงเพราะทัศนคติของตนดีกว่าหรือเพื่อต้องการเอาชนะแข่งขันกับเพื่อน แต่เป็นการฝึกเรียนรู้จากสิ่งที่ได้ฟังลงมาสู่ใจแล้วนำมาใคร่ครวญอย่างลึกซึ้ง

ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนพิจารณาประเด็นปัญหาทางจริยธรรมจากสถานการณ์ที่กำหนด ผู้เรียนพิจารณาผลดี และผลเสียที่เกิดจากการตัดสินใจเลือกกระทำ สามารถบอกแนวทางปฏิบัติ จากสถานการณ์นั้นๆ

ขั้นสรุปและสะท้อนความคิด เป็นการสรุปเนื้อหาทั้งหมดที่เรียนในแต่ละวันร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความรู้สึกต่อกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่นำมาใช้ในชั่วโมง

สรุปแผนการจัดโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่: 1 แผนการจัดโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมที่สำคัญ	วัตถุประสงค์	แหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถแห่งตน
วันที่ 1			
1. ขั้นเตรียม (1 ชั่วโมง 30 นาที)	กิจกรรม Brain Gym	1. เพื่อให้สมองผ่อนคลาย มีสติและอยู่กับปัจจุบัน 2. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้าอบรมให้มีความคุ้นชินกัน 3. เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการอบรม	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกายและอารมณ์
	กิจกรรมการเล่าเรื่อง	1. ฝึกการเรียนรู้เข้าใจตนเองและผู้อื่น ทั้งจากการเล่าเรื่องของตนเองและการฟังเรื่องของเพื่อน 2. สร้างสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่ม	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกายและอารมณ์ แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง

ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	กิจกรรมที่สำคัญ	วัตถุประสงค์	แหล่งที่มาของการรับรู้ ความสามารถแห่งตน
		3. เตรียมพร้อมเข้าสู่โปรแกรม	
	กิจกรรม สิ่งสำคัญ	1. เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้เข้า อบรมในความสามารถของตนเอง 2. เพื่อให้มองเห็นความสำคัญของ ความรู้สึกรู้สึก ของบุคคล หรือของ สิ่งของ	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกาย และอารมณ์ แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวแบบ แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง
2. ชั้นแลกเปลี่ยน เรียนรู้ (1 ชั่วโมง 30 นาที)	กิจกรรม สัตว์สี่ทิศ	1. เพิ่มความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเองในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2. เพิ่มความพยายามทุ่มเทและ มุ่งมั่นในการทำงานจนประสบ ความสำเร็จ 3. สร้างสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่ม	แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวแบบ แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง
3. ชั้นฝึกปฏิบัติ (2 ชั่วโมง)	กิจกรรม กระเป๋าสีใจ	1. เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเอง ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2. เพื่อเพิ่มความสามารถในการจัด ระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่ เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อ สถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่ เกิดในการทำงาน	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกาย และอารมณ์ แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวแบบ แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง แหล่งที่ 4 การประสบความสำเร็จ จากการกระทำ
4. ชั้นสรุปและ สะท้อนความคิด (1 ชั่วโมง)	กิจกรรม เพื่อนใจ	1. เพิ่มความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเองในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้คิดอย่าง ลึกซึ้ง 3. มีความคิดที่ดีต่อการพัฒนา ความสามารถของตนเอง	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกายและ อารมณ์ แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวแบบ แหล่งที่ 4 การประสบความสำเร็จ จากการกระทำ
	กิจกรรม	1. เพื่อสะท้อนผลและแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ร่วมกันว่ารู้สึกกับ กิจกรรม	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกาย และอารมณ์

ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	กิจกรรมที่สำคัญ	วัตถุประสงค์	แหล่งที่มาของการรับรู้ ความสามารถแห่งตน
	การสะท้อน 3 F (Check out)		แหล่งที่ 4 การประสบความสำเร็จ จากการกระทำ
วันที่ 2 1.ขั้นเตรียม (1 ชั่วโมง 30 นาที)	กิจกรรม เพื่อนพัก ตระหนักรู้	1. เพื่อผ่อนคลายและเตรียมความพร้อมทั้งทางกาย และใจให้กับผู้ ร่วมกิจกรรมก่อนการอบรม 2. เพิ่มความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเองในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกายและ อารมณ์
	กิจกรรม ฝึกสติ 54321	1. เตรียมความพร้อมทั้งทางกาย และใจ เพื่อให้สมองผ่อนคลาย ฝึก สมาธิ และอยู่กับปัจจุบัน 2. เพิ่มความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเองในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกายและ อารมณ์
	กิจกรรม ขอบคุณสิ่งดีๆ ในชีวิต	1. เพิ่มความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเองในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2. ช่วยในการรู้จักกับตนเองตาม ความเป็นจริง ทำให้รู้จักจรรยา ตนเองให้ชัดเจนมากขึ้น 3. เพื่อเพิ่มความพยายามทุ่มเทและ มุ่งมั่นในการทำงานจนประสบ ความสำเร็จ	แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวเอง แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง
2. ขั้นแลกเปลี่ยน เรียนรู้ (2 ชั่วโมง 30 นาที)	กิจกรรม แรงบันดาลใจ คนบันดาลใจ "ครูโซ่ ครู ต้นแบบ ของการ พยายาม"	1. เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้เข้า อบรมในความสามารถของตนเอง 2. ช่วยในการรู้จักกับตนเองตาม ความเป็นจริง ทำให้รู้จักจรรยา ตนเองให้ชัดเจนมากขึ้น	แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวเอง แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง

ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	กิจกรรมที่สำคัญ	วัตถุประสงค์	แหล่งที่มาของการรับรู้ ความสามารถแห่งตน
		3. เพื่อเพิ่มความพยายามทุ่มเทและ มุ่งมั่นในการทำงานจนประสบ ความสำเร็จ	
	กิจกรรม สุนทริย สนทนา ในหัวข้อ “ความภาคภูมิใจ ในการเป็นครู”	1. เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้เข้า อบรมในความสามารถของตนเอง 2. เพื่อเพิ่มความพยายามทุ่มเทและ มุ่งมั่นในการทำงานจนประสบ ความสำเร็จ 3. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่ม	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกายและ อารมณ์ แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวเอง แหล่งที่ 4 การประสบความสำเร็จ จากการกระทำ
3. ขั้นฝึกปฏิบัติ (1 ชั่วโมง)	กิจกรรม ปิดตาพาเดิน	1. ฝึกให้มีความคิดที่ดีต่อการพัฒนา ความสามารถของตนเอง เข้าใจ เรื่องการวางใจ เชื่อมั่นในกัน 2. เพิ่มความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเอง 3. เพื่อเพิ่มเรื่องการงานเป็นทีม ต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4. เพื่อเพิ่มความสามารถในการจัด ระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่ เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อ สถานการณ์ ปัญหาแก่ผู้เข้าอบรม	แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง แหล่งที่ 4 การประสบความสำเร็จ จากการกระทำ
4. ขั้นสรุปและ สะท้อนความคิด (1 ชั่วโมง)	กิจกรรม ใคร่ครวญตน ค้นพบสิ่งใหม่	1. เพิ่มความเชื่อมั่นใน ความสามารถของตนเองในการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2. เพิ่มความพยายามทุ่มเทและ มุ่งมั่นในการทำงานจนประสบ ความสำเร็จ 3. เพิ่มความสามารถในการจัด ระเบียบ เพื่อตอบสนองต่อ สถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่ เกิดในการทำงาน	แหล่งที่ 1 สภาวะทางกายและ อารมณ์ แหล่งที่ 2 การสังเกตตัวเอง แหล่งที่ 3 การพูดชักจูง แหล่งที่ 4 การประสบความสำเร็จ จากการกระทำ

2.1.3 นำโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม

2.1.4 นำโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาความง่ายลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา เวลา และอุปกรณ์ใช้ประกอบการทำกิจกรรม

2.1.5 นำโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุง แก้ไข แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตน

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน

2.2.2 พัฒนาแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตน โดยประยุกต์ลักษณะของเครื่องมือจากแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตนของ ศศิวรรณ อินทวงศ์ (2560: 90-93) เพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีลักษณะของแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงาน 2) ด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงาน และ 3) ด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดในการทำงาน

2.2.3 นำแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence index: IOC) ตั้งแต่ .67 ถึง 1.00 ในแต่ละข้อเปลี่ยนคำว่ามั่นใจเป็นคำว่าเชื่อมั่น

2.2.4 นำแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครู ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 45 คน ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา คำชี้แจงในการทำแบบวัด และคุณภาพของแบบวัดรายข้อ

2.2.5 วิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตน เพื่อหาอำนาจจำแนก (r) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .439 ถึง .716 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .956 แสดงว่าเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพ

2.2.6 นำแบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีคุณภาพไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้มีแบบแผนการทดลองแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุม และมีการประเมินก่อน-หลัง (Randomized control group pretest-posttest design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการทดลอง

3.1.1 ติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครู

3.2 ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษากับครูกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการหลัก และมีผู้ช่วยร่วมดำเนินการ โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมการอบรม 2 ครั้ง ครั้งละ 6-7 ชั่วโมง ในวันที่ 21-22 มีนาคม 2566 เป็นระยะเวลา 2 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม

3.3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้ครูทำแบบวัดการรับรู้ความสามารถแห่งตน และสังเกตกลุ่มทดลองหลังการทดลองจากนั้นรวบรวมคะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที่ ตามทฤษฎีแล้วใช้เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ส่วนในทางปฏิบัติใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใดก็ได้ แต่มีข้อตกลงเบื้องต้นสำคัญ คือ กลุ่มตัวอย่างมาจากรประชากรที่มีการแจกแจงปกติหรือเข้าใกล้การแจกแจงปกติ (Weiss, 1995: 55) ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงทดสอบการแจกแจงปกติโดยใช้ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่ได้ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. คะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลอง มีคะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนในระดับมาก ($\bar{X} = 3.12$) ในระยะหลัง การทดลองมีคะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนครูกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

มีคะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.32$) และในระยะหลังการทดลองยังคงมีคะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่: 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูกลุ่มทดลอง ($n = 10$) และกลุ่มควบคุม ($n = 10$)

การรับรู้ความสามารถ แห่งตน	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		ระดับ	หลังทดลอง		ระดับ
		X	S.D.		X	S.D.	
ด้านความเชื่อมั่นใน							
ความสามารถของตนเองใน	กลุ่มทดลอง	3.00	.38	มาก	3.90	.19	มากที่สุด
การปฏิบัติงานให้สำเร็จ	กลุ่มควบคุม	3.10	.24	มาก	3.17	.49	มาก
ด้านความพยายาม ทุ่มเท							
และมุ่งมั่นในการทำงานจน	กลุ่มทดลอง	3.22	.54	มาก	3.88	.23	มากที่สุด
ประสบความสำเร็จ	กลุ่มควบคุม	3.50	.28	มากที่สุด	3.29	.50	มากที่สุด
ด้านความสามารถในการจัด							
ระเบียบวางรูปแบบการ	กลุ่มทดลอง	3.13	.49	มาก	3.93	.14	มากที่สุด
กระทำที่เหมาะสม	กลุ่มควบคุม	3.33	.18	มากที่สุด	3.38	.42	มากที่สุด
รวม 3 ด้าน	กลุ่มทดลอง	3.12	.45	มาก	3.90	.16	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	3.32	.18	มากที่สุด	3.29	.41	มากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .45 ภายหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .16 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองพบว่า ภายหลังการทดลองครูกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่: 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูกลุ่มทดลอง ($n = 10$) ก่อนและหลังการทดลอง

การรับรู้ความสามารถแห่งตน	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	หลังทดลอง	3.90	.19	6.578**	.000
	ก่อนทดลอง	3.00	.38		
ด้านความพยายาม ทุ้มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ	หลังทดลอง	3.88	.23	3.563**	.000
	ก่อนทดลอง	3.22	.54		
ด้านความสามารถในการจัดระเบียบวางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสม	หลังทดลอง	3.93	.14	4.952**	.000
	ก่อนทดลอง	3.13	.49		
รวม 3 ด้าน	หลังทดลอง	3.90	.16	5.146**	.000
	ก่อนทดลอง	3.12	.45		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .16 สำหรับครูกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .41 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองครูกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่: 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ความสามารถแห่งตน หลังการทดลองของครู ระหว่างกลุ่มทดลอง($n = 10$) และกลุ่มควบคุม ($n = 10$)

การรับรู้ความสามารถแห่งตน	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	กลุ่มทดลอง	3.90	.19	4.343**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.17	.49		
ด้านความพยายาม ทุ้มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ	กลุ่มทดลอง	3.88	.23	3.403**	.003
	กลุ่มควบคุม	3.29	.50		
ด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสม	กลุ่มทดลอง	3.93	.14	3.848**	.001
	กลุ่มควบคุม	3.38	.42		
รวม 3 ด้าน	กลุ่มทดลอง	3.90	.16	4.337**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.29	.41		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลังการทดลอง ครูกลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาสามารถพัฒนาการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาได้ ทั้งนี้เพราะครูที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา มีการพัฒนาการรับรู้ความสามารถแห่งตนทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงาน 2) ด้านความพยายาม ทุ้มเทและมุ่งมั่นในการทำงาน และ 3) ด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาทางด้านการรับรู้ความสามารถแห่งตน และมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหานั้น ช่วยให้เข้าใจในความสามารถของตนเองและก่อให้เกิดการให้กำลังใจกันและกันในการปฏิบัติงาน ทำให้ครูสามารถประเมินความสามารถของตนเองที่จะทำงานให้สำเร็จ และแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองที่จะส่งผลต่อการรับรู้

ความสามารถแห่งตน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และเคารพสิทธิของผู้อื่นซึ่งเป็นไปตามหลักแนวคิดทฤษฎีของ Bandura (1986: 96) ที่ให้ความสำคัญกับ ปัจจัยส่วนบุคคล เจื่อนไขเชิงพฤติกรรม และเจื่อนไขเชิงสภาวะแวดล้อม ซึ่งในการทดลองผู้วิจัยได้สังเคราะห์กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา จากแนวคิดของสิริรัตน์ นาคน (2564); ธนา นิลชัยโกวิท (2551: 73) และได้พัฒนาเป็นโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษาขึ้น โดยใช้หลักการ 3 หลักการเป็นฐานของกิจกรรม ได้แก่ 1) การฟังอย่างลึกซึ้ง 2) การน้อมสัจใจอย่างใคร่ครวญ และ 3) การเฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริง ประกอบกับแหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถแห่งตนได้แก่ 1) การประสบความสำเร็จจากการกระทำ 2) การสังเกตตัวเอง 3) การพูดชักจูง และ 4) สภาวะทางกายและอารมณ์ มาเชื่อมโยงกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาเข้ากับกลุ่มทดลองผ่าน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นเตรียม 2. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3. ขั้นฝึกปฏิบัติ และ 4. ขั้นสรุปและสะท้อนความคิด ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ได้คิดวิเคราะห์โดยอยู่บนหลักการจิตตปัญญาศึกษาคือการฟังอย่างลึกซึ้ง การใคร่ครวญตนเอง และการมองเห็นทุกอย่างตามความเป็นจริง ทำให้ครูกลุ่มทดลองที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนน้อยมีคะแนนการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงขึ้นหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมจิตตปัญญาศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรัตน์ นาคน (2559: 95) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้รูปแบบ CSPA Model ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครูผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง เกิดแง่คิดความรู้สึก สิ่งที่ได้รับผ่านตนเองและส่งผ่านไปที่คนอื่นมีสติ รู้ตัว พิจารณาตนเองอยู่เสมอ เล่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดของตนเองสู่ผู้อื่นอย่างเปิดใจ ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และเสริมสร้างการตระหนักรู้เห็นคุณค่าตนเอง เข้าใจผู้อื่นมากขึ้นรับรู้ตนเองว่ามีด้านดี และด้านที่ต้องปรับปรุง และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมตนเองให้ดีขึ้นตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรียส กาญจนพิศศาล (2564: 343) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างความสุขในองค์กรด้วยกระบวนการเรียนรู้จากแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาซึ่งได้ผลการวิจัย คือ พนักงานมีความสุขในการทำงานและคิดบวกกับตนเองมากขึ้น

2. หลังการทดลอง ครูกลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่อยู่ในโปรแกรมสามารถพัฒนาการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูได้ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนของโปรแกรมในวันที่ 1 และวันที่ 2 ผู้เข้าร่วมการอบรมมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างจากการแสดงออกทางด้านทัศนคติ การกระทำ และคำพูดที่สามารถสะท้อนว่าผู้เข้าอบรมมีการรับรู้ความสามารถแห่งตนมากขึ้น ผลของการใช้โปรแกรมจิตตปัญญาครั้งนี้ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตนของครูและผลจากการวิจัยและการศึกษาดำรงวิชาการต่างๆ พอสรุปได้ว่า การสร้างการรับรู้ความสามารถแห่งตน ทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถตระหนักรู้ในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อมั่นในความพยายามของตนเอง นำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการรับรู้ความสามารถแห่งตน ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของ

ตนเองในการปฏิบัติงาน 2) ด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงาน และ 3) ด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดในการทำงาน และ จากการแบบสอบถามหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (AAR) พบว่าครูที่เข้าร่วมการอบรมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านแนวคิดทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เพื่อนร่วมงานและองค์กรมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาเน้นหลักการฟังด้วยใจ การใคร่ครวญตัวเองและการมองทุกอย่างตามความเป็นจริง ฉะนั้นก่อนเริ่มกิจกรรมทุกครั้งผู้วิจัยต้องสร้างบรรยากาศในห้องให้เงียบ(สงบ) เพื่อก่อให้เกิดการฟังด้วยใจที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 คุณลักษณะของกระบวนการ ควรเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม ต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดี มีท่าทาง พฤติกรรม น้ำเสียงนุ่มนวล ไม่แทรกแซงการสะท้อนคิด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยควรมีระยะเวลาติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้วจะทำให้เห็นผลและมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

2.2 สามารถนำไปต่อยอดกับประชากรในกลุ่มอื่นๆ ได้หลากหลาย เพราะในทุกสาขาอาชีพย่อมต้องการพัฒนาศักยภาพบุคคลที่เริ่มจากการรับรู้ความสามารถในตนเองก่อน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองและการพัฒนาตนเองที่ดีขึ้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ธนา นิลชัยโกวิทย์. (2551). หนังสือรวบรวมบทความการประชุมวิชาการประจำปี 2551 เรื่องจิตตปัญญาศึกษา การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์. กรุงเทพฯ: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล.

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2565). **ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.satit.nrru.ac.th/> [20 มิถุนายน 2565].

ศศิวรรณ อินทรวงศ์. (2560). “อิทธิพลระหว่างการเรียนรู้ความสามารถในตนเอง การรับรู้ลักษณะงานที่ตนปฏิบัติและคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรใน

- สถาบันอุดมศึกษากลุ่มใหม่”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สิริรัตน์ นาคิน. (2559). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมสำหรับ
นักศึกษาวิชาชีพครู : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ดุษฎี
บัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2564) . **จิตตปัญญาศึกษา**. [ออนไลน์] , แหล่งที่มา :
<https://www.gotoknow.org/posts/575525> [5 กรกฎาคม 2562]
- สุปรียาส์ กาญจนพิศดาล. (2564). “การสร้างความสุขในองค์กรด้วยกระบวนการเรียนรู้แนวจิตต
ปัญญาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์”. **วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 23(3): 328-344.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- Bandura, A. (1986). **Social foundation of thought and action: A social cognitive
theory**. New Jersey: Prentice-Hall.
- _____. (1994). **Encyclopedia of Human Behavior**. San Diego: Academic Press.
- Weiss, M. R. (1995). **The provisions of social relationships**. Englewood Cliffs, NJ:
Prentice Hall.

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตน
ที่มีต่อกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
THE EFFECTS OF SELF-EFFICACY ENCOURAGEMENT PROGRAM
ON GROWTH MINDSET OF SECONDARY EDUCATION
GRADE 5 STUDENTS

กันยกร เนาว์ขุนทด¹, ประยุท ไทยธานี²
Kanyakon Naokhunthod¹, Prayut Thaithani²
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา^{1,2}
Nakhon Ratchasima Rajabhat University^{1,2}
E-Mail : Kanyakon101023@gmail.com

ได้รับบทความ: 28 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 27 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 27 กันยายน 2566;

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงทดลองนี้เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองบุญมากประสงค์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 47 คน จากนักเรียนทั้งหมด 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ รวม 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที และแบบประเมินกรอบความคิดเติบโต การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที ผลพบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีกรอบความคิดเติบโตสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การรับรู้ความสามารถแห่งตน, กรอบความคิดเติบโต, นักเรียน

Abstract

The purpose of this experimental research was to study the. Effects of Self-efficacy Encouragement Program on Growth Mindset of Secondary Education Grade 5 Students. Nong Bun Mak Prasong Witthaya School, Nakhon Ratchasima, Thailand.

semester 2, academic year 2022, 2 rooms, total 47 students, instrument used in the experiment were the Self-Efficacy Encouragement Program. period 4 weeks, 10 time, 50 minutes at the time. growth mindset assessment form The data were analyzed by using t-test. The results showed that after the experiment, the Growth Mindset of the experimental group was significantly higher than before the experiment at the 0.1 level and significantly higher than control at the .01 level.

Keywords: Self-Efficacy, Growth Mindset, Students

บทนำ

กรอบความคิดเติบโต ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เพราะบุคคลที่มีกรอบความคิดเติบโตจะสามารถพัฒนาได้ทั้งด้านทักษะ ความสามารถบุคลิกภาพและชาวปัญญา ช่วยให้บุคคลมีความคล่องตัวสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ ช่วยให้มองเห็นศักยภาพของตนเองให้มีความสำคัญกับความก้าวหน้า และสามารถกำหนดเป้าหมายสิ่งที่ต้องปรับปรุงได้ ความสำคัญกับกรอบความคิดเติบโตว่า ในกรณีของเด็กในวัยเรียนที่มีกรอบความคิดเติบโต จะมีความกระตือรือร้นและใส่ใจในการเรียน สนุกกับการแก้ปัญหา สนุกกับการเรียนรู้และพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทาย จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีเด็กในวัยเรียนที่มีกรอบความคิดเติบโต จะประสบความสำเร็จในการศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีกรอบความคิดจำกัด เพราะเด็กจะเชื่อว่าความสามารถ สามารถสร้างได้จะตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่ (ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา, 2560: 25)

ปัจจุบันวัยรุ่นเป็นช่วงเวลาที่หมดความสนใจในโรงเรียน เป็นช่วงเวลาที่นักเรียนเผชิญความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต พยายามหนีห่างจากการเรียนรู้มากที่สุดและเป็นช่วงเวลาที่พวกเขาประเมินตัวเองอย่างหนักด้วยกรอบความคิดที่เติบโต นักเรียนที่มีกรอบความคิดแบบจำกัดจะรู้สึกแตกตื่นไม่พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่เพราะกลัวความล้มเหลว เชื่อว่าความสามารถ หรือทักษะที่ได้มาเกิดจากความสำเร็จโดยไม่ต้องพยายามจึงทำให้ผลการเรียนต่ำลง เด็กที่มีกรอบความคิดแบบจำกัดจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ปิดกั้นความสามารถของตนเอง เพียงเพราะเชื่อว่าตนเองทำไม่ได้ หรือกลัวที่จะทำแล้วดูแย่ในสายตาคนอื่น ไม่กล้าที่จะพัฒนาตนเอง ไม่พร้อมที่จะพยายามต่อสู้กับปัญหาทั้งหมดนี้จึงเป็นเหตุให้เด็กที่อยู่ในกรอบความคิดแบบจำกัดมีปัญหาในการเรียน ส่งผลต่อความสำเร็จและอนาคตที่ดีของพวกเขาได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของเด็กกลุ่มนี้ให้เกิดเป็นกรอบความคิดแบบเติบโต เพื่อให้พวกเขาสามารถก้าวข้ามสิ่งกีดกั้นความสามารถและมุ่งสู่ความสำเร็จในอนาคตได้ (Dweck, 2006: 27)

การรับรู้ความสามารถแห่งตน เป็นการที่นักเรียนพิจารณาตัดสินว่าตนเองมีความสามารถในการดำเนินงานบางอย่าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำของ

ตนเอง และตนเองจะมีวิธีการกระทำอย่างไรต้องใช้ความพยายามเพียงใด สามารถอดทนต่ออุปสรรคและความล้มเหลวได้มากน้อยเพียงใด การรับรู้ความสามารถแห่งตน เป็นการที่บุคคลพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถแห่งตนว่าตนมีความพยายามที่จะจัดการ และทำพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ โดยสามารถประเมินว่าตนเองประสบความสำเร็จเพียงใดในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งบางครั้งอาจมีความคลุมเครือ มีความแปลกใหม่ ไม่สามารถที่จะทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ และสถานการณ์เหล่านี้มักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555: 40)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อการรอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความฉลาดและความสามารถพิเศษ ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะ ด้านความพยายาม โดยมีวิธีที่น่าสนใจคือการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนเพราะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล เป็นการตระหนักรู้ในความสามารถและศักยภาพในตนเอง โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถแห่งตนของ Bandura (1997: 87) มี 4 แนวทาง ได้แก่ ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง การเห็นประสบการณ์ที่ผู้อื่นประสบความสำเร็จ การชักจูงด้วยคำพูด และการกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวทางอารมณ์ ซึ่งการรับรู้ความสามารถแห่งตนอาจเกิดขึ้นได้จากแหล่งข้อมูลใด ข้อมูลหนึ่งหรือหลายแหล่งข้อมูลผสมผสานกันก็ได้ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีกับตนเองและผู้อื่นกล้าเผชิญกับปัญหา ต้องการพัฒนาตนเอง เชื่อมมั่นในผลของความพยายาม จนนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาการรอบความคิดเติบโตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการรอบความคิดเติบโตของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการรอบความคิดเติบโตหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงการทดลอง (Experimental research) โดยผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนหนองบุญมากประสงค์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 77 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองบุญมากประสงค์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 47 คน คือห้อง 5/1 จำนวน 23 คน และห้อง 5/2 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จับสลากได้ห้อง 5/2 เป็นกลุ่มทดลอง และห้อง 5/1 เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ทำการทดลอง คือ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตน

2.1.2 สร้างโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและเหมาะสมกับนักเรียนโดยโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยกำหนดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและกระตุ้นนักเรียนให้มีความพร้อมก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และอธิบายวัตถุประสงค์ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตน ให้กับนักเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม และมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนด ด้วยการนำคลิปวิดีโอเกี่ยวกับกรอบความคิดเติบโต พร้อมทั้งมีกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องกรอบความคิดเติบโต

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล ผู้วิจัยให้นักเรียนสะท้อนสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยสรุปและให้กำลังใจพร้อมกับเสนอแนะสิ่งที่นักเรียนต้องพัฒนาให้ดีขึ้น

สรุปแผนการจัดโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนได้ดังตาราง 1

ตารางที่: 1 สรุปแผนการจัดโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตน

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แหล่งที่มาของการรับรู้ ความสามารถแห่งตน
1	ปฐมนิเทศ	1. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัย กับผู้เรียน 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ ของการเข้าร่วมโปรแกรม 3. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจรอบ ความคิดเติบโต	- การชักจูงด้วยคำพูดและความ ตื่นตัวทางอารมณ์
2	เรียนอย่างไรในแบบ ตัวเอง	1. เพื่อให้นักเรียนไม่ยึดติดต่อพื้นฐาน ความฉลาดของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น ต่อความสามารถและความฉลาด ของตนเอง 3. เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี ต่อตนเอง	- ความสำเร็จจากการกระทำด้วย ตนเอง - การเห็นประสบการณ์ที่ผู้อื่น ประสบความสำเร็จ
3	ทัศนคติกับการ เปลี่ยนแปลง	1. เพื่อให้นักเรียนไม่ยึดติดต่อพื้นฐาน ความฉลาดของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี ต่อตนเองและผู้อื่น	- ความสำเร็จจากการกระทำด้วย ตนเอง - การเห็นประสบการณ์ที่ผู้อื่น ประสบความสำเร็จ
4	My idol	1. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดที่ดี ต่อการพัฒนาความสามารถของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น ต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบพื้นฐานของตนเอง	- การเห็นประสบการณ์ที่ผู้อื่น ประสบความสำเร็จ - การชักจูงด้วยคำพูด - การกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว ทางอารมณ์
5	ความฝันสร้างด้วย ความพยายาม	1. เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี ต่อตนเอง	- การชักจูงด้วยคำพูด - การกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว ทางอารมณ์
6	ปัญหาไม่มีพุงชน	1. เพื่อให้นักเรียนให้ความสำคัญกับ ความพยายามแก้ปัญหาและมอง ปัญหาเป็นความท้าทาย 2. เพื่อให้นักเรียนมีความมุ่งมั่น ในการ พุงชนปัญหา	- การชักจูงด้วยคำพูด - การกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว ทางอารมณ์

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แหล่งที่มาของการรับรู้ ความสามารถแห่งตน
7	เรียนรู้และลงมือทำ	1. เพื่อให้นักเรียนให้ความสำคัญกับการลงมือทำมากกว่าความสำเร็จที่ตัวเองได้รับ	- การชักจูงด้วยคำพูด - การกระตุ้นให้เกิด ความตื่นตัวทางอารมณ์
8	มองปัญหาเป็นเรื่องท้าทาย	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการเผชิญปัญหาและมองว่าเป็นเรื่องท้าทาย	- การเห็นประสบการณ์ที่ผู้อื่นประสบความสำเร็จ - การชักจูงด้วยคำพูด - การกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวทางอารมณ์
9	ผลของความพยายาม	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความพยายามและการแก้ปัญหา	- การประสบความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง - การชักจูงด้วยคำพูด
10	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อสรุปผลการเข้าร่วมโปรแกรมการรับรู้ความสามารถแห่งตน 2. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนากรอบความคิดของตนเองให้เติบโต	- การชักจูงด้วยคำพูด - การกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวทางอารมณ์

2.1.3 นำโปรแกรมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม

2.1.4 นำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนห้อง ม.5/3 เพื่อพิจารณาความยากง่าย ลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา เวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมของนักเรียน พบว่านักเรียนให้ความร่วมมือ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความสนใจ ในการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

2.1.5 นำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินกรอบความคิดเติบโต โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาคุณค่าแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถแห่งตน เพื่อนำมาพัฒนากรอบความคิดเติบโตของนักเรียน

2.2.2 พัฒนาแบบประเมินกรอบความคิดเติบโต โดยปรับประยุกต์ลักษณะของเครื่องมือจากแบบประเมินกรอบความคิดเติบโตของซัวลย ศิลปะกิจ อรรณน ศิลปะกิจ และรสสุคนธ์ ชมชื่น (2558: 186-187) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยมีลักษณะของแบบประเมินกรอบความคิดเติบโต มีอยู่ 3 ด้าน มีจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านความฉลาดและความสามารถพิเศษ 2) ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะ และ 3) ด้านความพยายาม

2.2.3 นำแบบประเมินกรอบความคิดเติบโตเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องประเมิน

2.2.4 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบประเมินกรอบความคิดเติบโต รวมทั้ง 10 ข้อ โดยนำแบบประเมินกรอบความคิดเติบโตเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective: IOC) ของแบบประเมินกรอบความคิดเติบโต ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ ที่ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทั้ง 10 ข้อ จากนั้นนำแบบประเมินที่ได้หลังจากหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้ว ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้

2.2.5 นำแบบประเมินกรอบความคิดเติบโตไปทดลองใช้ (Try out) เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนหนองบุญมากประสงค์วิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกัน รวมจำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total correlation) โดยแบบประเมินกรอบความคิดเติบโต มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .445 ถึง .653 รวมได้ทั้ง 10 ข้อ ที่สามารถนำไปใช้ได้

2.2.6 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินกรอบความคิดเติบโตเท่ากับ .816

3. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้มีแบบแผนการทดลองแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุม และมีการประเมินก่อน-หลัง (Randomized control group pretest-posttest design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการทดลอง

3.1.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการทดลองจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบุญมากประสงค์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน

3.1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินกรอบความคิดเติบโตก่อนการทดลอง ซึ่งก่อนทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตไม่แตกต่างกัน

3.2 ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลอง เข้าร่วมโปรแกรม ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ รวม 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม ระยะเวลาดำเนินการทดลองตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2566 ถึง 10 มีนาคม 2566

3.3 ขั้นตอนหลังการทดลอง

หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินกรอบความคิดเติบโต หลังการทดลอง และรวบรวมคะแนนกรอบความคิดเติบโตก่อน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที่ ตามทฤษฎีแล้วใช้เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ส่วนในทางปฏิบัติใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ได้ แต่มีข้อตกลงเบื้องต้นสำคัญคือกลุ่มตัวอย่างต้องมาจากประชากรที่มีการแจกแจงปกติหรือเข้าใกล้การแจกแจงปกติ (Weiss, 1995: 55) ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงทดสอบการแจกแจงปกติโดยใช้ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่ได้ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. คะแนนกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จะเห็นว่านักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.42) และหลังการทดลองมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตเพิ่มขึ้นไปอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.89) ส่วนผู้เรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45) และหลังการทดลองยังคงมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.49) ดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่: 2 คะแนนกรอบความคิดเติบโตของผู้เรียนกลุ่มทดลอง (n = 24) และกลุ่มควบคุม (n = 23)

กรอบความคิด เติบโต	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		แปลผล	หลังทดลอง		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ความฉลาดและ	กลุ่มทดลอง	3.46	.61	ปานกลาง	4.85	.77	ดีมาก
ความสามารถพิเศษ	กลุ่มควบคุม	3.46	.37	ปานกลาง	3.48	.38	ปานกลาง
บุคลิกภาพและ	กลุ่มทดลอง	3.42	.49	ปานกลาง	4.80	.60	ดีมาก
คุณลักษณะ	กลุ่มควบคุม	3.46	.61	ปานกลาง	3.48	.44	ปานกลาง
ความพยายาม	กลุ่มทดลอง	3.40	.47	ปานกลาง	4.95	.47	ดีมาก
	กลุ่มควบคุม	3.43	.42	ปานกลาง	3.50	.47	ปานกลาง
รวม 3 ด้าน	กลุ่มทดลอง	3.42	.20	ปานกลาง	4.89	.40	ดีมาก
	กลุ่มควบคุม	3.45	.23	ปานกลาง	3.49	.30	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง จะเห็นว่ากรอบความคิดเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .20 ภายหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 4.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .40 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่: 3 ผลการเปรียบเทียบกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลอง (n = 24) ก่อนและหลังการทดลอง

กรอบความคิดเติบโต	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ความฉลาดและ	หลังทดลอง	4.85	.77	7.842**	.000
	ก่อนทดลอง	3.46	.61		
บุคลิกภาพและคุณลักษณะ	หลังทดลอง	4.80	.60	8.542**	.000
	ก่อนทดลอง	3.42	.49		
ความพยายาม	หลังทดลอง	4.95	.47	14.197**	.000
	ก่อนทดลอง	3.40	.47		
รวม 3 ด้าน	หลังทดลอง	4.89	.40	20.400**	.000
	ก่อนทดลอง	3.42	.20		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบกรอบความคิดเติบโตหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จะเห็นว่าหลังการทดลองกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .40 สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .30 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่: 4 ผลการเปรียบเทียบกรอบความคิดเติบโตหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง (n = 24) กับกลุ่มควบคุม (n = 23)

กรอบความคิดเติบโต	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ความฉลาดและ ความสามารถพิเศษ	กลุ่มทดลอง	4.85	.77	7.778**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.48	.38		
บุคลิกภาพและคุณลักษณะ	กลุ่มทดลอง	4.80	.60	8.670**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.48	.44		
ความพยายาม	กลุ่มทดลอง	4.95	.47	10.610**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.50	.47		
รวม 3 ด้าน	กลุ่มทดลอง	4.89	.40	13.622**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.49	.30		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 แสดงว่า โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนสามารถพัฒนากรอบความคิดเติบโตของนักเรียนได้ เพราะนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตน มีการพัฒนากรอบความคิดเติบโตทั้ง 3 ด้านคือ 1) ด้านความฉลาดและความสามารถพิเศษ 2) ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะ และ 3) ด้านความพยายาม ซึ่งตรงตามหลักแนวคิดทฤษฎีกรอบความคิดเติบโตของ Dweck (2012: 49) กล่าวว่า คนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะมีความเชื่อว่าความฉลาดและความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ให้

ความสำคัญกับความพยายาม ขอบปัญหาที่ท้าทายให้คิดให้แก้ไข และมองว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีของ Bandura (1997: 89) มองว่ามนุษย์จะมีความกระตือรือร้น และมีแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงชีวิตของตนให้ดีขึ้น ก็ต่อเมื่อมนุษย์มีความเชื่อในความสามารถของตน เพราะความเชื่อนี้จะนำไปสู่ผลที่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน นอกจากนี้โปรแกรมยังสามารถพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนมีกรอบความคิดเติบโตในด้านการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นด้วย ผู้วิจัยจึงใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถแห่งตน และได้นำทฤษฎีการรับรู้ความสามารถแห่งตนของ Bandura (1997: 87) ทั้ง 4 แนวทาง มาประยุกต์ใช้คือ 1) ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง 2) การได้เห็นประสบการณ์ที่ผู้อื่นประสบความสำเร็จ 3) การชักจูงด้วยคำพูด และ 4) การกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวทางอารมณ์ สอดคล้องกับสุภาภรณ์ ครุสรน้อย (2560: 64) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนอนุบาลพบว่า การคิดเชิงบวกของนักเรียนอนุบาลหลังการเข้าโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้ความสามารถแห่งตน Bandura (1986: 90) ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนบุคคลเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม และเงื่อนไขเชิงสภาวะแวดล้อม ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลต่อกัน ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ไม่เหมือนกันในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งการกระตุ้นกระบวนการรับรู้ความสามารถแห่งตน สามารถทำได้โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา กระบวนการทางอารมณ์ กระบวนการทางความรู้สึกและอารมณ์ และกระบวนการเลือก เพื่อกำหนดปัจจัยบางปัจจัย เพื่อให้บุคคลเกิดการรับรู้ความสามารถแห่งตนได้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้จากผลที่ตนได้กระทำ หรือผลจากการกระทำของผู้อื่นทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว

2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีกรอบความคิดเติบโตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่อยู่ในโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนสามารถพัฒนากรอบความคิดเติบโตของนักเรียน สะท้อนกรอบความคิดเติบโตด้านความฉลาดและความสามารถพิเศษ ประกอบด้วยการไม่ยึดติดต่อพื้นฐานความฉลาดของตนเอง และมีความเชื่อมั่นต่อความสามารถและความฉลาดของตนเอง นักเรียนสะท้อนความรู้สึกในระหว่างที่ทำกิจกรรมเรียนอย่างไรในแบบของตน นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ที่ผ่านมามีผลการเรียนของตนเองเป็นอย่างไร และสามารถแนะนำเทคนิคในการพัฒนาตนเองได้ โดยไม่ยึดติดกับอดีตเรื่องผลการเรียนของตนเอง แต่ต้องการที่จะพัฒนาตนเองในปัจจุบันให้ดีขึ้น และกิจกรรมทัศนคติกับการเปลี่ยนแปลง นักเรียนสะท้อนเรื่องการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นคนคิดบวกทำอย่างไร มีความเชื่อมั่นว่าเราสามารถพัฒนาตนเองให้เก่งขึ้นได้ สะท้อนกรอบความคิดเติบโตด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะ ซึ่งประกอบด้วย การเป็นบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อการปรับตัวในการเปลี่ยนแปลง มีความคิดดีต่อการพัฒนาความสามารถของตนเอง มีความเชื่อต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลงของตนเอง นักเรียนสามารถเลือกบุคคลที่เป็นต้นแบบของตนเอง ชี้ให้เห็นลักษณะเด่น และเหตุผลที่เลือกบุคคลนั้นเป็นต้นแบบ พบว่า นักเรียน

อยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง เหมือนต้นแบบที่ตนเองเลือก กิจกรรมความฝันสร้างด้วยความพยายาม ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนความฝันของตนเอง 10 ข้อ ช่วงที่นักเรียนตอบคำถามและสะท้อน นักเรียนบางคนบอกว่า ไม่เคยรู้ความฝันของตนเองเลย ตอนนี้องเห็นความฝันของตนเองชัดเจน นักเรียนมีความเชื่อว่าถ้าเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองทุกวันทำตามความฝันได้อย่างแน่นอน สะท้อนกรอบความคิดเติบโตด้านความพยายาม ประกอบด้วยเชื่อมั่นในผลของความพยายาม ให้มีความสำคัญกับความพยายาม มองปัญหาเป็นความท้าทาย มีความมุ่งมั่นในการพุ่งชนปัญหา ให้มีความสำคัญกับการลงมือทำมากกว่าความสำเร็จ นักเรียนเกือบทุกคนช่วยกันแสดงความคิดเห็นลงในกระดาษจากคำถามของผู้วิจัยว่า Learning by doing (เรียนรู้แบบลงมือทำ) คิดว่ามีประโยชน์กับตัวเอง และผู้อื่นอย่างไร ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการช่วยกันหาข้อมูล และการตอบคำถามของนักเรียน นักเรียนทุกกลุ่มทำได้ดีและเข้าใจที่ผู้วิจัยถาม กิจกรรมมองปัญหาเป็นความท้าทาย ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามกับนักเรียนว่า ตอนนี้ตนเองเผชิญกับปัญหาอะไร และมีจะวิธีการดูแลตนเองให้ผ่านอุปสรรคนี้อย่างไร ผู้วิจัยสังเกตนักเรียนที่ตอบคำถาม บางคนตอบแบบสั้นๆ ไม่ค่อยกล้าบอกปัญหาของตนเอง และไม่ได้บอกแนวทางแก้ไข ส่วนบางคนตอบคำถามได้ดี พร้อมบอกวิธีการแก้ไข ผู้วิจัยจึงแทรกความรู้และทัศนคติเชิงบวกให้กับนักเรียนพร้อมพูดให้กำลังใจ กิจกรรมผลของความพยายาม ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า นักเรียนทุกคนตั้งใจฟังสรุปความรู้และตอบคำถามที่ได้จากการฟังวิดีโอได้ดีมาก เช่น การมีความพยายาม เป็นหนทางสู่ความสำเร็จ จงเชื่อว่าทุกอย่างเป็นไปได้ เปลี่ยนวิธีการพลังงานเกิด เมื่อมีการเปลี่ยนวิธีการเราก็จะมีความพยายามใหม่ทุกครั้ง ท้อได้แต่อย่าถอยพยายามหากำลังใจจากคนรอบข้าง ข้อดีของความพยายามทำให้เรามีความก้าวหน้า และประสบความสำเร็จทำให้เป็นที่รักและน่าเชื่อถือสำหรับคนอื่น ทำให้เราเป็นคนมีความอดทน มีความเพียรพยายามในทุกสถานการณ์ สิ่งนี้นักเรียนจะนำมาปรับใช้คือพยายามตั้งใจเรียนและอ่านหนังสือให้มากกว่าเดิม พยายามออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่แข็งแรง ผู้วิจัยมองว่านักเรียนมีความพยายามและตอบคำถามของผู้วิจัยได้ดีและเข้าใจ สอดคล้องกับ มุทิตา อดทน, วรากร ทรัพย์วิระปรกรณ์ และจุฑามาศ แหนจอน (2561: 182) ได้ศึกษา ผลของโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโตในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีกรอบความคิดเติบโตดีขึ้นและดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม โดยนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโตมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมภายหลังสิ้นสุดการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dweck (2012: 65) ที่พบว่า คนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) จะเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น สนุกกับการแก้ไขปัญหา การเรียนรู้ และการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย ซึ่งมักจะประสบความสำเร็จกับสิ่งที่ทำขณะที่คนที่มีการกรอบความคิดแบบยึดติด (Fixed mindset) จะเป็นคนที่มีโอกาสในการประสบความสำเร็จน้อยกว่า เพราะมีความเชื่อที่ว่า ทักษะความสามารถของบุคคลเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ทำให้ความตั้งใจ ในการทำสิ่งต่างๆ ของคนกลุ่มนี้ต่ำกว่าอีกกลุ่ม

จากการวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนส่งผลต่อกรอบความคิดเติบโตของนักเรียน ผลวิจัยและการศึกษาดำเนินการต่างๆ พอสรุปได้ว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการปรับตัวในการเปลี่ยนแปลงของตนเอง กล้าเผชิญกับปัญหาที่เข้ามามีความคิดที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง เชื่อมั่นในความพยายามของตนเอง นำไปสู่การเพิ่มขึ้นของกรอบความคิดเติบโต ทั้ง 3 ด้าน 1) ด้านความฉลาดและความสามารถพิเศษ 2) ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะ และ 3) ด้านความพยายาม Dweck (2012: 59) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้ที่มีกรอบความคิดเติบโตจะชอบความท้าทายไม่ล้มเลิกอะไรง่ายๆ แม้สิ่งนั้นจะยากแต่ยังคงทำสิ่งนั้นต่อไป แม้เผชิญความล้มเหลวและมองความพยายามว่าเป็นหนทางไปสู่ความรอบรู้ชอบเรียนรู้จากคำวิจารณ์ มักหาแบบอย่างและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนสามารถพัฒนากรอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ครูผู้สอนรายวิชาอื่นๆ สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชานั้นได้ แต่ควรมีการศึกษารายละเอียดของเอกสารที่ประกอบแต่ละครั้งของโปรแกรมและประยุกต์กิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน โดยพิจารณาจากรายวิชา บริบทของโรงเรียน และช่วงวัยของนักเรียนเป็นหลัก

1.2 ควรมีการอบรมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่ส่งผลต่อกรอบความคิดเติบโตให้กับครูได้เข้าใจหลักแนวคิด และกระบวนการที่สำคัญ ซึ่งครูต้องมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกรอบความคิด ทั้งกรอบความคิดเติบโตและกรอบความคิดแบบจำกัดซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนากรอบความคิดเติบโตให้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือบุคคลทั่วไปเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพที่ดีในอนาคตได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาย่อยผลต่อด้วยการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่หลากหลาย เช่น นักเรียนในชั้นประถม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนอาชีวศึกษา นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และบุคคลทั่วไป เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดเติบโต ในช่วงวัยต่างๆ ในการวิจัยในครั้งนี้ยังไม่ครอบคลุมนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการศึกษาและขยายผลต่อโดยมีการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ด้วย

2.2 ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา 10 วัน การวิจัยครั้งต่อไป ควรปรับเวลาการจัดโปรแกรมลดลงอาจเป็นระยะเวลา 5 ครั้ง ครั้งละ 50-60 นาที เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

2.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีผู้ช่วยงานวิจัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

2.4 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้เปรียบเทียบผลในระยะติดตามผล ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาติดตามผลเป็นระยะๆ ภายหลังสิ้นสุดการทดลองเพื่อดูพัฒนาการของกรอบความคิดในระยะยาวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัชวาลย์ ศิลปกิจ, รสสุคนธ์ ชมชื่น และอรรวรรณ ศิลปกิจ. (2558). “ความตรงของแบบวัดชุดความคิด”. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*. 23(3): 166-174.
- มุกิตา อุดทน, วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ และจุฑามาศ แหนจอน (2561). “ผลของโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโตในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 15(1): 182-194.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). *การพัฒนากลอบความคิด GROWTH MINDSET*. กรุงเทพฯ: ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- สุภาภรณ์ ครุสรน้อย. (2560). “ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตน ที่มีต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนอนุบาล โรงเรียนสารสาสน์วิเทศนครราชสีมา”. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Bandura, A. (1986). *Social foundation of thought and action: A social cognitive theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- _____. (1997). *Self-Efficacy: The exercise of control*. New York, NY: W.H. Freeman.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House Publishing Group.
- _____. (2012) *Mindset: How You Can Fulfil Your Potential*. London: Constable & Robinson.
- Weiss, M. R. (1995). *The provisions of social relationships*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

ผลของโปรแกรมการเรยนรู้เชงรูกทมตอความมุงมนนในการเรยน
ของนกรเรยนชนประณศทษาปทท 6

THE EFFECTS OF ACTIVE LEARNING PROGRAM ON STUDENT
ENGAGEMENT OF PRIMARY EDUCATION
GRADE 6 STUDENTS

สฤทธรา แซมตะคฤ¹, ประยทุท ไทยธานี²

Suputra Saemtakhu¹, Prayut Thaithani²

มหาวิทยาลัยราชภฏนคธราชสทมา^{1,2}

Nakhon Ratchasima Rajabhat University^{1,2}

E-Mail : suputra.s@nrru.ac.th

ดรรบพทความ: 29 กรกฎาคม 2566; แกไขบทความ: 21 ตุลาคม 2566; ดอรรบดทพท: 30 ตุลาคม 2566;

บทคตัยอ

วตุประสงคของการวจยเชงทดลองนเพื่อศทษา ผลของโปรแกรมการเรยนรู้เชงรูกทมตอความมุงมนนในการเรยนของนกรเรยนชนประณศทษาปทท 6 กลุมตัวอยางทใชในการวจย ไดแก นกรเรยนชนประณศทษาปทท 6 โรงเรยนสาธทมมหาวิทยาลัยราชภฏนคธราชสทมา จงหวदनคธราชสทมา จานวน 2 หองเรยน รวม 60 คน แบงเปนกลุมทดลองจานวน 32 คน และกลุมควบคุม จานวน 28 คน เครืองมอทใชในการวจย ประกอบดวย โปรแกรมการเรยนรู้เชงรูก โดยจทดทจกรรททงทหมด 12 คร้ง ในการจทดทจกรรทแต่ละคร้งจะใชเวลาประมาณ 50 นาที เบนระยเวลา 3 สัปดาห์ และแบบสอถามความมุงมนนในการเรยน สถดททใชในการวเคราะหขอมูลไดแก คาเฉลี่ย ส่วนเบยงเบนมาตรฐานและการทดสอบคาท ผลพบว หลังการทดลอง นกรเรยนกลุมทดลองมความมุงมนนในการเรยนสูงกวากอนการทดลองอยางมนยสาคัญทางสถดทที่ระดับ .01 และสูงกวานกรเรยนกลุมควบคุมอยางมนยสาคัญทางสถดทที่ระดับ .01

คาสาคัญ: โปรแกรมการเรยนรู้เชงรูก, ความมุงมนนในการเรยน, นกรเรยน

Abstract

The purpose of this experimental research was to study the Effects of Active Learning Program on Student Engagement of Primary Education Grade 6 Students at Rajabhat University Demonstration School in Nakhon Ratchasima, Thailand. The samples in this study were the primary education grade 6 students of 60. as the sample of this study, 32 for the experimental group and 28 for the control group Instruments used in the experiment were the Active Learning Program 12 time, 50 minutes at the time total of 3 weeks and the questionnaire of Student Engagement. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The results showed that after the experiment, the Student Engagement of the experimental group was significantly higher than before the experiment at the 0.1 level and significantly higher than control at the .01 level.

Keywords: Active Learning Program, Student Engagement, Students

บทนำ

ความมุ่งมั่นในการเรียน (Student engagement) ถือเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างจิตสำนึกในตนเองว่าผู้เรียนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการเรียน เห็นคุณค่าในการเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีเป้าหมายในการเรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าสู่โลกการเรียนรู้ได้อย่างประสบความสำเร็จ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้สูง มีความทุ่มเทเพียรพยายาม และหาวิธีการเรียนรู้ในสิ่งที่อยากรู้จนสำเร็จ ความมุ่งมั่นในการเรียนถือเป็นทักษะพื้นฐาน ที่เอื้อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างตั้งใจ เอาใจใส่ทุ่มเทให้การเรียนอย่างเต็มที่ มีความรับผิดชอบ ตั้งใจหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปของผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะประสบความสำเร็จ มักเชื่อว่า จะต้องทำให้ดีกว่าเก่า เก่งกว่า เก่งที่สุดเท่าที่จะเก่งได้ ทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะทำให้เกิดการพัฒนาให้ดีขึ้น ตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจน และดำเนินการอย่างแข็งขัน ยืนกรานที่จะเผชิญหน้ากับอุปสรรคทั้งหลาย และทุ่มเททุกอย่างเท่าที่จะทำได้ (วิจารณ์ พานิช, 2556: 8)

ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนอยู่ที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้มีโอกาสสอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจากการสอบถามสัมภาษณ์คุณครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ขณะออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ขาดความมั่นใจในตนเอง ถ้าหากงานที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียนยากเกินไป ทำให้เกิดความท้อ มีผลทำให้งานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด บางครั้งส่งงานไม่ตรงเวลา มีความกังวลในการเรียน และในการสอบ การเตรียมพร้อมเพื่อสอบเข้าในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความคิดว่าตนเองทำได้ไม่ดีพอไม่เก่งเหมือนเพื่อน เมื่อรู้สึกสงสัยแต่ไม่ซักถามครูผู้สอน และเหตุผลที่ทำให้ท้อแท้จากการเรียน รู้สึกเหนื่อย

ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ส่งผลทำให้รู้สึกท้อแท้ การเรียนได้ไม่เต็มศักยภาพ ทำให้ความมุ่งมั่นในการเรียนลดลง (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2564: 2)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะผู้วิจัยสนใจใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นแนวคิดหลัก ในการออกแบบโปรแกรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการเรียนให้กับนักเรียน เพราะเป็นแนวคิดที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การวางแผน การแก้ปัญหา การกำกับตนเอง การตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ ในระหว่างการทำกิจกรรม นักเรียนได้เผชิญอุปสรรคหรือปัญหาต่างๆ แล้วเรียนรู้หาทางแก้ไขปัญหาร่วมกับเพื่อนๆ โดยนักเรียนมีโอกาสได้ฟัง พูด อ่าน เขียน อภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุปบทเรียนด้วยตนเอง ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ผ่อนคลาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีอิสระทางความคิด (Bonwell & Eison, 1991: 57; Mitchell, Murray, Hoon, Hackett, Prvan & Connor, 2017: 3)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก ที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยที่มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ก่อให้เกิดความมุ่งมั่น อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนิสัยในการทำงานในวัยผู้ใหญ่ต่อไป โดยนำโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก ใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง เข้าใจตนเอง รู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก เชื่อว่าตนเองมีความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่นในการเรียน รวมทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงการทดลอง (Experimental research) โดยผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 79 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน คือ ห้อง 6/2 จำนวน 28 คน และห้อง 6/3 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จับสลากได้ห้อง 6/3 เป็นกลุ่มทดลองและห้อง 6/2 เป็นกลุ่มควบคุมและผู้ปกครองนักเรียนยินดีให้เข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ทำการทดลอง คือ โปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก

2.1.2 สร้างโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยประยุกต์ใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุกจากงานวิจัยของ พันทิพา เย็นญา, (2561: 35) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม เป็นขั้นที่ครูผู้สอนกระตุ้น ผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจ ในการเรียนรู้ โดยการใช้การสนทนา ตั้งคำถาม หรือนำเสนอสื่อหรือยังใดอย่างหนึ่ง ทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 ชี้นำดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ ปัญหาที่ท้าทาย และมีความสามารถกับประสบการณ์ของผู้เรียน ตั้งกติการ่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 3 สรุปกิจกรรม เป็นขั้นที่เรียนวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันในการแก้ปัญหา จากนั้นดำเนินการตามยุทธวิธีที่วางไว้ และมีการอภิปรายสะท้อนความคิด โดยทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วม ซึ่งผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ และกระตุ้นความคิดให้ผู้เรียนได้ทำการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ประเมินผลกิจกรรม เป็นขั้นผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้ จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้และตรวจสอบคลาดเคลื่อน ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเรียนด้วย รวมทั้งเทคนิคและวิธีการเรียนรู้เชิงรุกประกอบไปด้วย เกม

สรุปแผนการจัดโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกได้ดังตาราง 1

ตารางที่: 1 สรุปแผนการจัดโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคและวิธีการเรียนรู้เชิงรุก
1	การปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภาพและความไว้วางใจ ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง 2. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก 3. เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทการเป็นสมาชิกที่ดี ข้อตกลงเบื้องต้น วิธีการดำเนินการและรายละเอียดต่างๆ ของโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก 4. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการเรียน	1. กิจกรรมนันทนาการ การรวมกลุ่มสัมพันธ์ การละลายพฤติกรรม 2. การอภิปราย 3. การให้ข้อมูลสารสนเทศ 4. การกระตุ้นความสนใจ 5. การให้กำลังใจ
2	ตัวตนของฉัน	1. นักเรียนได้รู้จักตนเองในด้านต่างๆ เช่น อารมณ์ บุคลิกภาพ ค่านิยม ความสนใจ ทักษะ เศรษฐกิจ และสุขภาพร่างกาย 2. เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง 3. นักเรียนสามารถเชื่อว่าศักยภาพและความสามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ	1. กิจกรรมนันทนาการ 1.1 อยู่กับตนเองเตรียมเคลื่อนไหว 1.2 อยู่กับตนเอง ตระหนักรู้ 2. การสังเกตตนเอง 3. การให้กำลังใจ
3	ความถนัดและทักษะทางการเรียน	1. นักเรียนบอกความสนใจ ความถนัด ความสามารถทางการศึกษาของตนเองได้ 2. นักเรียนบอกความสำคัญด้านความสามารถทางการเรียนของตนเองได้	1. Brain Gym การปรับเมื่อนับเลขเพื่อฝึกสมาธิ และความสามัคคี 2. การสังเกตตนเอง 3. การอภิปราย 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคและวิธีการเรียนรู้เชิงรุก
		3. นักเรียนสามารถสรุปทักษะที่สำคัญ ต่างๆ ที่ตนเองมีเพื่อประกอบการ เลือกเรียนได้	
4.	My Idol	1. นักเรียนสามารถบอกความสนใจ ความถนัด ความสามารถทางการ ศึกษาของตนเองได้ 2. นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะ ของบุคคลที่ประสบผลสำเร็จทาง การศึกษาที่ตนสนใจได้ 3. นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะ ของตน ที่สอดคล้องกับบุคคลที่ ประสบผลสำเร็จทางการศึกษาได้ 4. นักเรียนมีความพยายามในการ เรียนรู้สามารถทำงานตามที่ได้รับ มอบหมายได้จนสำเร็จ	1. Brain Gym อยู่กับตัวเอง การตระหนักรู้ เช่น มือซ้ายจับ มือขวาทำเป็นตัวแอล และมือซ้าย ยื่นไปข้างหน้า มือขวากำมือมาวาง ไว้บนอก สะบัดมือไปมา 2. วิเคราะห์วิดีโอ เรื่อง แรงบันดาลใจ เกี่ยวกับ ความมุ่งมั่นในการเรียน 3. กรณีศึกษาตัวอย่างบุคคลที่ ประสบผลสำเร็จทางการศึกษา 4. การอภิปรายและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้
5.	การเรียนรู้ของฉัน	1. นักเรียนสามารถอธิบายการเรียนรู้ ของตนเองได้ 2. นักเรียนสามารถสำรวจและเรียนรู้ พหุปัญญาของตนเองได้ 3. นักเรียนสามารถอธิบายการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ 4. นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียน มี สมาธิอยู่กับการเรียน	1. กิจกรรมนันทนาการ 1.1 อยู่กับตนเองเตรียมเคลื่อนไหว 1.2 อยู่กับตนเองตระหนักรู้ 2. การระดมสมอง 3. กรณีศึกษา
6.	ความแตกต่าง	1. นักเรียนอธิบายความสนใจ ความ ถนัด ความสามารถทางการเรียนของ ตนได้ 2. นักเรียนเข้าใจและยอมรับความ แตกต่างระหว่างบุคคลได้ 3. นักเรียนสามารถแสดงการยอมรับ กับสิ่งที่ตนมีและเข้าใจผู้อื่นด้วยความ	1. บทบาทสมมุติ 2. การระดมสมอง 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคและวิธีการเรียนรู้เชิงรุก
		สนใจ ความถนัด และความสามารถ ทางการเรียน	
7.	มุมมองมูกลับ	1. บอกผลการเรียนรายวิชาต่างๆ ของ ตนเองในระดับชั้นที่ผ่านมาได้ 2. บอกความสำคัญการสอบ O-Net และผลการเรียนในรายวิชาจำเป็น ที่สอบ O-Net ได้ 3. บอกรายวิชาที่ใช้ในการสอบ เข้าเรียนต่อระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นได้ 4. เสนอแนวทางการปฏิบัติด้าน การเรียนเพื่อเตรียมความพร้อม ในการสอบและศึกษาต่อไป	1. Brain Gym การนับจำนวน ตัวเลข 1-20 2. กรณีสึกษา 3. การระดมสมอง
8.	ทางเลือก	1. นักเรียนสามารถวางแผนการศึกษา ของตนเองโดยคำนึงถึงความสามารถ ศักยภาพของตนเองได้ 2. นักเรียนสามารถเลือกแนวทาง การศึกษาต่อที่เหมาะสมได้	1. Brain Gym การร้องเพลงปรบมือ โดยไม่มีเสียง 2. การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
9.	แก้ไขได้	1. ระบุนายวิชาที่ผลการเรียนที่ยังไม่ เป็นที่พอใจ 2. อธิบายวิธีการพัฒนาให้ระดับผล การเรียนดีขึ้นได้	1. กรณีสึกษา 2. การระดมสมอง
10.	วิธีคิดของ นักปราชญ์	1. นักเรียนสามารถอธิบายสภาพการ เรียนของตนด้วยการสำรวจปัญหาด้าน การเรียนได้ 2. นักเรียนสามารถสรุปสาเหตุของ การมีผลการเรียนที่ดีและไม่ดีของ ตนเองได้ 3. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างวิธี แก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนของ ตนเองตามสาเหตุได้	1. Brain Gym การนับจำนวน ตัวเลข 1-20 2. วิเคราะห์วิดีโอ 3. การให้กำลังใจ

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคและวิธีการเรียนรู้เชิงรุก
		4. นักเรียนสามารถระบุวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองได้	
11.	ผัดให้ไกลให้ถึง	1. อธิบายด้านความรู้ ความสนใจ ความสามารถและเป้าหมายด้านการเรียนในอนาคตของตนเองได้ 2. บอกเป้าหมายด้านการเรียนในอนาคตของตนเองได้ 3. เลือกวิธีการไปสู่เป้าหมายด้านการเรียนในอนาคตของตนเองได้	1. การสังเกตตนเอง 2. การอภิปราย 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
12.	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวม 2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเองว่า หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาได้	1. การสังเกตตนเอง 2. การทำงานกลุ่ม 3. การอภิปราย 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. การให้กำลังใจ

2.1.3 นำโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.1.4 นำโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความยากง่าย ลำดับขั้นตอนการใช้ภาษา เวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมของผู้เรียน

2.1.5 นำโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2.2 ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียน ของสุรวิทย์ อัสสพันธ์ (2556: 234-235) โดยมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกิจกรรมที่ปฏิบัติในสถานศึกษาในระหว่างการเรียน เนื่องจากมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กับงานวิจัยครอบคลุม นิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 22 ข้อ

2.2.3 นำแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความ แต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence index: IOC) ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00

2.2.4 นำแบบแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่มีลักษณะใกล้เคียง กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน

2.2.5 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อ พบว่า ดัชนี (r) ของแบบวัดอยู่ ระหว่าง .273 ถึง .621 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .847

2.2.6 นำแบบแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียนที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว นำไปเก็บ รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้มีแบบแผนการทดลองแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุม และมีการประเมินก่อน- หลัง (Randomized control group pretest-posttest design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ทดลอง ดังนี้

3.1 ขั้นก่อนการทดลอง

3.1.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการทดลองจากบัณฑิตวิทยาลัยถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียนก่อนการทดลอง แล้วจับ สลากแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ซึ่งก่อนทดลองทั้งสองกลุ่ม มีคะแนน ความมุ่งมั่นในการเรียนไม่แตกต่างกัน

3.2 ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรม ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2566 ถึง 2 มิถุนายน 2566 สัปดาห์ละ 4 วัน ทั้งหมด 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้า ร่วมโปรแกรม

3.3 ขั้นหลังการทดลอง

หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการเรียน และรวบรวมคะแนนก่อนและหลังการทดลองเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที่ ตามทฤษฎีแล้วใช้เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ส่วนในทางปฏิบัติใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ได้ แต่มีข้อตกลงเบื้องต้นสำคัญคือกลุ่มตัวอย่างต้องมาจากประชากรที่มีการแจกแจงปกติหรือเข้าใกล้การแจกแจงปกติ (Weiss, 1995: 55) ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงทดสอบการแจกแจงปกติโดยใช้ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่ได้ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. คะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จะเห็นว่านักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) และหลังการทดลองมีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้นไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และหลังการทดลองยังคงมีคะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) ดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่: 2 คะแนนความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ($n = 32$) และกลุ่มควบคุม ($n = 28$)

กลุ่มตัวอย่าง	ระยะ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	3.34	.10	ปานกลาง
	หลังการทดลอง	4.26	.19	มาก
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	3.33	.08	ปานกลาง
	หลังการทดลอง	3.35	.06	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองจะเห็นว่าความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .10 ภายหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

.19 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่: 3 ผลการเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง (n = 32) ก่อนและหลัง การทดลอง

ระยะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
หลังการทดลอง	4.26	.19	21.596**	.000
ก่อนการทดลอง	3.34	.10		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม จะเห็นว่าหลังการทดลองความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .19 สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .06 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่: 4 ผลการเปรียบเทียบความมุ่งมั่นในการเรียนหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง (n = 32) กับกลุ่มควบคุม (n = 28)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	4.26	.19	24.720**	.000
กลุ่มควบคุม	3.35	.06		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลังการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพราะนักเรียน มีความมุ่งมั่นในการเรียน ปฏิบัติตามกฎของชั้นเรียน มีความพยายามในการเรียนรู้ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในฐานะ

สมาชิกของชั้นเรียน ผู้วิจัยใช้แนวคิด การเรียนรู้เชิงรุกประยุกต์ใช้กับโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งผู้วิจัยได้เลือก 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นที่ 2) ชี้นำดำเนินกิจกรรม 3) ชี้นำสรุปกิจกรรม 4) ชี้นำประเมินผลกิจกรรม รวมทั้งเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบไปด้วย เกม การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน บทบาทสมมติ กรณีศึกษา วิเคราะห์วิดีโอ ซึ่งโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถพัฒนาทักษะภายในต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ ที่เป็นองค์ประกอบของความมุ่งมั่นในการเรียน ปฏิบัติตามกฎหมายของชั้นเรียน มีความพยายามในการเรียนรู้ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สอดคล้องกับ วทัญญู วุฒิวรรณ (2553: 74) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และสนุกสนาน โดยนักเรียนมีโอกาสได้ศึกษาในสิ่งที่ตนเองสนใจและท้าทายความรู้ความสามารถ นักเรียนได้ลงมือคิด และลงมือกระทำเพื่อค้นหาคำตอบ จะเห็นได้ว่าในการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนมีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนรู้ ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง ดังนั้นกล่าวได้ว่า ลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าว สามารถช่วยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกได้รับการส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียน ซึ่งจะไปตามการพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียน มีวิธีการพัฒนาได้หลายวิธี ซึ่งและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พาสนา จุลรัตน์ และธรรมโชติ เอี่ยมทัศนะ (2560: 47) ใช้โปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเสริมสร้างการคิดเชิงบริหารของนักเรียนวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาการควบคุม การกำกับด้านการรู้คิด การทำหน้าที่ของอารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อช่วยให้พฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันทิพา เย็นญา (2561: 28) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกหลังการทดลอง นักเรียนมีระดับการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นหลังเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่อยู่ในโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนที่เป็นแบบแผน มีความสอดคล้องกันของกิจกรรม คือ ในกิจกรรมแรกเป็นกิจกรรม ที่ให้ผู้เรียนเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรม และให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจ ในความมุ่งมั่นของนักเรียนและมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม ต่อมา ในกิจกรรมที่ 2-5 มีการนำวิดีโอทัศน์เพื่อให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการเรียน ด้านความถนัดทางการเรียนและทักษะทางด้านต่างๆ เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล และความสามารถทางการเรียนของแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกัน การเข้าใจและยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นจะช่วยให้เกิดความมุ่งมั่นในการเรียน และมีกิจกรรมพัฒนาให้นักเรียนได้รู้จักตนเองในด้านต่างๆ เช่น อารมณ์ บุคลิกภาพ ค่านิยม ความสนใจ ทักษะ เศรษฐกิจ และสุขภาพร่างกาย ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี

ตนเอง เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อว่าศักยภาพและความสามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการเรียนรู้ และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมที่ 6-9 การให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างของผู้ที่มีความมุ่งมั่นและความพยายามในการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยผ่านวีดิทัศน์ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและความพยายามและความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน สามารถค้นหา ทักษะของตนเอง สำรวจทักษะตนเอง ซึ่งนักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองมีความถนัดในเรื่องการเรียนอะไรบ้าง และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนได้ รวมถึงบุคคลนั้น เป็นต้นแบบในเรื่องการเรียนอยากจะทำประสบความสำเร็จทางด้านการเรียนได้ ต่อมาในกิจกรรมที่ 10-11 เพื่อให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างของผู้ที่มีการให้ข้อมูลย้อนกลับตนเอง กล้าที่จะนำเสนอ ผลงานที่ทำออกมาแล้วไม่ว่าจะดีหรือไม่ก็ตาม มีภาคภูมิใจในตนเอง และมีความมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Campbell (1996: 296) ได้ศึกษาคุณลักษณะและกลยุทธ์ของนักเรียน ในการเรียน เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน จะมีการวางแผนการเรียน กำหนดเป้าหมายการเรียน มีแรงจูงใจในการเรียน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียน ตลอดจนมีความเชื่อมั่นแห่งตนว่าสามารถเรียนได้อย่างสำเร็จ นอกจากนี้มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบและบริหารจัดการชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิพงษ์ สุพรม (2561: 49) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบเรียนรู้ที่พัฒนา มีความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก และมีคะแนนเฉลี่ย ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยในครั้งนี้ สรุปว่าผลของโปรแกรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลจากการวิจัยและการศึกษาดารววิชาการต่างๆ โดยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในกิจกรรมด้วยตนเอง จากสถานการณ์จริงนักเรียนได้ทุ่มเทความพยายาม แสดงความรับผิดชอบ ได้ใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกกับสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป นักเรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อมุ่งไปสู่ความมุ่งมั่นในการเรียน เมื่อนักเรียนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองค้นหาศักยภาพของตนเองและเข้าใจผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้เชิงรุก มีความมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนรายวิชาอื่นๆ สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชานั้นได้ แต่ควรมีการศึกษารายละเอียดของโปรแกรม และประยุกต์ใช้กิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน โดยพิจารณาจากช่วงวัยของนักเรียน

1.2 ระหว่างที่ทำกิจกรรม การใช้คำพูดชื่นชมการให้กำลังใจ เสริมพลังทางบวก กระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมมีความเชื่อมั่นในตนเอง ควรเน้นที่ความพยายาม หรือชื่นชมวิธีการในการทำกิจกรรมของผู้เรียน

1.3 โครงการการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแผนการจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกัน ในแต่ละแผน การนำไปใช้ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งให้เข้าใจ ก่อนที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องกัน

1.4 ในระหว่างการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้ดำเนินกิจกรรมควรสังเกตพฤติกรรมตอบสนองของผู้เรียน หากผู้เรียนยังไม่พร้อมทำกิจกรรมเนื่องจากมีภารกิจที่เร่งด่วน ควรให้งานกับผู้เรียนเพื่อจะได้ประเมินภาพรวมของผู้เรียนได้พร้อมๆ กัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำโครงการการเรียนรู้เชิงรุกไปศึกษากับกลุ่มเป้าหมายอื่น ที่มีอายุใกล้เคียงกัน หรือกลุ่มตัวอย่างอื่นที่หลากหลาย เช่น นักเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อศึกษาผลของความมุ่งมั่นในการเรียนในช่วงวัยต่างๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผลหลังเข้าร่วมโครงการการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อดูพัฒนาการและความคงทนที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียน

2.3 สามารถนำผลของโครงการการเรียนรู้เชิงรุก ที่มีต่อความมุ่งมั่นในการเรียน สามารถไปพัฒนาประยุกต์ต่อยอดกับงานวิจัยอื่นได้ เช่น กรอบความคิดเติบโตของนักเรียน เนื่องด้วยวัยของนักเรียนเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ จะเป็นการต่อยอดและพัฒนาให้นักเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

- พันทิพา เยนญา. (2562). “ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”. **วารสารการวัดผลการศึกษานักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 36(99): 28-40.
- พาสนา จุลรัตน์ และธรรมโชติ เอี่ยมทัศนะ (2562). “การสร้างแบบวัดการคิดเชิงบริหารของนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์**. 14(2): 47-62.
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2565). **ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.satit.nrru.ac.th/> 20 มิถุนายน 2565.
- วทัญญู วุฒิวรรณ. (2553). “ผลการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1”. **วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ตาตา พับลิเคชั่น.
- สิทธิพงษ์ สุพรม. (2561). “การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”. **วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี**. 7(2): 49-58.
- สุรวิทย์ อัสสพันธุ์. (2556). “ผลของโครงสร้างเป้าหมาย ความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาด และความมั่นใจในความฉลาดของตนเองที่มีต่อเป้าหมายเชิงสัมฤทธิ์และความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bonwell C. C. & Eison, J. A. (1991). **Active learning: Creating excitement in the classroom**. *ERIC Digest*. Washington, DC: ERIC Clearinghouse and Higher Education.
- Campbell, S. (1996). “Green cities, growing cities, just cities?: Urban planning and the contradictions of sustainable development”. **Journal of the American Planning Association**, 62(3): 296-312.
- Mitchell, L., Murray, S. B., Hoon, M., Hackett, D., Prvan, T., & Connor, O. H. (2017). Correlates of muscle dysmorphia symptomatology in natural bodybuilders:

Distinguishing factors in the pursuit of hyper-muscularity. *Body Image*, 22: 1-5.

Weiss, M. R. (1995). **The provisions of social relationships**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

การศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
จังหวัดนครราชสีมา

A STUDY RESULTS USING THE 2017 EARLY CHILDHOOD EDUCATION
CURRICULUM OF TEACHERS UNDER THE OFFICE OF THE PRIVATE
EDUCATION COMMISSION NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

จตุรินทร์ โตอัน¹, สุภาวดี วิสุวรรณ²

Jutinan Tooan¹, Supawadee Wisuwan²

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา^{1,2}

Nakhon Ratchasima Rajabhat University^{1,2}

E-Mail : jutinan30@gmail.com

ได้รับบทความ: 7 สิงหาคม 2565; แก้ไขบทความ: 18 ตุลาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 30 ตุลาคม 2566;

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จำนวน 361 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม โดยมีข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยจำแนกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอารมณ์ จิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษา

ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จำแนกประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอารมณ์ จิตใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลการใช้หลักสูตร, การศึกษาปฐมวัย, ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน

Abstract

The paper is survey research, and its purposes are to study the results of using the 2017 (B.E. 2560) Early Childhood Education Curriculum of teachers and to compare the results of using the early childhood education curriculum of teachers under the Office of Nakhon Ratchasima Private Education. Based on their educational background and professional experience, 361 participants were categorized. The research was conducted with a multi-stage random sampling tool. The characteristics questionnaire with questions about opinions toward the early childhood education curriculum was used. Desirable characteristics of learners were physical, emotional, mental, social, and intellectual aspects. Statistics used in data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, T-test, and one-way analysis of variance. The research results found that The results were classified by learners' desired characteristics. Overall, it was at a high level. When considering each aspect, it was found that the emotional and mental aspects were at the highest level. The comparison of the use of the early childhood education curriculum, classified by educational qualifications. Overall, it was found that there was no difference. When considering each aspect, it was found that the physical aspects were significantly different at .05, The comparison of the use of the early childhood education curriculum, classified by work experiences. When considering each aspect, it was found that the emotional and mental aspects were significantly different at .05.

Keywords: A Study Results Using, Early childhood education, Teachers in schools under the office of the private education commission

บทนำ

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความเจริญก้าวหน้าในยุคปัจจุบันและอนาคตกระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาโดยกำหนดวางแผนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มุ่งเน้นเต็มตามศักยภาพด้วยความร่วมมือของสถานศึกษาสู่การสร้างคนไทยที่มีศักยภาพในอนาคตของประเทศไทย ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรสำหรับสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานตามจุดหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดเป้าหมาย ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่องานตัวเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้มีการนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยและแผนแม่บทกฎหมายต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้มีความเหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพเด็กและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา อย่างไรก็ตามการจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับชาติ ชุมชน และครอบครัว เห็นคุณค่าของการศึกษาปฐมวัยมีความกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อสิทธิที่เด็กทุกคนจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานนั้นจำเป็นต้องมีการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ลงสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่า ต่อกันเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1)

จุดหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการ ตามวัยเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้ มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 12 มาตรฐานได้แก่ 1) ด้านร่างกาย ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน 2) ด้านอารมณ์จิตใจ ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มาตรฐานที่ 4 ชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม 3) ด้านสังคม ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 4) ด้านสติปัญญา ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 26-27)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีความยืดหยุ่นที่สถานศึกษาหรือสถานศึกษาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด สามารถนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่นได้ พบว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยกับช่วงวัยและพัฒนาการของเด็ก (ชมพูปราว มิ่งมงคล, 2563: 212) ซึ่งการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สามารถนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปปรับใช้ได้ ทั้งในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ความต้องการ และศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท เพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายคุณภาพเด็กตามมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์และสารการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาเด็ก 2) การประเมินพัฒนาการเด็ก จะต้องคำนึงถึงปัจจัยความแตกต่างของเด็ก อาทิ เด็กที่มีความพิการแต่ละด้านด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ควรให้สอดคล้องกับเด็ก 3) สถานศึกษา สนับสนุนครูที่เลี้ยงให้การดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 30)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาผลของการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา จะทำให้ได้ข้อมูลจากการสะท้อนผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เป็นประโยชน์ต่อครูปฐมวัย และสถานศึกษาในการนำหลักสูตรไปพัฒนาให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามวุฒิการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฐมวัยที่สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 101 โรงเรียน จำนวนครู 568 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยที่สอนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยผู้วิจัยสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 132)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมาเป็นแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะข้อมูลทั่วไปจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา

2.2 ลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีลักษณะเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) (สมบุรณ์ ตันยะ, 2548: 161-162) การตรวจให้คะแนน ระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ความคิดเห็นมากที่สุด ความคิดเห็นมาก ความคิดเห็นปานกลางความคิดเห็นน้อย และความคิดเห็นน้อยที่สุด

2.3 การสร้างและหาค่าประสิทธิภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 โดยนำแบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (ประสาธน์ เนืองเฉลิม, 2556: 189-190) พบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 IOC มีค่าเท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการพิจารณาแก้ไขแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมอีกครั้ง จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า ภาษาถูกต้องและเหมาะสม แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ (Cronbach, 1970: p.161) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรทั้ง KR-20 (สมบุรณ์ ตันยะ, 2548: 169) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 คือ 0.970

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อติดต่อขอหนังสืออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูปฐมวัย
2. ดำเนินการส่งแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

4.1.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ พัฒนาการด้านสังคมและพัฒนาด้านสติปัญญา โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยการหาค่าข้อมูลความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA)

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า วุฒิกศศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 93.90 ปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ 6.10 ตามลำดับ ส่วนประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 55.10 รองลงมา ประสบการณ์ทำงาน 4-6 ปี ร้อยละ 19.10 ประสบการณ์ทำงาน 7-9 ปี ร้อยละ 13.90 และประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 3 ปี ร้อยละ 11.90 ดังแสดงในตาราง 1

ตารางที่: 1 จำนวนและร้อยละ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

ข้อมูลส่วนบุคคล	ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	
	จังหวัดนครราชสีมา	
	จำนวน (N=361)	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1.1 ปริญญาตรี	339	93.90
1.2 ปริญญาโทขึ้นไป	22	6.10
2. ประสบการณ์ทำงาน		
2.1 น้อยกว่า 3 ปี	43	11.90
2.2 4-6 ปี	69	19.10
2.3 7-9 ปี	50	13.90
2.4 10 ปีขึ้นไป	199	55.10
รวม	361	100.00

2. การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในภาพรวม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอารมณ์ จิตใจ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.48) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านร่างกาย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.47) ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมาก และด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.51) อยู่ในระดับมากดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่: 2 การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชนจังหวัดนครราชสีมา		
	X	S.D.	ความหมาย
1. ด้านร่างกาย	4.45	0.47	มาก
2. ด้านอารมณ์ จิตใจ	4.55	0.48	มากที่สุด
3. ด้านสังคม	4.46	0.53	มาก
4. ด้านสติปัญญา	4.37	0.51	มาก
รวม	4.46	0.47	มาก

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิ
การศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวด้านร่างกาย
พบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา วุฒิการศึกษาต่างกันแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่: 3 การเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามวุฒิการศึกษา

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน	ปริญญาตรี (N=339)		สูงกว่าปริญญาโท (N=22)		t	P
	X	S.D.	X	S.D.		
1. ด้านร่างกาย	4.44	0.47	4.68	0.41	2.332*	.020
2. ด้านอารมณ์ จิตใจ	4.54	0.48	4.70	0.51	1.469	.143
3. ด้านสังคม	4.45	0.53	4.64	0.56	1.592	.112
4. ด้านสติปัญญา	4.36	0.51	4.55	0.56	1.692	.091
รวม	4.45	0.46	4.64	0.50	1.885	.060

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การทดสอบความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน จังหวัด
นครราชสีมา จำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า ภาพรวมผลการใช้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน จังหวัด นครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการทดสอบรายด้านด้วยสถิติ One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญสถิติ .05 มีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้าน เดียว คือ ด้านอารมณ์ จิตใจ แสดงว่า ด้านอารมณ์ จิตใจ แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการ ใช้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน จึงได้จำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Fisher's LSD procedure ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่: 4 การเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกประสบการณ์ ทำงาน

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน		SS	df	MS	F	P
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	1.453	3	.484	2.160	.092
	ภายในกลุ่ม	80.049	357	.224		
	รวม	81.502	360			
ด้านอารมณ์ จิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.337	3	.779	3.400*	.018
	ภายในกลุ่ม	81.804	357	.229		
	รวม	84.141	360			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.558	3	.519	1.810	.145
	ภายในกลุ่ม	102.425	357	.287		
	รวม	103.983	360			
ด้านสติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	.874	3	.291	1.089	.354
	ภายในกลุ่ม	95.532	357	.268		
	รวม	96.406	360			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.496	3	.499	2.272	.080
	ภายในกลุ่ม	78.358	357	.219		
	รวม	79.854	360			

5. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ด้าน อารมณ์ จิตใจ จำแนกประสบการณ์ทำงาน ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป แตกต่าง จากผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มี

ประสบการณ์ทำงาน 7-9 ปี แตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน 4-6 ปี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกันดังแสดงในตาราง 5

ตารางที่: 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา ด้านอารมณ์ จิตใจ จำแนกประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน		น้อยกว่า 3 ปี	4-6 ปี	7-9 ปี	10 ปีขึ้นไป
	X	4.39	4.50	4.68	4.57
น้อยกว่า 3 ปี	4.39	-	.1095	.2961*	.1867*
4-6 ปี	4.50	-	-	.1866*	.0772
7-9 ปี	4.68	-	-	-	-.1093
10 ปีขึ้นไป	4.57	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา

1. การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา มีความสอดคล้องจุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดเวลาเรียนสาระการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์ ดังที่ ซูชัย มินุช (2555: 33) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นเสมือนเข็มทิศหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน และกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปอย่างราบรื่นตามเป้าหมาย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดและทำให้การศึกษาพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชมพูปราว มิ่งมงคล (2563) ได้ศึกษาพัฒนาการและการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น ที่สถานศึกษา หรือสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยทุกสังกัด สามารถนำไปปรับปรุงให้เหมาะกับเด็ก และสภาพท้องถิ่นได้ ซึ่งหลักสูตรที่ดี ควรจะเหมาะกับช่วงวัย และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยจึงจะเหมาะสมกับการนำไปใช้

2. การเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวด้านร่างกายที่พบว่า ผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา วุฒิการศึกษาต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีการจัดประสบการณ์ กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหวสำรวจ เล่น สังเกต สืบค้นทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้อาณาเขตแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 24) สอดคล้องกับ ขวัญชนก ทองคู้ (2557) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์แบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า การจัดประสบการณ์ตามแบบการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้น เด็กอยากเรียนรู้และมีความสนใจในกิจกรรมที่ครูจัดให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมกับครู โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย สนองตอบความต้องการของตนเอง และยังส่งเสริมความซื่อสัตย์ให้กับเด็กปฐมวัย และยังสอดคล้องกับ อนงค์นาถ ยิ้มช่าง (2557) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า การจัดประสบการณ์โดยสอดแทรกในกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมการสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสรีการเล่นตามมุม และเกมการศึกษา ให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้สิ่งที่เรียนรู้ธรรมชาติและเป็นไปตามพัฒนาการ

3. การเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านอารมณ์ จิตใจ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป แตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 3 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 4-6 ปี แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีระยะเวลาในการสอนเป็นระยะเวลายาวนานพอสมควร ได้รับการอบรมในวิชาชีพ อย่าง

ต่อเนื่องและได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการ
ประเมินพัฒนาการ การผลิตสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี ส่งผลให้ครูสามารถจัด
ประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่นลงมือ
กระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อ
ตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ประหยัด เมตตา กรุณา
เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ ซึ่งทำให้เด็กมีโอกาส
ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่าง
ต่อเนื่อง รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังที่
กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 26) กล่าวว่า เป็นการมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้
เด็กมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง มีสุขภาพจิตดี มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และ
การแสวงหาความรู้ ได้เหมาะสมกับวัย เป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่
ความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าตนเอง ครอบคลุม ชุมชน สังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน คือ ด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่ง
ทางโรงเรียนควรติดตามประเมินพัฒนาการทุกด้านของเด็ก โดยสังเกตและบันทึกการเจริญเติบโตและ
พัฒนาการตามช่วงอายุที่กำหนด รวมถึงการเฝ้าระวังพัฒนาการที่ล่าช้า หรือความผิดปกติที่อาจเกิด
ขึ้นกับเด็ก หากพบว่าเด็กมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ ควรปรึกษาแพทย์และส่งต่อเพื่อได้รับการช่วยเหลือ
เด็กต่อไป

1.2 ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครู
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องอีก 1 ภาค
การศึกษา เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรที่ได้ศึกษาในครั้งนี้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของ
ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ควรมีศึกษาผลการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูใน
โรงเรียนสังกัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- ขวัญชนก ทองค้อย. (2557). “การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์แบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์สำหรับเด็กปฐมวัย”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 16(4): 10-21.
- ชมพูปราว มิ่งมงคล. (2563). “พัฒนาการและการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์**. 8(2): 212- 230.
- ชูชัย มีนุช .(2555). “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ตาลโตนที่บ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). **วิจัยการเรียนรู้การสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบูรณ์ ตันยะ. (2548). **การประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- อนงค์นาถ ยิ้มช้าง. (2557). “การพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์**. 9(25): 23-34.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of psychological testing** (5th ed.). New York: Harper Collins.

ภาคผนวก

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการ (Publication Ethics)

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ (Author Ethical Responsibilities)

1. บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อนและไม่ส่งต้นฉบับ บทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น
2. เนื้อหาของบทความจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร
3. บทความต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากมีการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในบทความของตัวเอง ผู้เขียนต้องอ้างอิงผลงานเหล่านั้น
4. ผู้เขียนต้องตรวจสอบความถูกต้องของบทความ ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหาตามแบบฟอร์ม (template) ของวารสาร
5. ผู้เขียนที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการและรับผิดชอบบทความจริง
6. ผู้เขียนต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ และ/หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนจะต้องระบุในบทความ และแจ้งให้บรรณาธิการทราบ
7. ผู้เขียนควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป
8. การกล่าวขอบคุณในกิตติกรรมประกาศ ผู้เขียนควรขออนุญาตจากผู้ที่กล่าวขอบคุณเสียก่อน
9. บทความของผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป
10. กรณีที่ผลงานเป็นการศึกษาวิจัยและทำการทดลองในคนหรือสัตว์ทดลอง โดยการทดลองในคนอาจส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรี สิทธิ ความปลอดภัย และสุขภาวะของคน ขอให้แนบหนังสือรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ทดลอง ทั้งนี้ การอนุมัติให้ลงตีพิมพ์ขึ้นอยู่กับพิจารณาจากกองบรรณาธิการวารสารฯ ถือเป็นขั้นสุดท้าย

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Editor Roles and Responsibility)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ และไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น
3. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ มีคุณค่าทั้งด้านวิชาการและสังคม
4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนและผู้ประเมิน
5. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง
6. เมื่อบรรณาธิการตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องระงับการประเมินและติดต่อผู้เขียน เพื่อพิจารณาตอบรับหรือปฏิเสธการตีพิมพ์การตีพิมพ์

7. บรรณาธิการมีเอกสิทธิ์ในการตอบรับหรือปฏิเสธการตีพิมพ์ และรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Reviewer Roles and Responsibilities)

1. ผู้ประเมินบทความต้องไม่เปิดเผยข้อมูลในบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หากผู้ประเมินบทความมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนผู้ประเมินบทความจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความควรรับประเมินบทความเฉพาะสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ และหากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ